

Tony Buzan spexar och lär ut kreativitet.

Foto Per Frisk

Tony Buzan vill lära oss förstå hur fantastiska vi är!

Av Åsa Freij

— Hur många användningsområden kan du finna för gem, utom att sätta ihop papper med dem?

Med denna arbetsuppgift för auditoriet rivstartade Tony Buzan ett sex timmar långt framträdande på Pan Helhetscenter i höstas.

Och i den till trängsel fullsatta lokalen, där man satt även på extrastolar i gångarna och på scenen, satte man igång att plita ned på papper som delats ut i förväg: sprätta upp brev med, peta naglarna med, göra halsband av, rista med när man inte har någon penna . . .

Två minuter fick man på sig, och sedan skulle antalet påhitt delas med två för att få fram kapaciteten per minut.

Mellan noll och åtta var normalt, och normalast var fyra, förklarade

Tony. Och där någonstans låg även Pan-publiken.

Enligt Tony var antalet påhitt ett mått på kreativiteten, men sa ingenting om kvaliteten. Måttet på kvaliteten var i stället hur långt från normala användningsområden förslagen var. Publiken fick ge exempel på sina kvalitativt högst stående förslag. "Laga cyklar med" var ett som kom högt upp. "Använda som fallskärm" var populärt när det gällde omöjliga användningsområden.

Mot slutet av den långa kvällen, efter diverse demonstrationer av Tony, som skulle visa hur obegränsad vår kreativitet är, om vi bara får bort inlärda blockeringar, så flödade förslagen om vad man kan göra med gem. Och det var alltid någon som kom på en lösning av de från början

Tony Buzan från Kanada är en — åtminstone enligt reklamen — världsberömd expert på inlärningsmetoder. Han har skrivit en rad mycket populära böcker, varav flera har översatts till svenska. Han gör TV-program, och han anlitas ofta av företag och institutioner för effektivitetsträning. Han skriver dikter också och har kallats en poet för den nya tiden; det har sagts att han integrerar modern vetenskap och poesi och visar att de inte är motsatser eller ens skilda områden, utan ingår i samma enhet av skapande hos människan. Dessutom är han en rolig och publikdragande artist, vilket han visade under framträdandena i Stockholm.

omöjligaste påhitten. Någon hade till och med en lösning på förslaget att använda gem till fallskärm.

— Om man har ett tillräckligt stort gem, kan man hamra ut det till en mycket tunn plåt som blir ett vindfång . . .

Av diskussionerna drog Tony den kanske någon lättsinniga (?) slutsatsen att vår förmåga att hitta användningsområden för gem — liksom vår kreativa förmåga överhuvud taget — är obegränsad.

Avgörande för vår kreativitet är i vilken grad vi använder *båda* hjärnhalvorna, förklarade Tony. Han underströk att det är en myt att den som är bra på logiskt tänkande, matematik, ordning och reda inte samtidigt kan vara en skapande person. De stora konstnärerna har inte varit de som ofta tagit sig ett glas i goda vänners lag och sedan gått hem och slängt några färgklickar på duken. Nej, de stora konstnärerna har varit de som stigit upp tidigt på morgonen och arbetat planerat med hjälp av tekniskt kunnande.

När Tony Buzan avslutat sitt program klockan två på natten, fortsatte han att samtala med en handfull åhörare som kommit upp på scenen. Sökarens reporter försöker nå fram och be om en intervju.

— Visst, strax, säger Tony och demonstrerar därmed att det ligger något i det han lär ut, "du kan om du vill"! Han ser inte ett spår trött ut.

Reportern som inte kommit så långt i kreativitetens konst ännu, orkar dock inte mer denna dag och vill inte heller missa sista tunnelbanetåget hem.

Men eftersom Sökaren är en ambitiös tidning, följer jag Tony även under hans nästa framträdande och får en intervju både den dagen och följande morgon. På morgonen tar han emot till frukost på sitt rum på Grand Hotell efter att, enligt egen uppgift, ha haft möten till klockan tre samma morgon. Han svarar beredvilligt och uttömmande på alla frågor och använder tiden så effektivt att han fortsätter konversationen genom dörren, medan han är i badrummet.

Dagen innan hade Tony framträtt på Svenska Dagbladets Executive Seminars heldagsseminarium "The New Age of Education". Gemen och allt man kunde göra med dem var med där också, liksom en övning i att sätta ihop och minnas tio siffror som hörde ihop med tio bilder.

För den som nu kunde minnestekniken, var det förstas stimulerande att kunna räkna upp handen bland "genierna" som hade nio av tio rätt.

Det hela avslutades med en försäkran att vi alla var potentiella genier bara vi "lärde bort" våra begränsningar.

Efteråt frågade jag:

— Överdriver och förenklar du inte bra mycket, Tony?

— Nej, replikerade han blixtnabbt. Jo, förenklar gör jag kanske, men jag överdriver inte. Tvärtom! Vi *är* så fantastiska! Om vi bara förstod . . . Han slår ut med armarna som en bild av hur obegränsade vi är. Och han menar att uttrycket "Vad kan du vänta dig av mig, jag är ju bara en människa!" är helt galet. Vi borde i stället, när vi gjort något bra, säga: "Det är klart, jag är ju människa!"

Vi får veta att människan Tony ser Sverige som sitt andra hemland. Han är här flera månader om året, om han kan. Han reser mer än han är hemma. "Hemma" för Tony är främst England, där han bor "idealiskt i ett paradiset", en liten by en knapp timmes körväg från London. Men han är uppväxt i Kanada och vistas mest — förutom i England, Sverige och USA — på Jamaica.

Han har inte hustru och barn, men ägnar sig mycket åt att göra undervisande program för familjer, där han lägger ner hela sin själ för att inspirera generationerna att leva och göra saker tillsammans. Arbete med barn är också en hjärtesak för honom, och han ställer upp mer eller mindre gratis, när det gäller att hjälpa de unga att se sina obegränsade möjligheter, innan de gränser som de får lära sig, sluts för hårt. I Sverige har han arbetat med bland annat elever i förorten Hallonbergen och i Carlssons skola i Stockholm.

Om kvinnor säger han:

— Det är kvinnligt att vara oberoende, intelligent, systematisk och stark. Så har det alltid varit — se också på djuren! Uppfattningen att den moderna kvinnan, som visar dessa egenskaper, skulle förlora något av sin kvinnlighet, har han inte mycket till övers för.

Tony är alltså lärare i visdom. Jag frågar honom om han menar att med ökad visdom kommer ökat oberoende (detachment) d v s att den vise kan stå över sådana känslor som ilska och besvikelse. Men han svarar att smärta känns även för den upplyste, när exempelvis en älskad lämnar honom — även om han sätter den andras lycka främst.

Tony säger också att han inte mött någon guru som varit helt befriad från svartsjuka . . .

Själv är han både svartsjuk och arg emellanåt, erkänner han, och gillar

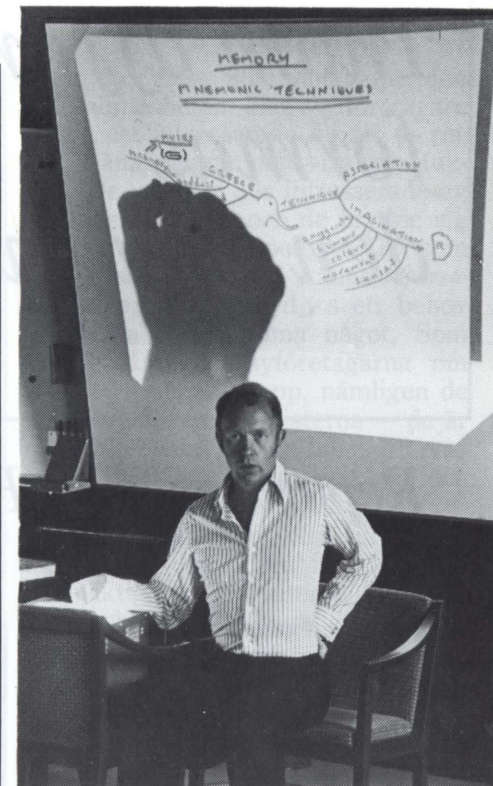

Foto Per Frisk

att vara det.

Även hat, som han kallar "en koncentration av smärta", har han förstärkt för!

Fast det visar sig snart att Tony med ilska och hat snarast menar en kraftsamling och reaktion mot något som man anser moraliskt fel. Tony är övertygad om att kärlek är den ojämförligt starkaste formen av energi.

— Har vi förmåga till ren kärlek, får vi också en styrka som överstiger den vi maximalt kan mobilisera med ilska. Men aggressiva handlingar kan vara vapen i kärlekens tjänst. Det är motivet för en handling som är avgörande.

— Men negativa känslor och tankar är förvisso energiförbrukare, medan kärlek ger mer energi ju mer som ges ut av den!

Tony påpekar också hur kärlek är helande genom att den bland annat ökar blodgenomströmningen i kroppen, blodet kan flyta friare.

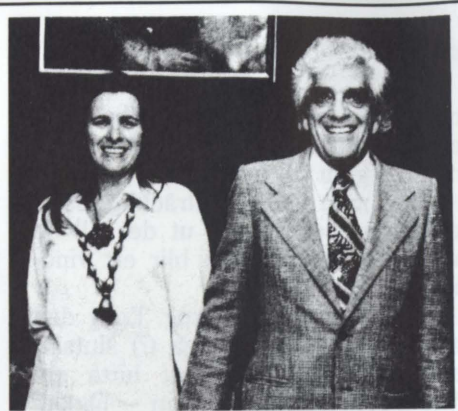
— Se på ett barn som du ger mycket kärlek — hela hållningen ändras, ryggen blir rakare, huvudet hålls högt. Och jämför med hållningen hos den oälskade: allt krymper ihop!

Jag undrar:

— Om kärlek alltså påverkar syresättningen av hjärnan, och kärlek har med andlig utveckling att göra, kan man då dra slutsatsen att man blir visare av kärlek?

— Absolut! säger Tony tveklöst. Och vem som helst kan bli upplyst och se människans gränslöshet — "som man vänder en hand" — om han får en verklig upplevelse av kärlek.

Inom affärsvärlden formas den nya människan

Jean Houston och Robert Schwartz

Reportage Åsa Freij och SM

Idag råder en ganska allmän instabilitet i företagsvärlden. Det sker snabba marknadsförändringar, som hotar många företag, vilka befinner sig i mer eller mindre konstant kris. För att klara av problemen fordras förutom traditionella metoder även speciella mänskliga resurser. Det är nämligen människorna i företagen som avgör deras öde. Lyckligtvis har vi stora möjligheter, när det gäller att utveckla den kreativitet och förmåga som kan göra att ett företag i konstant kris blir ett framgångsrikt företag.

Som en följd av de nya problemen — och lösningarna på dessa — blir affärsvärlden alltmer spännande. Den fungerar idag i industriländerna nästan som ett slags gömt universitet, där människor utvecklas mot allt högre medvetenhet och livskvalitet. Det anser i alla fall amerikanen Robert L. Schwartz, en av de första som insett att det är *människorna som betyder mest* i företagsvärlden och som också börjat verka utifrån denna insikt. Eftersom det är människorna, och inget annat, som skapar ett företags framgång, måste deras trivsel och utveckling sättas i första rummet. Schwartz har grundat en skola för affärsfolk som är intresserade av sådant som har med människan själv och hennes inneboende möjligheter att göra. Schwartz' gömda universitet kallas The Tarrytown Group och är en sammanslutning av personer som gillar nya, oväntade idéer i förändringens tid. Den karakteriserar sig själv som ett universitet för folk i marginalen.*

Robert Schwartz, som tidigare varit journalist, höll det inledande föredraget vid ett heldagsseminarium som arrangerades av Svenska Dagbladets Executive Club i Stockholm i november. Seminariet hade namnet "The New Age of Education" (utbildningens nya tidsålder) och handlade

om "företagets mest outnyttjade resurs", d v s människan.

Att detta seminarium hölls gav anledning tro att tankar att människan, etiken och livssynsfrågorna alltmer sätts i centrum i affärsvärlden — vilket lanserats av P&P-gruppen och dess konferenser "Levande företag i en ny tid" — nu spritts till nya kretsar. Men det visade sig att folk ur P&P-gruppen med Göran Wiklund i spetsen hade ett finger med i spelet även denna gång.

— Men det är oväsentligt, tyckte Göran, huvudsaken är att det finns intresse och att tankarna sprids. Och intresset växer verkligen, menade han.

Jean Houston, den temperamentsfulla och dynamiska kvinnliga medvetandeforskaren m m från USA, var en gammal bekant från Levande företag-konferenserna som var på plats även denna gång och bekräftade sitt anseende att vara en god och fängslande talare — greppen var desamma som tidigare: mycket teaterspel, exempel ur verkligheten och mycket humor. Men ibland blir framträdande-konsten för en professionell talare som Jean Houston så dominerande att man undrar om inte själva budskapet får komma i andra hand.

Detta senare gäller i minst lika hög grad om Tony Buzan. Tony var lika rolig, när han skulle åskådliggöra människans obegränsade resurser på någon timme som han tidigare varit på Café Pan under sex timmar. Goda resultat som pedagog tycks han dock ha uppnått. Själv säger han utifrån sin rika erfarenhet från föreläsningar och arbete med personalgrupper på företag o s v:

— Problemen tycks vara ungefär desamma hos alla människor, åtminstone i affärslivet: minnet, koncentrationen, tiden, rädsla, stress, kommunikation och prioritering. (Om Tony Buzan se särskild artikel på sidorna 2-3!)

Den fjärde föredragshållaren på SvD-seminariet var Olle Bovin. Han är väl förankrad i den nya tidens affärsvärld. Han är utbildnings- och utvecklingschef vid företaget Hewlett Packard, stationerad vid dess europeiska huvudkontor i Genève, varifrån det internationella företags filosofi utgår.

Hewlett Packard har uppmärksammat för sin okonventionella ledarstil, kallad "management by walking around", som betyder ungefär att vara ledare genom att gå omkring. Det handlar alltså om att vara nära de människor man arbetar tillsammans med — inte sända direktiv från en osynlig plats någonstans över deras huvuden.

Den pågående utvecklingen att cheferna kommer närmare sina underordnade — som då inte längre är så underordnade och som också uppmuntras att se sitt värde och sin betydelse för företaget — talade snabbprataren Robert Schwartz mycket om. Han ritade trianglar som symboliserade ledarskapet däruppe och massan av arbetare längst ned i den breda basen, men visade också hur dessa trianglar förändrats och fortsätter att förändras så att de blir alltmer som rektanglar.

Det finns knappt någon hierarki i företagen längre, menade han, och en chef vågar knappast längre ha en egen parkeringsplats vid företaget. Och han är heller inte angelägen om att ha det, för förändringen har kommit minst lika mycket från honom själv och hans kolleger som den har kommit genom någon "arbetarnas revolution". Förändringen har kommit genom ökad medvetenhet om vad som fungerar bäst. Och människor fungerar bäst när de trivs. Företagen fungerar alltså bäst, när deras anställda fungerar bra — och då trivs cheferna också!

— Låt de anställda ta del i allt!

rådde Schwartz. Han exemplifierade med ett företag där telefonkostnaderna hade gått ned till en sjättedel av vad de varit tidigare, sedan personalen lovats del i vinsten om telefonerande kunde minska.

Schwartz ansåg också att det finns en tendens att människor förlorar det sammanhang och den trygghet i livet som tidigare generationer hade, då familjebanden var starkare, rotfastheten större och världen "mindre". Själv utvecklingen och den snabba takt den går i gör också att vi har mindre fäste i tillvaron idag. I det läget, menade han, blir arbetsplatsen för många den fasta punkten.

— Jag har sett hur människor tyr sig till arbetsplatsen, och då måste företagsledarna också svara upp mot behovet att göra arbetet meningsfullt.

Schwartz gjorde en resumé av utvecklingen i modern tid, där den första epoken, den agrikulturella, präglades av landägandet som maktgivande faktor. Sedan kom den industriella epoken med kapitalets makt. Och nu går vi in i den tid, informationsepo-ken, då det är kunskap som gäller. Under denna epok måste företagen försöka dra till sig människor med goda kunskaper, lära dem ännu mera och se till att de trivs med sitt arbete och stannar i företaget.

Förr gällde att några fick land på andras bekostnad, och att några blev rika på kapital på andras bekostnad. Men det är inte så idag att några förvärvar kunskap på andras bekostnad, ty kunskapen räcker åt alla. Och när olika människors kunskap förenas, så gynnas alla. Livet är inte längre ett spel där några vinner och några förlorar, utan ett spel där alla vinner. Kunskapen är till fördel för alla. Din kunskap gynnar mig, och min kunskap gynnar dig!

Men också kunskapen har sin utvecklingsstege, framhöll Schwartz. Längst ned finns datakunskapen med det automatiska faktalagrandet; sedan kommer informationen, förmågan att använda vad bl a datan kan ge; därefter kommer kunskapen, som är information plus erfarenhet; och överst finns visdomen, som är kunskap använd till allas väl, en inställning där makt- och ägandebegär saknas, men där det finns en stark känsla av vad det innebär att vara människa på högsta nivå.

Schwartz talade också om hur människan har ett motstånd mot att förändras, att bli vis och vuxen, vilket är att gå in i något okänt och innebär ansvar. Och här tog han upp en mindre använd teori, nämligen att denna rädsla för att tvingas klara sig själv och känsla av oförmåga att göra det

har att göra med att människan till skillnad från djuren, vad beträffar hjärnans utveckling, föds tio år för tidigt. Vi kan inte som djuren från början "stå på egna ben". Och vi söker oss därför omedvetet tillbaka till moderns trygghet. Men då detta senare i livet är omöjligt, söker vi alla möjliga moderssurrogat. Att ingå i en förening eller en grupp är sådana surrogat. Vi är som glödlampor som går omkring och söker ett ställe där vi kan skruva i oss och bli anslutna till något som ger oss mening, sa Schwartz också. Ofta är det företaget som ger mening åt vårt liv. En uppgift för företagen i den nya tiden blir då att — som en förälder — göra människorna mogna och självständiga, så att de kan dela ansvaret för företaget. Men ett problem är att också företag har ett motstånd mot att förändras, vilket kan visa sig ödesdigert för deras överlevnad. Därför behöver företagen idag kreativa personer, nytänkare, som kan åstadkomma nödvändig förnyelse.

Robert Schwartz berättade att han sett hur människor flytt från sitt gamla liv till olika alternativa förehavanden, och han bestämde sig för att själv ta reda på vad de sökte och vad de fann. Han kastade sig i armarna på det mesta av vad den amerikanska västkusten kunde erbjuda av meditationstekniker, terapier, självutvecklingsläror samt österländska och nya religioner.

— Allt var ju inte bra, men trenden som sådan var bra. Det fanns en medvetenhet om att man måste förändra sig. Och många gjorde detta också, fick en ny uppfattning av vad det innebär att vara människa, och det var inte bara människor av "hippietyp", utan också många från borgerliga och välbeställda kretsar som flydde det gamla och sökte och fann något nytt. Men många fann inte allt de sökte i det nya livet vid sidan om, och efter en artikel i en New Age-tidskrift, där man efterlyste nyföretagare med New Age-idéer till affärsvärlden, blev det rusning tillbaka till "the main stream" (huvudströmmen i samhället) och aktivt nyföretagande. Många av dem som "flippat ut" i sökande efter livets sanna mening och sin egen identitet, kände att de bäst kunde förverkliga sig själva i produktivt arbete som nyföretagare. Och, underströk Schwartz, just dessa människor med New Age-idéer om vad det innebär att vara människa behövs inom företagen idag, eftersom det är de som kan åstadkomma det nya som krävs.

Schwartz berättade att det gjorts en lång rad studier av nyföretagare i Amerika. Det har visat sig att dessa

människor inte alls motsvarar den bild allmänheten har av företagare som mest intresserade av att ta risker, tjäna pengar och visa sig duktiga. De var inte alls intresserade av stort risktagande, och de brydde sig föga om belöning i pengar. Det som motiverade dem var i stället *a personal achievement need*, d v s ett behov att själva åstadkomma något. Som grupp påminner nyföretagarna om endast en annan grupp, nämligen de amerikanska fredskåristerna — de är människor som, bildligt talat, vill resa till ett märkligt, främmande land och uppleva nya saker.

Schwartz återkom ofta till att affärsvärlden idag alltmer framstår som det viktigaste laboratoriet där nya yttre och inre mänskliga förmågor utforskas och utvecklas. Affärsvärlden är ett laboratorium för gemensamma mänskliga ansträngningar på ett sätt som inte förekommer någon annanstans, inte inom exempelvis det vanliga skolväsendet och inte inom religionen.

Företagen i industriländerna blir faktiskt alltmer, sa Schwartz också, de ledande utbildningsanstalterna för vuxna, där såväl teknisk som etisk undervisning ges.

Så som företagen nu alltmer framträder, lever de inte *på* människor, utan *för* människor, underströk han. Och han tillade att de företag som inte utvecklar sin etik, de kommer inte att utvecklas alls och får svårigheter att överleva.

Även Olle Bovin talade om ett ansvarsfullt globalt perspektiv och om nya typer av människor på ledande poster inom företagen. Han hade olika smeknamn på alla — med amerikansk humor — där "skunken" var den avvikande och besvärlige med annorlunda idéer, som man, åtminstone tidigare, helst velat bli av med. Men, se upp! varnade han, det finns alltid en skunk bakom allt nytänkande och de stora framgångarna.

Den nya tidens starke man är den mjuke och förstående, betonade han också. Den som är hård, opersonlig, diktatorisk och utan öppenhet håller på att bli den svage, förloraren. Det är den mjuka linjen som är vinnarlinjen. Mjukisen, som har känslor och känslighet, bryr sig om andra människor, kan lyssna och anpassa sig, men dagtingar inte med sin övertygelse. Det är han som är den starke i den nya tiden — eller hon!

*)Tarrytown House, Executive Conference Center, East Sunnyside Lane, P. O. Box 222, Tarrytown, N.Y. 10591-0222, USA.

Arthur Koestler och parapsykologin

Foto Pressens Bild

En del nekrologer över Arthur Koestler har givit intryck av att hans intresse för parapsykologin var en defekt, kanske ett tecken på att hans omdömesförmåga började svikta. Ingenting kunde vara mer fjärran från verkligheten. Detta intresse var en logisk, i själva verket oundviklig, utveckling utifrån hans tidigare verk, någonting som han själv kom att inse

— en smula bedrövat, eftersom han skulle ha föredragit någonting som inte var lika retsamt svårt att få grepp om.

Hans bekantskap med det övernormala inleddes redan i hans tidiga ungdom. Bland grannarna fick han rykte om sig, enligt vad han skriver i sin självbiografi *Pil i det blå*, att vara "en gosse som ägde ganska respektingi-

Av Brian Inglis

vande möjligheter", varför han blev "mycket eftersökt när det gällde borddans" (s. 36).

Arthur ville inte gärna lägga fram en paranormal förklaring där det borde räcka med en naturlig. Han var också alltid litet förtegen när det gällde hans egna upplevelser, och han lade inte ut texten om borddansseanserna. Däremot beskrev han detaljerat sin första ockulta — det vill säga fördolda, oförklarade — upplevelse: "oceankänslan" som grep honom redan under hans barndom under en ambulansfärd, och som gjorde honom medveten om "skönhetens överväldigande verkan, och känslan av att ens jag fridfullt upplöses i naturen som ett saltkorn i havet".

1931, strax efter det att han hade blivit naturvetenskaplig korrespondent för Ullsteins tidningskedja, satte han in följande annons i dess tidningar:

Credo quia absurdum

Vetenskapsman söker autentiska rapporter om ockulta upplevelser — telepati, klärvoajans, levitation m m. Rapporterna kommer att honoreras om de kan verifieras bortom varje rimligt tvivel av opartiska och trovärdiga vittnen. I annat fall kommer de inte att tas upp till behandling. (s. 297)

Detta är mycket kännetecknande för den attityd som han hela livet skulle komma att bevara till detta ämne: att erkänna det absurda inslaget i fenomenen, att insistera på att de skulle verifieras och att vilja erkänna ett sådant verifierande om det skedde bortom varje rimligt tvivel — inte den stenhårde kritikerns tvivel. Projektet rann ut i sanden, men han gjorde ett experiment med en okänd charlatan, Eric Jan Hanussen, vilket fick ett egendomligt resultat.

Chefsvaktmästaren i Ullsteinkoncernens hus, herr Apfel, som hade valts som trovärdigt objekt för expe-

rimentet, gav Hanussen sina nycklar, och med hjälp av dem skulle Hanussen på psykometrisk väg berätta vad Apfel hade varit med om i sitt liv.

Den berättelse som Hanussen snodde ihop visade sig vara felaktig i nästan varenda detalj — vad beträffar vaktmästaren; men en kvinnlig journalist som var närvarande vid experimentet skrev i sin rapport:

"Jag kan högtidligt omvittna och bevisa att alla händelser som Hanussen räknade upp mycket riktigt har inträffat under det senaste året. De har dock inte rört herr Apfel, utan mig." (s. 300)

När Arthur nämnde detta experiment i *Pil i det blå* betecknade han det som "objektivt sett negativt, men ur psykologisk synvinkel roande" (s. 298). Jag misstänker att han senare, när han kom att veta mer om bevisen för övernormala "förflyttningar", skulle ha använt andra ordalag.

Under de följande åren, då Arthur var aktiv och partiansluten kommunist, fördrev plikten mot partiet hans nyfikenhet på oceankänslan och det ockulta av den anledning som Rubasjov uppger i *Natt klockan tolv på dagen*, då han sitter i sin cell natten innan han skall avrättas:

"Partiet ogillade sådana tillstånd. Det kallade dem för småborgerlig mystik, tillflykt till elfenbenstornet."

Oceankänslan ansågs "kontrarevolutionär", och i Arthurs fall visade sig detta vara alldeles riktigt när den kom tillbaka till honom i hans fängelsecell i Spanien när han hade dömts till döden.

Vid denna tidpunkt hade han också haft andra upplevelser beträffande vilka en övernormal förklaring kan verka lika rimlig som en naturlig — i varje fall för den som är beredd att acceptera de psykiska krafternas verklighet.

1934 försjönk Arthur i självömkan på grund av sitt misslyckande som författare och sin allt större besvikelse över partiet, och försökte begå självmord. I *The Invisible Writing* (Koestler 1954, Nils Holmbergs översättning *Den osynliga skriften* Prisma 1966) skrev han om detta:

... en natt tejade jag igen de dragiga springorna kring dörren och fönstret och vred på gasen. Jag hade lagt min lussiga madrass på golvet intill den, men när jag lade mig ned på den föll en bok ned från den ostadiga bokhyllan och träffade mig i huvudet. Det var nära att den krossade näsan på mig, så jag klev upp, vred av gasen och slet loss tejp. Av alla misslyckanden är ett misslyckat självmordsförsök det mest generande att rapportera. Boken som föll i huvudet på mig var *Bruna* boken 2: Dimitrov kont-

ra Göring, med skildringen av riksdagsrättegången. Man kan knappast tänka sig någonting som på ett mer drastiskt sätt hade kunnat peka på det föraktliga i det jag hade för mig. (S. 235, här översatt från originalet.)

Hade han sparkat till bokhyllan utan att veta om det? Eller var det — som han så sardoniskt uttryckte saken — "ett fall där dialektiken åstadkom ett under"? Det var inte enda gången, mindes han, som han hade blivit räddad på liknande sätt; och när det gällde en del andra psykiska manifestationer, som han skulle få bevittna några månader senare, tvivlade han inte lika mycket. Det gällde dem som beskrivs i kapitlet "The House on the Lake": en uppenbarelse och en telepatiske kommunikation.

Från flykten till England 1940 och tills han femton år senare tog avsked från sitt politiska författarskap — "Kassandra har blivit hes" — var Koestler alldeles för upptagen med det kalla kriget och diverse kampanjer för att hinna ägna sig åt det ockulta. 1956 (inte 1952, som han påstod i *Bricks to Babel*) blev han dock medlem av Society for Psychical Research, och 1961 framträdde han, i en artikelserie i *The Observer* med titeln "A New Look at the Mind", för första gången offentligt på parapsykologins sida i "The Pioneer Beyond the Pale", där han försvarade J. B. Rhine.

På sätt och vis var det ett negativt försvar. Arthur visade bara att de argument som de ortodoxa vetenskapsmännen använde för att fördöma eller vifta bort Rhines resultat var felaktiga och byggde på falska axiom — eller på ren desperation. Detta hade han insett när han 1952 träffade sin gamle vän matematikern och filosofen Hans Reichenbach. När han försäkrade för Reichenbach att Rhines statistik hade verifierats av ingen mindre än R. A. Fisher "skedde en märklig förändring". Reichenbach bleknade, tappade hörluren och sa:

"Om det är sant så är det fruktansvärt, fruktansvärt. Det skulle betyda att jag blir tvungen att kassera allt och börja om från början."

Under denna period, då Arthur skrev *The Sleepwalkers* (Nils Holmbergs översättning "Sömngångare"), *The Act of Creation* och *The Ghost in the Machine* — i stort sett sextioalet — välkomnade han Rhines bevis för utomsinnlig varseblivning mindre som sådana än som ytterligare en spik i kistan för den rationalistiska materialism som Reichenbach, de logiska positivisterna, reduktionisterna, nydarwinisterna och behavio-

risterna anslöt sig till.

I registret till *The Act of Creation* nämns till exempel telepati bara på ett ställe, och det visar sig vara en utvikning. Inte för att registren till någon av hans böcker är en tillförlitlig vägledning. För att vara en så samvetsgrann författare var Arthur egendomligt ointresserad av sina register, och de blev därefter.

Boken innehåller i själva verket den anmärkningsvärda berättelsen om Rosenthals "experiment med experimentatorerna", som såg ut att visa att experimentatorernas förutfattade mening kunde överföras till de rätor som användes i experimenten så att rättorna tog sig fram genom labyrintherna snabbare eller långsammare; men inte heller här var det några bevis för telepati som Arthur ville ha fram. Han ville bara än en gång smälla till behavioristerna, för, som en naturvetenskaplig redaktör i USA uttryckte saken, "resultaten försätter alla de psykologiska test som psykologerna rapporterat de senaste femtio åren i en tvivelaktig dager".

Tidningen *Guardian* skickade till mig ett recensionsexemplar av *The Act of Creation*. Då jag ungefär tio år tidigare hade träffat Arthur tillsammans med hans vänner John och Patsy Grigg, och då jag hade lärt känna honom och Cynthia, blev jag förbryllad över att han inte tagit med ESP i beräkningen, och det sade jag i min recension; men eftersom trilogens tredje del ännu inte hade kommit antog jag att ESP skulle bli temat i *The Ghost in the Machine*.

Medan han höll på och skrev denna bok intervjuade jag honom dock om telepati för ett program på Granada TV. Han hade en fruktansvärd baksmälla och var inte till sin fördel, men när jag frågade honom vad han ansåg om ämnet redogjorde han för sin dåvarande ståndpunkt:

Jag är fortfarande skeptisk, och jag har en klugen inställning till saken. Jag vet av personlig erfarenhet, av intuition eller vad du nu vill kalla det, jag vet att dessa fenomen faktiskt existerar, men samtidigt förkastar min rationella sida dem — min vetenskapliga sida, om du så vill... Jag skulle inte ha accepterat ESP om jag inte hade fått det slängt i ansiktet. Förstår du vad jag menar? Därför sympatiserar jag med alla som är skeptiska, och jag är själv skeptisk, men man måste alltid erkänna att man är klugen när det gäller att tro på någonting som ens intuition accepterar, och jag håller på att bli litet ärligare i den saken.

I början av sjuttioalet hade dock Arthur ytterligare några upplevelser,

som visserligen hade "föga bevisvärde", enligt vad han senare skrev i *Bricks to Babel*, men som var "subjektivt viktiga" och drev honom att 1972 ta upp det övernormala i huvudfåran för sitt tänkande och skrivande.

Från början hade han haft för avsikt att diskutera bevismaterialet i samband med sin studie av Paul Kammerer, och använda sig av dennes teorier om sammanträffande jämte Jungs och Paulis om synkronitet som utgångspunkt för resonemanget; men när han insåg att Kammerers yrkesbana var intressant i sig, blev det i stället två skilda verk, *The Case of the Midwife Toad* och *The Roots of Coincidence* (Nils Holmbergs översättning *Slumpens rötter*); och i den andra lade han fram den psykiska forskningens sak.

Han erkände själv att han nalkades ämnet "försiktigt, räddhågat och på omvägar" (en fras som han hade hört Max Beerbohm använda i ett radioprogram), och när han var klar och insåg att han bara tagit upp det experimentella arbetet, tyckte han att han borde be Renée Haynes återställa balansen med ett efterord om den mer anekdotiska sidan.

Han begränsade sig också till ESP, men boken gav en klar och kortfattad introduktion till ämnet ("För tiotusentals okunniga individer som jag", skrev Michael Foot i Evening Standard, "har han länge varit den effektivaste och mest respektable som populariserat ämnet, och nu i *Slumpens rötter* tar han död på den sista skepsis jag haft i fråga om telepati"), och dessutom drar den en del talande paralleller med kvantteorin i det förtju-sande kapitlet "The Perversity of Physics".

Arthur påpekade att kärnpartiklar uppträder på sätt som kusligt påminner om vissa psykiska fenomen. De förvandlas från partiklar till vågor, de kan vara på två ställen på samma gång, de rör sig från en bana till en annan utan att passera det mellanliggande utrymmet, de far bakåt i tiden, de signalerar åt varandra medan de rör sig bort från varandra snabbare än ljusets hastighet.*)

Som alltid stod dock Arthur med båda fötterna på jorden. När han kom tillbaka till ämnet i *The Challenge of Chance*, som han skrev tillsammans med sir Alister Hardy och Robert Harvie, varnade han parapsykologerna för att dra för stora växlar på dessa upptäckter, och anförde som så ofta annars Whiteheads varning för "malplacerad konkretion" — han sade att parapsykologin inte skulle "försöka tvinga fysiken att gifta sig med henne i hopp om att hon på så vis

skall bli en ärlig kvinna" (s. 247).

The Challenge of Chance gav Arthur tillfälle att utforska ett av parapsykologins föga kända områden, "meningsfullt sammanträffande" — som han själv hade haft en frapperande upplevelse av. När han satt i fängelse i Spanien hade han kommit ihåg en episod i *Buddenbrooks* (Thomas Mann, 1901/1938, Alfred Wingers svenska översättning 1929/1945), där konsul Thomas Buddenbrook just skall dö och "trollbinds av en 'liten bok' — som i årtal stått oläst i hans bibliotek — där det förklaras att döden inte är någonting slutgiltigt, utan bara en övergång till en annan, opersonlig existensform, en återförening med den kosmiska enheten" (s. 221).

När Arthur slapp ut ur fängelset skickade han ett brev till Thomas Mann och tackade honom för den tröst som avsnittet om "den lilla boken" — en av Schopenhauers uppsatser — hade skänkt honom.

Mann skrev tillbaka att när han satt i sin trädgård hade han fått en plötslig impuls att läsa denna uppsats, som han inte hade tittat på under nästan fyrtio år. Han hade gått in i sitt bibliotek för att hämta den, och "just då ringde det på dörren, och brevbäraren gav honom mitt brev" (s. 222).

Kammerers och Jungs teorier om synkronitet hade tidigare inte blivit föremål för någon större uppmärksamhet från de psykiska forskarnas sida, men några av de fall som Arthur presenterade i *The Challenge of Chance* visade att ämnet förtjänade en noggrannare granskning.

Det mest anmärkningsvärda fallet var en man som hade fått ett nervöst sammanbrott och kastat sig framför tåget på en av Londons tunnelbanestationer, men som räddades av att bromsarna hade slagits till precis i tid. Hjulen kom att vila mot honom, men körde inte över honom. En släkting till offret, som hade läst *Slumpens rötter*, skrev och berättade för Arthur att det inte hade varit tågföraren som bromsade:

"Helt oberoende av Harold, och utan att veta vad han tänkte göra, hade någon passagerare på tåget dragit i nödbromsen." (s. 183)

Londons trafikmyndigheter hade faktiskt talat med passageraren i avsikt att låta åtala honom för olaga bruk av nödbromsen, men när Arthur försökte få ytterligare upplysningar, fick han visserligen bekräftat att tåget hade stannat tack vare nödbromsen, men myndigheterna vägrade att samarbeta med honom.

"På så vis rann det hela ut i sanden och lämnade bara ett gytjtigt spår ef-

ter sig — bläckfiskeeffekten än en gång." (s. 184)

"Bläckfiskeeffekten" var den term Arthur hade hittat på för det sätt på vilket kameran klickar, bilden försvinner vid framkallningen eller någonting annat går på tok så snart man tycks vara nära att få klara bevis på psykiska fenomen.

Och nu skulle han själv komma att utsättas för en besvikelse. 1971 hade han blivit invald i styrelsen för Society for Psychical Research (SPR). Tre år senare avgick han, bestört över allt förtal.

Han förblev medlem av sällskapet (och av Parapsychological Association, som han hade stor respekt för) och han fortsatte att hålla kontakt med några medlemmar i SPR, framför allt med dr John Beloff. Han skrev ett efterord till dennes bok *New Directions in Parapsychology* (Beloff 1975), och Beloff är en av hans testaments-exekutorer.

Däremot höll han sig på avstånd från organisationen, och det var med viss bävan som han gick med på att ingå i styrelsen för KIP Foundation (där det var han som var K), avsedd att uppmuntra forskning på områden alldeles utanför den konventionella vetenskapens gränser, bland annat parapsykologi och alternativa terapier.

Arthur hade huvudet fullt av forskningsidéer, från en undersökning av helbrägdagörelse genom handpåläggning (i en tidningsintervju medgav han att gärna skulle ha blivit helbrägdagörare) till en studie av hur fotbollsspelare rör sig, i avsikt att ta reda på om det fanns något prekognitivt inslag i deras rörelser; men det var framför allt ett projekt som tilltalade honom: en experimentserie kring levitationsfenomenet.

Vid första anblicken kan detta förefalla egendomligt, eftersom Arthur avskydde det han kallade parapsykologisk pornografi, en term som — för honom — inkluderade ektoplasmska materialiseringar, slagruteletande och akupunktur.

Första gången vi träffades smådade han radiestesin — tillämpandet av slagruteletandets principer och metoder vid diagnos och behandling — och jag hade tur som inte blev föremål för hans vrede när jag försvarade detta, för på den tiden kunde Arthur vara våldsamt intolerant när han fick mot-hugg; men om han presenterades för bevismaterial av det slag som han kunde respektera, så erkände han att han hade haft förutfattade meningar — och i fråga om slagrutan så gjorde han det senare.

Trots det blev det en överraskning

för mig att få höra att han hade forskat kring levitation på sextiotalet. Det lät inte särskilt likt honom.

Jag minns inte vad det var som först gav honom idén, men i slutet av femtiotalet, då han höll på att utforska yoga, tycks han ha fått tanken att om man skall sätta någon tro till alla skildringarna av hur yogier, helgon och till och med syndare leviterat, och av vilka en del fall är väl be-lagda, då skulle vem som helst av oss — du eller jag — under vissa omständigheter kunna få liknande upplevelser, om än på en mindre avancerad nivå, ungefär som till och med de av oss som inte har några psykiska för-mågor då och då kan sanndrömma. Arthur insåg att man för att under-söka denna möjlighet inte behövde vänta på att försökspersonerna fak-tiskt lyfte från marken. De kanske bara blev litet lättare några sekunder. Så, inte utan att roas av det absurda i situationen köpte han en gammal ba-gagevåg från en järnvägsstation. På denna fanns det plats för en stol, och med hjälp av Rosalind Heywood (som han senare tillägnade *Slumpens rötter* och som han beundrade och höll av mer än någon annan på detta område) och John Cutten (som under en tid var SPRs forskningschef) gjorde han en experimentserie där frivilliga försöks-personer försökte tänka sig in i ett sinnestillstånd som ledde till levita-tion, eller ett embryo till levitation.

De fick bara ett positivt resultat, med ett barn; men vägen var klumpig, och resultatet på det hela taget inte uppmuntrande, varför projektet lades ned.

I mitten av sjuttiotalet väcktes dock Arthurs intresse på nytt när han läste om biofeedback — i synnerhet be-skrivningen av dess användning i kombination med självsuggestion, i *Beyond Biofeedback* av Elmer och Alyce Green från Menninger Founda-tion 1977.

En ny våg konstruerades därför en-ligt Arthurs detaljerade anvisningar. Den kunde registrera mycket små (och mycket kortvariga) viktföränd-ringar och dokumentera dem automa-tiskt, med möjlighet till feedback. Den installerades i lägenheten nedan-för hans bostad vid Montpelier Square.

Ruth West, som vän och som KIB Foundations forskningschef, flyttade in som tillsyningsman, och 1981 in-leddes experimenten med barn, psy-kiker, TM-are och andra som frivil-liga försökspersoner.

Arthurs rika fantasi märktes hela tiden på de tidiga utforskningssta-dierna. Han framkastade till exempel tanken att feedback vore effektivare om vikt-förlusten inte registrerades i

siffror utan framställdes symboliskt, till exempel i form av en ballong som steg uppåt.

Tyvärr sviktade hans hälsa några månader senare så att han inte kunde fortsätta experimenten, men då hade han redan fått vissa tecken på en fak-tisk förekomst av "mentalt framkal-lade kroppsviktsfluktuationer" (*mood-induced fluctuations in body weight*), hans egen beteckning på det som experimenten var avsedda att ut-forska — både exaktare och mindre laddad än "levitation".

Eftersom "Projekt Daidalos" och vägen nu har överförts till professor John Hasted vid Birkbeck College, så kanske Arthurs sista bidrag till den psykiska forskningen fortfarande kan ta fram de hållbara bevis som han sökte.

Arthur avskydde att vara sjuk, och han avskydde att tala om sin sjuk-dom. I det sammanhanget framträdde hans Janusliknande ambivalens: Han brydde sig inte om läkarna, och han var väl medveten om riskerna med medicinbehandling, men samtidigt li-tade han på sin läkare och lydde hans instruktioner ända dithän att han ställde in väckarklockan på den tid då han var tvungen att ta nästa dos. Men där han visste att den ortodoxa läkar-vetenskapen inte hade mycket att er-bjuda, var han beredd att experimen-tera. När han 1964 recenserade min bok *Fringe Medicine* i Observer, kriti-serade han mig för min lättrogenhet när jag tog akupunkturen på allvar:

"En tro kan leva vidare i femtusen år och ändå vara falsk."

Men i en efterskrift till denna re-cension, när den trycktes om i Kalei-doscope för ett par år sedan, medgav han:

"Jag hade uppenbarligen fel."

Han hade kommit att acceptera att akupunktur fungerar, sedan han själv behandlats med akupunktur för sin onda rygg. Han hade också, något ge-nerat, underkastat sig "handpålägg-nig" för sin sneda nacke efter en tra-fikolycka.

Han lät dock aldrig sitt intresse för vare sig okonventionella terapier eller parapsykologi driva honom att bryta med naturvetenskapen. Som han be-stämt hävdade i *Bricks to Babel* skulle inte ens det hån han riktade mot ve-tenskapsmännen i sin sista roman, *Call-Girls* (hans beteckning för de ve-tenskapsmän som, i likhet med ho-nom själv, en tid lockades av en rad tvärvetenskapliga symposier), tas som ett tecken på att han hade fått en cynisk inställning till naturveten-skapen,

... bara rätt skeptisk till dess förmåga att ge "alternativ till förtvivlan" — dess

kompetens att besvara de yttersta frå-gorna om "meningen med alltsam-mans", att göra den osynliga skriften läsbar för våra närsynta ögon. På så vis kom det sig att det sista stadiet i denna antipilgrimsfärd, något som kanske inte är ägnat att förvåna, gick från fysi-ken till metafysiken, från psykologin till parapsykologin.

Arthurs motvilja mot Iain Hamiltons nyligen utkomna biografi över honom (Hamilton 1982) berodde inte (som en läsare som inte känner till bakgrun-den skulle kunna frestas att tro) på den föga smickrande bild den presen-terade av honom från den tid då han slogs i det kalla kriget, våldsamt otä-lik när han diskuterade och farligt aggressiv när han drack, utan på att hans levnadstecknare faktiskt lät bo-ken sluta 1969, med en ursäkt i ett kort sista kapitel att han var likgiltig för det övernormala.

("Ätta böcker på åtta sidor", mutt-rade Arthur dystert till mig en gång.) För Arthur hade det övernormala all-deles för mycket blivit en del av hans livsverk, av själva hans liv, för att det skulle kunna viftas bort så lätt.

Jag hoppas att jag har klargjort att, som jag hävdade i början, Arthurs sätt att så småningom gå upp i vissa aspekter av det paranormala ur hans egen synvinkel sett var en helt ratio-nell utveckling. Det fanns ingenting i hans natur som uppmuntrade tro på något slags spökonster, tvärt om, i allra högsta grad. Vad beträffar hans böjelse för att föra till exempel slag-rutor till kategorin "pornografi", så är jag säker på att den huvudsakligen berodde på att han tyckte anblicken av någon som gick över markerna med en hasselklyka som det ryckte i, var löjlig. Vi brukade ha våldsamma meningsutbyten om den saken. Jag vårdar ömt ett brev från honom och Cynthia från den 21 december 1966, där det står:

"Vi uppskattade mycket det stora slaget när du kom och åt middag — det var mycket livfullt."

Jag hade tur som lärde känna ho-nom vid en tidpunkt då han började mjukna. Som Iain Hamiltons biografi har visat skulle tidigare ett "stort slag" över middagsbordet alldeles för ofta ha slutat med fula scener.

Arthur tålde inte trångsynta männi-skor, vare sig de var partigångare, be-haviorister (Eysenck var ett undan-tag; han hade trots allt accepterat ESP i beaktande av bevismaterialet) eller skeptiker av det slaget som helt enkelt viftade bort ESP som omöjligt (eller, än värre, trodde att de var vid-synta när motsatsen var uppenbar).

Däremot tyckte han om att bli mot-sagd, och till skillnad från en del

andra som lider av Parkinsons sjukdom, var han helt klar i huvudet ända in i det sista. (Jag har hört honom efter en arbetslunch, då vi alla var väl mätta och väl druckna, sammanfatta huvudpunkterna i det vi diskuterat lika exakt som om han läst upp ett protokoll som en sekreterare skrivit ut senare.)

Det råkade bli så att sista gången Ruth och jag tillbringade en kväll tillsammans med honom och Cynthia, i början av 1983, också blev en av de trevligaste. Han hade inte kunnat acceptera Rupert Sheldrakes hypotes om "formbetingat förorsakande" (*formative causation*) hur intresserad han än var av idén; men han var beredd att godmodigt lyssna på mina försök att anknyta den till Richets, Schrenck-Notzings och Geleys forskning i ektoplasmska materialiseringar, eftersom deras rapporter ofta uppvisade slående exempel på ett slags formbetingat förorsakande i verksamhet — som om de materialiserade formerna tillverkades grovt, och mycket otillräckligt, av materialiserade tankar (eller omedvetna motiv).

Några år tidigare skulle detta ha fått Arthur att fördöma det som parapsykologisk pornografi, men nu diskuterade han både det och andra frågor utan att jaga upp sig, något som fick Ruth att anmärka senare att hon aldrig hade sett honom så filosofisk förut.

Att Arthur hade uppnått ett sådant lugn trots sin dödliga sjukdom och det lidande denna gav honom — inte minst genom att han fick ännu svårare att skriva än han hade haft förut

— bekräftar att "oceankänslan" hade smittat honom.

Inte vid något tillfälle hade han varit intresserad av det ockulta för dess egen skull. Han hade varit nyfiken på det, på grund av personliga upplevelser. Han hade utnyttjat det i sin brottnings med ortodoxa vetenskapliga dogmer, och till slut hade han utforskat det, i hopp om kunna smälta samman det med de rön som gjorts av kvantfysikerna, neolamarckianerna och andra vetenskapsmän som håller på att krossa de gamla dogmerna; men i grund och botten var han intresserad av den bredare frågeställningen om psi är "en arkaisk och primitiv kommunikationsform som överflyglats av effektivare former av sinnesförnimmelser", som han uttryckte det i sitt efterord till John Beloffs bok *New Directions*, eller "en förmåga som håller på att framträda", på något sätt knuten till människans andlighet, och som utvecklas gradvis, på samma sätt som sinnesorganen och medvetandet, vid varje steg uppåt på evolutionsstegen".

"Endast detta", tänkte Arthur, "skulle göra de parapsykologiska forskningarna till ett företag som är mödan värt" (s. 167) — så som det hade blivit för honom.

Referenser:

BELOFF, J. (Ed.). (1975). *New Directions in Parapsychology*. With a Postscript by Arthur Koestler. Metuchen, NJ: Scarecrow Press.

GREEN, E., AND GREEN, A. (1977). *Beyond Biofeedback*. New York: Delacorte/Seymour Lawrence.

HAMILTON, I. (1982). *Koestler: A Biography*. New York: Macmillan.

HARDY, A., HARVIE, R., AND KOESTLER, A. (1974). *The Challenge of Chance*. New York: Random House.

KOESTLER, A. (1941). *Darkness at Noon*. New York: Modern Library.

KOESTLER, A. (1952). *Arrow in the Blue: An Autobiography*. New York: Macmillan.

KOESTLER, A. (1954). *The Invisible Writing: An Autobiography*. New York: Macmillan.

KOESTLER, A. (1959). *The Sleepwalkers*. New York: Macmillan.

KOESTLER, A. (1964). *The Act of Creation*. New York: Macmillan.

KOESTLER, A. (1967). *The Ghost in the Machine*. New York: Macmillan.

KOESTLER, A. (1971). *The Case of the Midwife Toad*. New York: Random House.

KOESTLER, A. (1972). *The Roots of Coincidence*. New York: Random House.

KOESTLER, A. (1973). *The Call-Girls*. New York: Random House.

KOESTLER, A. (1980). *Bricks to Babel*. New York: Random House.

KOESTLER, A. (1981). *Kaleidoscope*. London: Hutchinson.

MANN, T. (1938). *Buddenbrooks* (H. T. Lowe-Porter, Trans.). New York: Knopf. (Original work published 1901)

*)Så skriver Inglis, men om inte han har missuppfattat Koestler, så har nog Koestler missuppfattat kärnfysikerna — låt gärna en sådan granska de här påståendena! Ö. a.

Anm. Artikeln är med tillåtelse översatt från The Journal of the American Society for Psychical Research, juli 1984.

Översättning GUNNAR GÄLLMO.

Arthur Koestler och hans hustru Cynthia. 3 mars 1983 påträffades de döda i sitt hem i London. De hade begått självmord tillsammans. Koestler blev 77 år gammal.

Reinkarnationslära i den tidiga kristendomen?

Av Per Beskow

Inom teosofiska kretsar möter man ganska ofta påståendet att tron på reinkarnationen skulle ha haft en starkare ställning i kristendomens början än den senare fick. Ofta tar man fram Origenes (d. 254) som exempel på en kristen reinkarnations-teolog och påstår då också att läran förbjöds i samband med det allmänna fördömandet av Origenes i Konstantinopel 543 eller 553.

Redan för en del år sedan blev jag intresserad av frågan och började samla material till en artikel. Men så gick det som det ofta går, när man dröjer. Idén blev aldrig förverkligad. Nu har det emellertid kommit en utmärkt dokumentation av Karl Hoheisel i *Jahrbuch für Antike und Christentum* 1984/85. Vad han skriver där, stämmer helt med det jag själv har kommit fram till. Så här ser det ut, sammanfattat i några korta punkter.

Reinkarnationsläran var inte allmän i den grekisk-romerska antiken. Den vanligaste tron var att själen lämnar kroppen och sedan lever en skuggtillvaro i Hades. Själavandringsläran finner vi första gången hos Pythagoras (500-talet f. Kr.), och han kunde själv berätta om flera av sina tidigare inkarnationer. Varifrån han har fått detta, är inte lätt att säga. Somliga talar om att Pythagoras skulle ha besökt Indien, men det är kanske troligare att hans läror och erfarenheter hör samman med ett slags schamanism, som kom från Svarta havs-området. Forskare som Karl Meuli och E. R. Dodds sätter in honom i det sammanhanget.

Platon, som tog upp många av Pythagoras' tankar, nämner vid några tillfällen att själen återföds i en ny jordisk existens. Bland platoniker och pytagoréer levde traditionen vidare, men enbart som en esoterisk lära inom vissa kretsar. I folktron fanns den inte. Där levde föreställningen om Hades, och många räknade med att själen slocknar i döden.

Hos judarna på Jesu tid fanns, så vitt vi vet, inte någon klar reinkarnationslära. Men det finns ett ställe i Nya testamentet, som i alla fall antyder något sådant. Det är lärjungarnas fråga till Jesus om den blindfödde (Joh. 9:2): "Vem har syndat, han själv eller hans föräldrar, eftersom han föddes blind?" Men det fanns hos ju-

darna också en föreställning att man kunde synda redan i moderlivet, och den kan förklara frågan. Jesus själv går inte in på saken. Ett annat ofta anfört argument är att Jesus på flera ställen säger att Johannes döparen är profeten Elia. Men Elia hade enligt judisk tro blivit upptagen med kropp och själ i en brinnande vagn. Han var inte "desinkarnerad" och kunde därför inte heller bli inkarnerad på nytt. Vad Jesus säger, betyder något helt annat, nämligen att Johannes nu spelade Elias roll i den yttersta tiden, eller kanske att Elias ande vilade över honom. I senare judisk esoterism finns mycket intressanta tankar om reinkarnation, som jag återkommer till. Om dem läser man enklast i en uppsats av Hugo Odeberg i *Svensk Exegetisk Årsbok* 1972-73.

Hur är det då med de tidiga kristna? Det märkliga är att reinkarnationsläror knappast ens nämns. Det tycks ha varit en så främmande tanke att man inte reflekterade närmare över den. Den förekommer bara som en filosofisk spekulering man tar avstånd från. Kristna trodde allmänt att själen lämnar kroppen i döden, men den "reinkarneras" bara en enda gång, nämligen vid uppståndelsen på den yttersta dagen. Till dess finns den hos Gud eller väntar på fördömsen. Ibland — och då särskilt hos Origenes — fanns tanken att själen också hade varit hos Gud innan den tog sin bostad i en jordisk kropp. Läran om själens preexistens, som den kallas, påminner mycket om Platons tankar, men den slog inte igenom och fördömdes med andra av Origenes' läror.

Hur förhåller det sig då med Origenes' påstådda själavandringslära? I själva verket är Origenes en av få tidigkristna författare som uttryckligen har polemiserat mot tanken på reinkarnation. Det enda hos honom som liknar reinkarnation är hans tanke att människan "föds" till nya liv på olika utomjordiska plan. Att hon skulle få leva flera liv på jorden är han helt främmande för. Origenes hade följande fiender, och de skulle inte ha försummat att angripa honom, om han hade förkunnat någon själavandringslära. Men detta finner vi inte några spår av. (Med ett undantag, 800-talsförfattaren Fotios, men

han ger inte något hållbart bevis för det.)

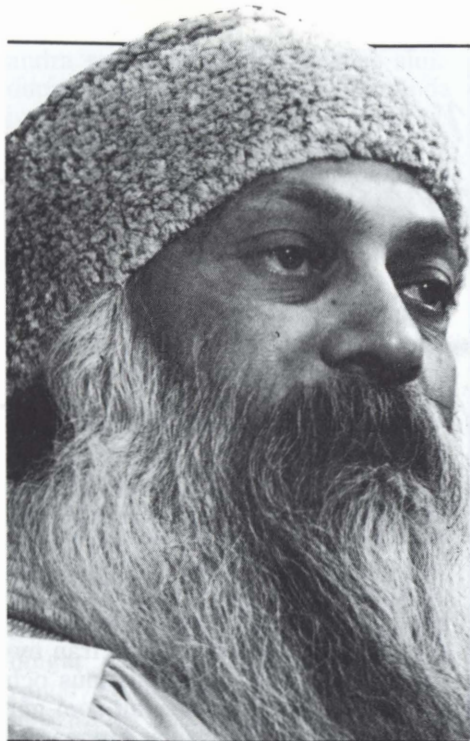
I kristendomens omgivning fanns det reinkarnationsidéer, inom de hermetiska och gnostiska riktningarna. I den senare nyplatonismen slog de igenom, som hos Porfyrios och Jamblichos. Men fastän kristendomen med tiden kom att hämta mycket från nyplatonismen — först Augustinus och senare den obekanta gestalt som går under namnet Dionysius Areopagita — finns där inga föreställningar om reinkarnation.

Resultatet är alltså ytterst nedslående för den som hoppas att finna legitimation för reinkarnationen i Nya testamentet eller hos kyrkofäderna. Det är för det mesta en lära som man inte ens bekämpar utan bara negligerar. Mest märkligt tycks det mig att man aldrig stöter på "reinkarnationsminnen" av det slag som sysselsätter oss idag. De borde finnas där, tycker man, men källorna tiger helt, efter vad jag kan se.

Inom den judiska mystiken finner man däremot antydningar om detta sistnämnda. I den litteratur som Odeberg refererar, räknar man bara med ett enda jordeliv, men en människa kan i sig bära på rester, fragment av förut levande, bortgångna människors själar. Då man tycker sig minnas tidigare liv, är det alltså dessa minnesrester som man kommer i kontakt med. Det kan också vara så att människor i den himmelska världen lämnar kvar något av sig själva på jorden för att förmedla ett uppdrag åt någon människa där. På så vis var kanske Elia närvarande i Johannes döparen.

Om man tror på reinkarnationen, menar man självklart att återfödelse också *förekom* (eller var allmän) hos de tidiga kristna. Men idéhistoriskt finns återfödelse tanken inte där. Det är det som gör det så svårt för kristna idag att acceptera denna lära, eftersom den helt bryter mot den då rådande uppfattningen om människans ursprung och mål.

Anm. Per Beskow är docent i religionshistoria och har innehaft en forskartjänst i patristik, gammalkristen idé- och kulturhistoria. Han är aktiv lekman inom den katolska kyrkan.

BHAGWAN SHREE RAJNEESH

Slut på rajneeshismen

— Rajneeshismen som en religion är nu upplöst!

Det tillkännagav Bhagwan Shree Rajneesh i höstas från sitt högkvarter i Rajneeshpuram, Oregon, USA.

Han lät bränna alla tillgängliga exemplar av boken *Rajneeshism*, skriven av hans fd privatsekreterare Sheela Silverman (Ma Anand Sheela). Och han förklarade att ingen av hans lärjungar längre behövde bära de röda kläderna eller malan med hans bild. De kunde fortsätta med detta, om de så önskade och om det hade en positiv betydelse för dem, men det var inte längre obligatoriskt. Med de religiösa namnen var det på samma sätt.

De 90 Rolls Royce-bilarna håller nu på att säljas, och pengarna tillfaller rörelsen, uppges det.

Bhagwan har inte tagit tillbaka något av vad han lärt ut, men han vill att rörelsen inte längre skall organiseras som en religion. Han har i själva verket alltid pratat mot organiserad religion.

Det har från början varit svårt att säga precis vad Bhagwans lära egentligen har innehållit. Den har varit full av paradoxer och motsägelser. När Bhagwan ingick i sin tysta period (under tre och ett halvt år talade han inte) skapades rörelsens ansikte utåt av hans privatsekreterare Ma Anand Sheela. Hon var den enda som talade med Bhagwan och blev på så sätt hans enda språkrör. Det var hon som låg bakom rörelsens förvandling till en religion, sägs det.

I slutet av 1984 började Bhagwan återigen att tala. Och i somras bröt Ma Anand Sheela och ett tjugotal andra sannyasins med Bhagwan och lämnade rörelsen. Enligt uppgift upptäcktes därefter en rad brott som begåtts under Bhagwans tystnad, bland annat förskingring, telefonavlyssning och mordförsök. Efter dessa händelser vill Bhagwan utplåna alla spåren av Ma Anand Sheelas inflytande, och han säger nu att hans lära inte är en religion i någon organiserad mening. Däremot anser han fortfarande att det är ett religiöst liv som han pratar om. Men beteckningen rajneeshism, som skapats av Ma Anand Sheela, förkastar han.

— Kalla er inte längre rajneeshfolk eller Bhagwananhängare! säger han.

Ma Anand Sheela hade under Bhagwans tysta period en mycket stark ställning inom rörelsen. När sedan gurun började tala igen, minskade hennes inflytande, och det uppstod motsättningar mellan henne och gurun. Bhagwan vände sig emot en del av det som Sheela stod för, och detta ledde till att hon och några av hennes meningsfränder lämnade rörelsen.

Bhagwans verksamhet som lärare i levnadskonst fortsätter. Arbetet på jordbrukskollektivet Rajneeshpuram går vidare. De är endast de yttre formerna som har ändrats.

För några år sedan utgick från Rajneeshpuram direktiv att rörelsens centra skulle koncentreras till ett fåtal stora kommuner. Därför stängdes

de allra flesta rajneeshcentra. I USA, där det funnits över hundra centra, blev — förutom Rajneeshpuram — ett enda kvar. I England upphörde alla. Centret i Sverige stängdes, liksom butiken och matserveringen.

Enligt uppgift var det Sheela som bestämde att de flesta centra skulle stängas. Bhagwan berättar nu att det aldrig var hans önskan att centralisera rörelsen, att han är helt emot centralisering och att alla centra kan öppna igen och även nya komma till.

De flesta av de cirka 200 svenska lärjungarna har nu återkommit till Sverige, efter att ha vistats vid de stora centren nere i Europa: i Berlin, Hamburg, Köln, Amsterdam, Zürich och München. Verksamheten i Sverige kommer att återupptas.

Bhagwan har återvänt till Indien, sedan han utvisats från USA.

SM

I samband med utbrytningen ur Bhagwans rörelse har massmedia haft många negativt hållna uppgifter om gurun. En stor del av detta är osanningar. Men vad som är sant och vad som är osant är inte lätt att veta. Tills vidare torde man få nöja sig med att ta det mesta med en nypa salt samt "vänta och se". Någon gång kommer kanske "hela sanningen" fram. Det är fullt möjligt.

Ma Rabia Prabhudasi Lundberg:

Omskakande upplevelser

"Sheela har åkt!"

Under hösten har lärjungarna till Bhagwan Shree Rajneesh råkat ut för den ena fullkomligt omskakande upplevelsen efter den andra i en lång rad. Frågan är om det har lugnat sig ännu.

"Sheela har lämnat ranchen tillsammans med ett tjugotal av de ledande personerna här", ringde en svensk sannyasin hem från Rajneeshpuram och berättade i mitten av september.

Det var svårt att fatta för oss. Ma Anand Sheela var Bhagwans personliga sekreterare och hans språkrör under många år. Hon meddelade att hon lämnade ranchen eftersom hon upplevde att "Bhagwan underminerade hennes arbete". Vi skakade på våra förvirrade huvuden och undrade: Vem är lärjunge till vem? Hur kan en lärjunge inta en attityd av att mästaren underminerar? Är det inte förresten det som är mästarens uppgift, att underminera lärjungens begränsade världsuppfattning?

Brott och fascistoid struktur

I spåren av ledningens flykt uppdagades en lång rad oegentligheter och brott. Långsamt och stegvis förstod vi att vi under flera års tid suttit på första parkett och sett en fasciststat successivt byggas upp — utan att fatta det! Centralisering, maktkoncentration, 14-17 timmars arbetsdag, skyhöga priser, etc. Men vi var så lyckliga, levde ett så innehållsrikt och kreativt måttat liv, så vi jobbade gärna 14-17 timmar per dygn. Vi trodde att det behövdes, vi litade på ledningen.

Nu efteråt har man hittat avlyssningsutrustning i ett nät över hela ranchen, även i Bhagwans rum. Centralen hittade man i en dold källare under Sheelas hus. Där hittades också förgiftningslitteratur och -utrustning, och vi fullkomligt tappade hakan inför alla dessa avslöjanden. Det var för otroligt, som en dålig film.

Ganska snart efter avhoppet gav Sheela intervjuer i Stern, den tyska tidning som tidigare utmärkt sig ge-

nom artiklar om ranchen på allra lägsta nivå. Där beskyller hon Bhagwan för allt som då avslöjats. Det kostade en hel del gråt och smärta att ta in vidden av vad som utspelade sig framför våra ögon. Personligen kände jag mig medansvarig på något sätt. Jag kunde inte börja hata Sheela, fast jag försökte. Jag bara tyckte så gränslöst synd om henne, och de övriga som följt henne.

Rajneeshismen är död

Helt utan förvarning berättade Bhagwan i sitt morgonföredrag en dag alldeles i slutet av september att han gissade att vår klädsel och mala bidragit till att möjliggöra det maktmissbruk som skett. Han avskaffade därför obligatoriet beträffande rött och mala och avskaffade rajneeshismen som ett begrepp. Vi har ju egentligen aldrig fått ihop det där med rajneeshism, eftersom Bhagwan är ut och är in i Poona talade emot alla former av -ismer. Personligen trodde jag att det var nödvändigt för att kunna existera som rörelse i USA och att vi fick finna oss i det ungefär som vi finner oss i att skaffa visum och använda pass, eftersom världen fortfarande strikt delar in människor i nationaliteter och religioner, raser och hudfärger. Men det stod alltid klart för mig att Bhagwans grundbudskap handlade om EN ENDA VÄRLD utan åtskillnader i form av alla dessa kategorier och att det gudomliga finns parallellt med själva livet i varje människa, att livet är gudomligt.

Bokbål

Ett stort bål tändes i Rajneeshpuram, där man brände upp alla kvarvarande exemplar av Sheelas bok *Rajneeshism* och symbolerna för religionen: Sheelas översteprästinnekåpa t ex, som vi i och för sig knappast tagit på allvar.

I kommunerna i världens olika delar skedde nu kraftiga strukturförändringar. Från en hierarkisk struktur, där "mamman" för respektive tempel hade mycket omfattande makt, är nu valet i varje enskildhet tillbaka hos envar. På ett sätt har det

Bhagwans budskap handlar om hur vi kan frigöra oss från vårt "ego", dvs det som separerar oss från omvärlden och gör oss begränsade och "speciella". Han visar på meditation som en metod att komma bakom identifieringen med "jaget" och uppleva en förening med helheten.

Rabia

känts ungefär som när man planterar ett nytt träd: till en början stöder man det med ett stängsel för att inte sorkarna ska skada det. Men när trädet rotat sig ordentligt och blivit litet större, så tar man bort stängslet.

För oss svenska sannyasins råkade ju rajneeshismens avskaffande sammanfalla med att vi klappade igen verksamheten i Stockholm för att avsluta oss till de större kommunerna i Europa. I början av 80-talet fanns centra i Stockholm, Göteborg, Malmö, Uppsala och Örebro. Dessa stängdes successivt i den centraliseringsanda som vi då trodde härrörde från Bhagwan, hur obegriplig den än var. Personligen trodde jag att tanken bakom var att vi i ett skede skulle kunna växa oss starka för att sedan spridas ut över världen igen. Nästan på dagen samtidigt med att vi stängde i Stockholm (den 1 oktober) höll Bhagwan (den 5 oktober) en pressintervju, då han berättade att stängningen av centren gick stick i stäv mot hans anvisningar, att han var fullständig motståndare till centralisering och att vi var ytterst välkomna att starta centra igen, där de fanns förut, och på nya orter. "Det borde finnas ett center i varje stad", sa han.

Hemlängtan

Så vi som styrt kosan söderut och hade hemlängtan, vi åkte hem igen, lagom för att få se på TV att Bhagwan arresterats, hur han försökte lyfta händerna till en namaste mot kameramannen, men kedjorna hindrade

Forts. på sidan 18

Giftmordsförsök, förekomst av dödliga sjukdomar, förberedelse för militärt krig, narkotikamissbruk och 365 Rolls Roycebilar.

Vad är det som sker hos guru Bhagwan?

Torben Blond har varit lärjunge till Bhagwan Shree Rajneesh sedan 1971 och är grundare av Rajneesh Meditationscenter i Köpenhamn, vars ledare han var 1973-1981. I september förra året utträdde han ur Bhagwans rörelse.

Här berättar han om den senaste tidens händelser i Bhagwans stad i Oregon, USA.

Av Torben Blond (tidigare Swami Yoga Arvind)

Denna artikel har skrivits i irritation över de oriktiga upplysningar och missförstånd som spritts av dansk TV och danska tidningar om vad som hänt i den indiske gurun Bhagwan Shree Rajneeshs stad i Oregon. Historien är nämligen långt mera intressant, ohygglig och spännande än det mischmasch som exempelvis dansk TV har sänt.

Bhagwan Shree Rajneesh är en indisk guru på 53 år, vilken omkring 1968 skapade sin egen ickekonforma, andliga rörelse, först med centrum i Bombay och Poona, sedan 1981 i Oregon, USA, där han har upprättat sin egen stad, Rajneeshpuram, med egen stadsstyrelse och polis, eget brandväsen, postnummer o s v — allt som hör till en stad.

Bhagwans lärjungar kallas sannyasins, och rörelsen brukar benämnas sannyasrörelsen. I Danmark finns 200-300 sannyasins, som till början av 1985 har haft stora centra i Århus och på Strøget i Köpenhamn.

Låt oss nu först se vilka händelser som massmedia har byggt sina missförstånd på!

Lördagen den 14 september 1985, klockan 16.00, lämnade Bhagwans personliga sekreterare, Sheela, hans stad tillsammans med knappt tjugo av topparna inom administrationen. Följande morgon lade Bhagwan i sitt dagliga tal in några kommentarer till detta. Det fortsatte han att göra varje dag under den följande tiden, både i sina morgontal och i sina två dagliga pressintervjuer. Han beskyllde Sheela för de förfärligaste saker, vilket jag skall återkomma till; här vill jag bara antyda att de innefattade giftmordsförsök och andra planerade mord.

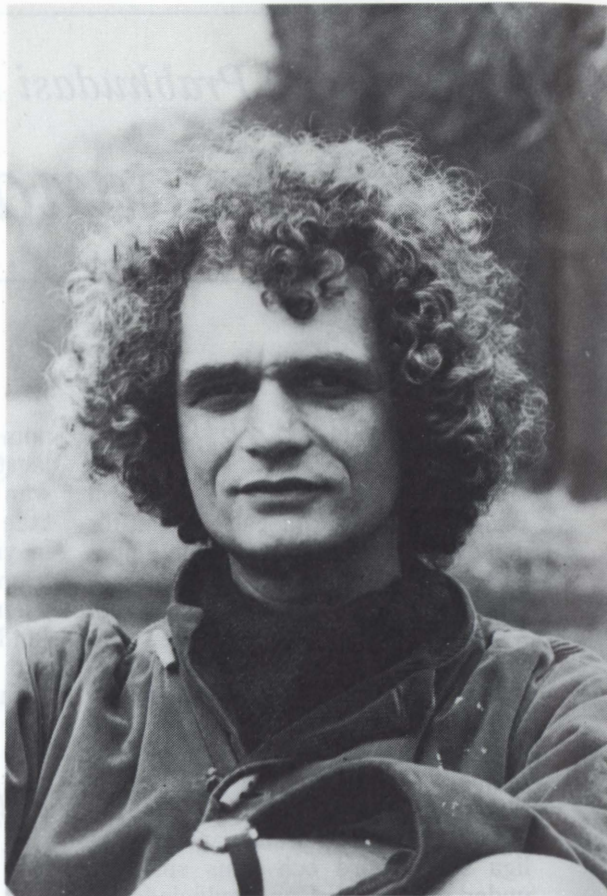
Torsdagen den 26 september förklarade Bhagwan att hans sannyasins inte längre behövde gå klädda i röda kläder eller bära pärlkransen, malan, med hans bild — båda sakerna var frivilliga; men nya sannyasins skulle inte få någon mala. Några dagar senare, den 30 september, förklarade han sin religion, rajneeshismen, upplöst och drog tillbaka boken "Rajneeshismens Bibel".

Under tiden hade Sheela i västtysk TV och i en intervju i Stern gett sin

version av saken.

Det var framför allt händelserna den 30 september som dansk TV hade ett inslag om. Det uppgavs att Bhagwan och hans sekreterare, Sheela, båda hade lämnat ranchen (som hans stad brukar kallas) med alla pengarna. Och man fick intrycket att Bhagwan hade upplöst sin rörelse. Men som sagt är det bara Sheela som har lämnat ranchen; rörelsen är inte upplöst, och under tiden har beskyllningar mot Sheela att hon tagit med sig 55 miljoner dollar tagits tillbaka.

Vad beträffar religionen rajneeshismen förhåller det sig så: Bhagwan har alltid kritiserat alla existerande religioner och varit motståndare till varje form av religiös institution. Men då han 1981 begav sig till USA på ett turistvisum och stannade kvar där, behövde man legitimeras hans vistelse i USA. För den skull uppfanns rajneeshismen, eftersom man enligt amerikansk lag inte kan utvisa en religiös ledare. Detta är grunden till att ingen sannyasin någonsin har tagit rajneeshismen på allvar, och det är en av grunderna till att undrande TV-tittare

Torben Blond

såg Bhagwans lärjungar klappa i händerna, le och jubla, när han med sedvanligt pokerface berättade för dem att en religion, hans egen, för första gången i världshistorien hade upplöst sig själv. Rajneeshismen hade nämligen skaffat Rajneeshpuram problem på annat sätt:

Sedan man med möda och besvär — och under återopande av för länge sedan glömda, men faktiskt fortfarande existerande lagar, som nästan syntes härstamma från nybyggartiden — hade upprättat en stad i ett område som annars var avsett att vara en lantbrukszon, blev rajneeshismen en black om foten, eftersom man i USA inte får blanda ihop stat och religion, d v s inte ha en religiöst styrd stad. Så det fanns nu goda skäl att upphäva den nyinstituerade religionen.

Bland sina flera hundra böcker drog alltså Bhagwan tillbaka den lilla "Rajneeshismens Bibel", och restupplagan förstördes. Då man i kretsen kring Bhagwan aldrig försummar ett tillfälle till skoj och fest, gjorde man förstörelsen av böckerna nästan rituellt genom att bränna upp restupplagan under skratt och glädje, medan TV-kamerorna fick goda och associationsrika bilder!

Danska massmedia har utöver detta gett två andra nyheter: Att Bhagwan för första gången bröt sin tystnad för att förklara att hans rörelse var upplöst och att orsaken var fruktan för AIDS. Om detta förhåller det så så: Bhagwan bröt sin tre och ett halvt år gamla tystnad (varunder han endast talade med Sheela, sin läkare, sin tandläkare och sin betjänt) hösten 1984 och har sedan dess hållit tal varje dag. Endast religionen, men inte rörelsen, har som sagt förklarats upplöst. Beträffande AIDS är det så här: För två år sedan sände Bhagwan sin sekreterare, Sheela, runt till alla Rajneeshcentra för att varna för AIDS-faran och inskräpa en rad stränga förhållningsregler, vilket kunde vara ganska berättigat med tanke på att rörelsen inte utan grund blivit känd som en fri kärleksrörelse.

Nu åter till frågan: Varför lämnade Sheela och hennes folk ranchen, och vad utspelade sig bakom kulisserna? Det är svårt att tränga fram till sanningen bakom de ömsesidiga beskyllningarna, och objektivt sett får man nöja sig med att säga att påståendet står mot påståendet. Jag har mina teorier om vissa sidor av händelseförloppet, men utrymmet tillåter tyvärr inte att jag redogör för dem. I stället skall jag längre fram ge en liten bild av Bhagwans metoder.

De bästa källorna till kunskap om Bhagwans åsikter är videoupptagningarna av hans tal och sannyasrörelsens tidskrift, Rajneesh Times. Sheelas åsikter kan man läsa om i den

västtyska veckotidningen Stern, som har offrat fantastiska summor och erbjudit hjälp för att få ensamrätten till hennes historia.

Men först till Bhagwans beskyllningar. Han säger att Sheela

— var på en powertrip och ville konkurrera ut honom själv — och förmodligen också döda honom — för att själv kunna sitta på tronen,

— var svartsjuk för att Bhagwan återigen började tala med följden att hon inte längre kunde stå i mediernas strålkastarljus som Bhagwans språkrör — och dessutom generad, eftersom det blev klart att hon inte bara gett Bhagwans instruktioner vidare till lärjungarna, utan även lagt till egna instruktioner och utgett dem för att vara Bhagwans,

— förvandlade ranchen till ett rent slavlager, där folk mot Bhagwans önskan arbetade 16 timmar om dygnet, vilket ofta hade smärtat honom att åse.

Dessutom har Bhagwan bland annat riktat följande beskyllningar mot Sheela och hennes folk, i det han dock alltid inlett med orden att han nu också hört att Sheela

— försökte förgifta hans betjänt, hans tandläkare och hans läkare,

— var ansvarig för förgiftningen av dricksvattnet i en intilliggande stad,

— var ansvarig för att en salmonella-epidemi bröt ut i en annan intilliggande stad med bakterier införda från Europa,

— förfrågade sig om och lät utveckla ljudlösa mordvapen med strålar,

— sände två besvärliga sannyasins till AIDS-test och påstod att testen var positiva, och placerade dem därefter i det hus på ranchen där personer med AIDS hölls isolerade,

— lät installera hemliga mikrofoner i flera rum, bland annat Bhagwans eget,

— lät avlyssna telefonsamtal och spela in dem på band, inklusive dem från Bhagwans sovrum,

— hade flera hemliga nödutgångar och en hemlig bunker under sitt hus,

— planerade en självmordsbombning av ett närliggande rådhus och instruerade en av ranchens piloter i detta,

— hade planer på att inbjuda AIDS-offer från hela världen till ranchen under sken av att göra en humanitär insats, medan det verkliga skälet var att hon önskade ha dem som en skyddsmur mot omvärlden, som inte skulle våga inta ranchen när de visste att det fanns så mycket AIDS där, — och mycket, mycket mera.

Så övergår jag till några av Sheelas nuvarande uttalanden. Hon säger

— att Bhagwan var svartsjuk för att hon upptog all plats i massmedia, medan han var i tystnad, och att detta

var orsaken till att han började tala igen,

— att Bhagwan hade fantastiska materiella behov som han trumfade igenom att få tillfredsställda genom att säga att han kunde dö vilket ögonblick som helst och att detta skulle ske om han inte hölls kvar på jorden genom att få sina sista önskningar uppfyllda, vilket bland annat innefattade 365 Rolls Royce-bilar till 92.000 dollar stycket, av vilka hittills bara litet över 90 stycken hade skaffats fram, armbandsur i 25-miljonerkronorsklassen, och därutöver en personlig förbrukning av 400.000—500.000 kronor i månaden, eftersom han använde sin kungliga pärlbroderade klädnad högst två gånger, varefter den hängdes på museum,

— att pressen blev för stor för henne och att hon inte längre kunde uthärda att pressa mer arbete och mer pengar av de redan tidigare hårt prövade sannyasins,

— att Bhagwan tog lustgas två gånger dagligen och stoppade i sig mängder av valium,

— att en ny maktelit vann Bhagwans ynnest genom att skaffa honom verkligt många Rolls Royce-bilar,

— att Bhagwan kvitterade detta genom att utfärda handskrivna intyg till de tjugo mest givmilda om att de nu var upplysta,

— att den nya makteliten använde sådana metoder som att blanda ett nytt narkotikum, "ecstasy", i maten, när de höll middagar för att skaffa in pengar,

— att rörelsen inte har den miljon medlemmar som Bhagwan påstår, utan endast 30.000,

— att det var Bhagwans och inte hennes idé med AIDS-offren som skydd mot omvärlden,

— att det hemliga rummet och bunkern byggdes för Bhagwan som ville ha dem i händelse av ett militärt angrepp på ranchen.

Utöver att vara en av vår tids mest upplysta människor är Bhagwan en mycket märklig herre, och när han säger "I am mad" (jag är galen) har nog detta en mer konkret betydelse än de flesta förstår.

För två år sedan fick jag genom en mellanhand veta att han en dag under vintern 81-82, medan två av hans näraste lärjungar var närvarande, gjorde upp en lista över de flesta framstående sannyasins, varefter han till de tvås förvåning förklarade att listan upptog namnen på dem som snart skulle kastas ut ur rörelsen. En del av dessa är inte längre med i rörelsen, men andra har ännu idag topposter i Rajneeshpuram.

Sheela berättar att Bhagwans favoritläkare en dag, när hon talade med Bhagwan, kom in med ett recept på

Forts. på sidan 33

Stanislav Grofs psykoterapi har sin grund i mystik

*I själens
dolda djup
finns lösningen
på många av
våra problem.*

Stanislav Grof är en tjeckiskamerikansk terapeut och medvetandeforskare och en av de mest uppmärksammade personerna inom psykoterapi idag. Han blev först känd för sin LSD-forskning, som han inledde på 50-talet i Prag och efter 1967 fortsatte i USA. LSD är en psykedelisk drog som bland annat förstärker de tankar, känslor, sinnesförnimmelser o s v som finns hos en person. Man kan också säga att LSD gör det omedvetna medvetet. Med hjälp av LSD kan man på mycket kort tid nå allt djupare ned i det omedvetna och in i känslor som det normalt är mycket svårt att öppna för.

Den första medvetandenivån som man kommer ned till, brukar vara en nivå där sinnesförnimmelserna är mycket starkare än normalt — uppfattningen av färger och musik förstärks och fördjupas; allt får en estetisk kvalitet. Den andra nivån — "freudnivån" — ger minnen av det förflutna, i regel mycket svåra upplevelser från den tidigaste barndomen. När man återupplever dessa traumatiska händelser, ger man fullt utlopp för de känslor som är förenade med upplevelserna, vilket verkar frigörande. På den tredje nivån har man upplevelser från livet som foster och från födseln! Många av Grofs patienter tycktes ha haft svåra traumatiska upplevelser under fostertiden och födseln; några hade fötts med navel-

I LSD-terapi kan man gå utanför sin egen personlighet och uppleva identitet med andra, ja med hela världsalltet. Medvetenheten vidgas bortom jagets vanliga gränser, och bortom rummets och tidens gränser.

strängen om halsen, andra hade förlöst med tång, några hade varit med om en lång och komplicerad förlossning, och några hade som foster utsatts för abortförsök o s v. I en del fall hade modern varit alkoholist, narkoman, kedjerökare o s v. Även på denna medvetandenivå återupplevde Grofs patienter sina traumer och gav utlopp för tidigare förträngda känslor som var förknippade med dem.

En upptäckt som Grof gjorde var att personer på den tredje medvetandenivån började få transpersonliga och religiösa upplevelser. (Transpersonliga upplevelser är sådana som går bortom jagets vanliga gränser och bortom gränserna för tid och rum.) De som gick ned på dessa mycket djupa nivåer hade t ex reinkarnationsupplevelser, möten med högre andliga väsen, med civilisationer i andra solsystem, med forntidsdjur o s v. Upplevelsen av död och återfödelse under LSD-terapin hade ofta formen av en kosmisk upplevelse eller en mystisk gudsupplevelse. Den var mycket viktig i döende cancerpatienters LSD-terapi. Grof gav LSD till patienter som var obotligt sjuka i cancer. Syftet var att minska dessa personers fruktan för döden och lindra deras psykiska och fysiska smärta. Grof ville så snabbt som möjligt få den sjuke i direkt förbindelse med den transpersonliga och religiösa medvetandenivån, så att han genom en mystisk upplevelse av död och återfödelse skulle uppnå ett harmoniskt förhållande till sitt liv och till sin snart förestående död. För den skull låg patienterna under en stor del av terapin med bindel för ögonen och lyssnade till harmonisk musik, i allmänhet klassisk, i hörlurar.

För en stor del av cancerpatienterna blev LSD-terapin mycket lyckad. Många upplevde död och återfödelse och fick ett fullständigt harmoniskt förhållande till döden och ett djupt fridfullt accepterande av sitt öde, varvid de inte längre upplevde döden som meningslös och grym, utan såg den som en meningsfull tilldragelse i ett större och mer omfattande kosmiskt-religiöst sammanhang. Det var inte ovanligt att cancerpatienter betecknade sina upplevelser i LSD-terapin som det viktigaste som hänt i deras liv och förklarade att de inte längre var rädda för att dö.

I många fall ledde också LSD-terapin till att de cancersjukas fysiska smärtor upphörde eller lindrades.

LSD-terapin redogör Grof för i sin första bok, *Realms of the Human Unconsciousness, Observations from LSD-research*, 1975 (Människans okända världar. Utforskning av det omedvetna genom LSD-terapi, Prisma 1977). Hans andra bok, *The Human Encounter with Death*, som ännu inte finns på svenska, handlar om människans möte med döden. En stor del av boken bygger på terapifall där obotligt sjuka och döende patienter genomgått LSD-terapi, men Grof tar också upp nära-döden-upplevelser, olika religioners och mytologiers ut-sagor om döden och tillståndet efter döden, mysteriereligioners invigningsceremonier, olika kulturers begravningsritualer, världslitteraturens skildringar av döden samt vanliga friska människors psykedeliska upplevelser av död och återfödelse. Grof menar att det finns en förvånande överensstämmelse mellan dessa olika områden.

I sin senaste bok*) har Grof ett kapitel om sexualiteten, som bygger på hans mångåriga erfarenheter av LSD-terapi. Det har framkommit att sexualiteten inte formas bara under barndomen, utan också på fosterstadiet och under födseln! I LSD-terapi återupplevde vuxna människor inte bara barndomshändelser som haft inflytande på deras sexualitet, utan också händelser som ägt rum på fosterstadiet och under själva födseln.

Flera vuxna som inte kunde uppleva sexuell lust, om de inte först blev bundna och piskade, upplevde i LSD-terapi hur detta hängde samman med en besvärlig födsel, då de suttit fast i livmodern eller födelsekanalen samtidigt som de känt en stark fysisk smärta. Dessa upplevelser blev sedan i stor utsträckning styrande för deras liv, bland annat sexuallivet. Först när de återupplevt och psykiskt och känslomässigt genomarbetat sitt födelse-trauma, kom de ur sitt sadomasochistiska mönster.

En liknande bakgrund finns — enligt Grofs upptäckter — till många mäns sexuella problem på grund av en medveten eller omedveten känsla att den kvinnliga könsöppningen skall uppsluka eller kastrera dem. De har ofta varit med om en besvärlig födsel. Vid en svår förlossning har ju barnet nästan hållits fångat och "uppslukat" av livmodern och könsöppningen, och för den som varit med om en sådan födsel, kan ett inträngande i könsöppningen i ett sexuellt sammanhang

Många människor har fått sin uppfattning av verkligheten och sin livssyn i grunden förändrade, sedan de tagit LSD. De har exempelvis upplevt förening med kosmos och det individuella jagets död.

Några röster:

"Jag var kosmos."

"Allt i detta universum föreföll att vara medvetet."

"Jag förlorade känslan av individualitet, mitt jag upplöstes och jag blev ett existerande."

"Fortfarande kände jag mycket starkt att alla människor är en och densamma och att livets flod flyter in i Gud och att det inte finns någon skillnad mellan människor — vi är alla en och densamma."

återuppväcka de negativa känslorna från den traumatiska födseln.

Även kastrationsångest visade sig ofta ha sina djupaste rötter i födelse-traumat. Ofta var ångesten knuten till en födsel med navelsträngen om halsen. De män som i terapin genomlevde "navelsträngskrisen" blev som regel fria från sin kastrationsångest.

Men man måste fråga: rör det sig här om verkliga minnen från fosterstadiet och födseln? Eller är det fantasier helt enkelt? Grof svarar att patienternas uppgifter i många fall faktiskt har bekräftats av läkare och på annat sätt.

En annan av Grofs upptäckter är att sexualitet djupast sett är en religiös upplevelse. Sedan en del patienter i LSD-terapin hade frigjort sig från negativa barndoms- och födelseupplevelser, fick de transpersonliga upplevelser och kunde då uppleva inte bara en kärleksfull sammansmältning med sexualpartnern, utan också en förening med hela universum och en känsla av mystisk hänryckning och extatisk glädje — sådant som de stora världsreligionernas andliga mästare har beskrivit.

Idag arbetar inte Grof med LSD, utan med en viss andningsteknik, som ger likartade upplevelser som drogen. Samma egenartade minnen kommer upp med intensivandning som med LSD-terapi, bland annat vad som förefaller vara minnen från tidigare liv. Sådana minnen har terapeutiskt värde, eftersom återupplevelse av händelser i en föregående inkarnation kan leda till att vissa problem i nuet

— Att använda LSD innebär en fara. Det är inte utan problem att över-svämmas av omedvetet och förträngt material. Det kan leda till psykos. Men om LSD används på ett ansvarigt och kunnigt sätt är det en "kraft" som kan bli till stor nytta för människan, anser Stanislav Grof. (Men Grof har nu lämnat LSD för en teknik med intensiv andning, som har samma verkan som LSD.) Foto Folke Hellberg, Pressens Bild

försvinner.

Både LSD och andningstekniken för människan ner till mycket djupa omedvetna nivåer, vilket är nödvändigt, anser Grof, om man vill åstadkomma positiva förändringar i personligheten. Det omedvetna är en mycket viktig del av vårt själsliv, viktig för vilka vi är och vilket samhälle vi skapar.

Det finns mystiska dimensioner av tillvaron, vilka i allmänhet negligeras av västerlandets vetenskapsmän, psykologer och läkare, understryker Grof. Denna försummelse leder till att västerlandets vanliga psykoterapiformer är ytliga och ofta otillräckliga. De kan på det intellektuella planet ge en förståelse för en del av de psykiska problemen, men de ger ingen möjlighet till djup insikt och verklig befrielse genom känsloutlevelse. Med andningstekniken, liksom med LSD, får man enligt Grofs erfarenhet en förståelse för personlighetens allra djupaste skikt, vilket kan verka läkande.

Källor:

Stanislav Grof: Människans okända världar. Prisma 1977.

Jørgen Lumbye: Undervejs til døden. Information 22 mars 1977.

Jørgen Lumbye: Dit sexliv formes af fødslen. Ekstrabladet 9 oktober 1985. Catarina Baldo: Våra gåtfulla minnen. Idagsidan, SvD, 18 oktober 1985.

Christina Zaar: "Vanlig terapi förnekar mystiken." Insidan, DN, 22 oktober 1985.

*) Finns på danska, Den indre rejse IV (Borgen).

SM

GRAFOLOGISK ANALYS

Lär känna Dig själv och Dina förutsättningar genom en HANDSTILSANALYS!

ÖVERSIKTSANALYS:

Dina tio mest framträdande egenskaper 55:-

GRUNDANALYS:

Beskrivn. av det viktigaste i Din personlighet - cirka en A4-sida full 140:-

FULLSTÄNDIG ANALYS:

Du får en komplett analys på c:a TIO A4-sidor med utförl. förklaringar 475:-

LÄR KÄNNA DITT BARNS PERSONLIGHET och följ utvecklingen genom årliga analyser. Första analysen 75:- och 40:- för de övriga/st.

RING ELLER SKRIV
FÖR INFORMATION

GRAFOLOG TINA SILVE
Box 72, 245 00 STAFFANSTORP

046-25 48 41 tisd., torsd., fred. efter 20.00

Omskakande upplevelser Forts.

honom. Då hade myndigheterna passat på att beskylla Bhagwan för ledningens brott, och de slog till när han åkt för att vila upp sig hos sannyasins i North Carolina. Bhagwan utvisades. Samtidigt arresterades Sheela och några av hennes medhjälpare. Rättegång väntas ske i början av 1986.

I skrivande stund (slutet av november) befinner sig Bhagwan i norra Indien, välbehållen och tillsammans med sannyasins. Det torde dröja innan en ny kommun kan byggas. Men enligt rykten är en videostudio snart på plats så att Bhagwan kan kommunicera till oss, och hans nya sekreterare åker mellan Indien och väst.

Kraftigt omskakade och aningen förvirrade är sannyasins mycket lyckliga över att Bhagwan lever och är frisk, och det torde inte dröja alltför länge förrän centra börjar spira på olika platser i världen igen.

BUDDHASASANAFÖRLAGET Box 5158, 102 44 Stockholm

Skrifter ur den buddhistiska palikanon:

Buddhas stora meditationstal

40 sidor, ca 20:-

Buddhas tal till Sigala

24 sidor, ca 16:-

Övrigt:

Buddhismen i ett nötskal

av Narada Maha Thera
80 sidor, ca 15:-

Buddhistisk meditation

av Francis Story
32 sidor, ca 7:-

I bokhandeln eller direkt från förlaget

PRENUMERERA på Astrologen

6 NR: 100 kr! RING 040-43 20 60!!!

UR INNEHÅLLET:

MEDIET Mariana Stjerna gör REINKARNATIONS-READINGS åt läsarna i varje nummer! ★ POSITIVT TÄNKANDE ★ HOMEOPATI I PRAKTIKEN ★ MÅNADSHOROSKOP baserade på solteckentransiter ★ Läsarnas KONTAKT med det OKÄNDA ★ ASTROLOGISK KONTAKT: Positiva, sökande killar & tjejer mellan 17 & 70! Porträtt av intressanta människor! ★ ALLT SERIÖST!

AQUARIUS-NÅLEN

Köp Aquarius-nålen! Pris 20:-/st. inkl. porto!
Vacker, gedigen - rött A på vit botten i emalj och guldmetall.
Märket står för Andlig utveckling, Ansvar, Alternativt tänkande & medicin samt the Age of Aquarius (Vattumannens tidsålder)!

Jag vill ha:

- ☐ 3 äldre nr av Astrologen
☐ 10 äldre nr av Astrologen
☐ Aquarius-nålen. Antal: _____

Namn: _____

Adress: _____

Postnr & ort: _____

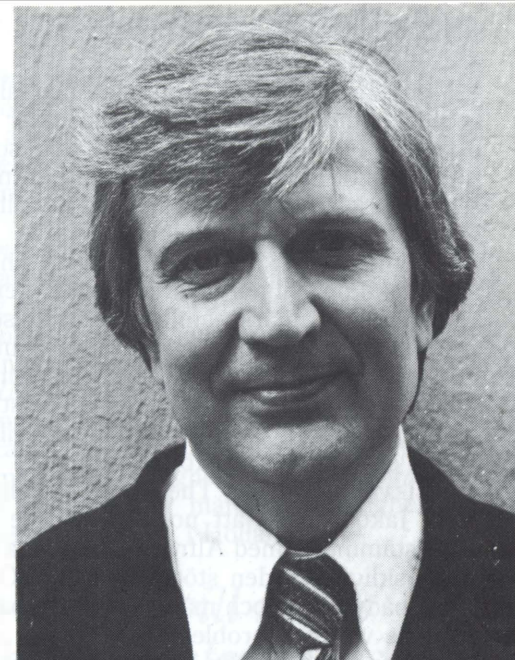
3 olika äldre nummer:
20:- inkl. porto!

10 olika äldre nummer:
50:- inkl. porto!

Sänd kupong och pengar till: Astrologen, Runristargatan 2, 253 68 Helsingborg. Pg 483 94 17-5.

Bertil Kuhlemann om hur vi tar ställning

Av Åsa Freij

— Vi tar ställning hela tiden — medvetet eller omedvetet. När vi inte gör något åt världssvälten, då tar vi egentligen ställning för att den ska finnas kvar.

"Betydelsen av att ta ställning" är ett ämne som Bertil Kuhlemann gärna talar över. Bertil är en av dessa människor som tycks öka i antal och som man kan kalla nätverkare för en ny tid. En nätverkare är, som jag ser det, en person som tagit ställning för att arbeta på att höja sitt eget och andras medvetande och som vill skapa konstruktiva kontakter mellan människor och själv bidra till en positiv utveckling i världen.

Bertil har tagit ställning bland annat för att tala om betydelsen av att ta ställning. Det gjorde han exempelvis för en tid sedan hos Sufirörelsen i Stockholm, som varannan lördag klockan två under hösten anordnade "medvetandehöjande" föredrag i möteslokalerna, Norrtullsgatan 12.

Bertil började med att berätta hur han själv sett tillbaka på sitt liv och kunnat konstatera att han vid olika tidpunkter tagit ställning och att dessa ställningstaganden fått bestämda följder, gett hans liv en viss inriktning för längre eller kortare tid.

Han framhöll hur vi kan ta ställning både för och mot samt genom att undvika att ta ställning. Ett undvikande av ställningstagande kan vara ett gott ställningstagande, om det är medvetet, framhöll han, men tyvärr är det ofta omedvetet eller också en flykt från ansvar. Sådana undvikanden får ofta obehagliga följder: "som ångvältar kommer de ikapp oss bakifrån och kör över oss".

Ett exempel på ansvarslost undvikande att ta ställning och dess "ångvältsföljder" är väl miljöförstörelsen, ett annat kapprustningen och ett tredje världssvälten? undrade någon bland publiken. Och Bertil bekräftade att detta är exempel på den interna-

tionella nivån.

— Vi tar ställning på flera nivåer, sa han, på den vida internationella nivån, liksom på den personliga nivån, som bara rör oss själva eller familjen, och på mellanliggande nivåer som har med hemorten, landet osv att göra. Fast ofta hänger allt detta samman.

Bertil påpekade att det är vanligare att vi tar ställning mot något än för något. När vi tar ställning för något, tar vi många gånger också ställning mot något som är dettas motsats. Tar vi ställning för en viss andlig lära, så innebär det ofta att vi förkastar andra läror.

Själv ville Bertil gärna se att vi inriktar oss på att ta ställning för.

— Det har en stor psykologisk betydelse, menade han, och berättade att han tidigare i sitt liv tagit ställning mot att bli sjuk. Numera tar han ställning för att vara frisk.

Bertil talade också om hur vi brukar förringa betydelsen av vårt eget ställningstagande. Vi tror — eller säger oss tro, för att slippa ta ansvar — att våra ställningstaganden inte betyder något, inte kan påverka utvecklingen i någon riktning.

— Men så är det inte, underströk han. Se på Albert Schweitzer! Han tog ställning, och han var en ensam människa som gjorde det — och se vilken betydelse hans ställningstagande fick! Gandhi var en annan människa som tog ställning, och det berörde såväl hans privata liv som landets, ja t o m mänsklighetens syn på tillvaron.

— En man som heter Werner Erhard tog en dag ställning för att göra slut på hungern i världen. Han startade det sk "Hungerprojektet" i vilket nu 4 miljoner människor i 152 län-

der är engagerade, var och en genom ställningstagandet att göra det till ett personligt ansvar att få slut på hunger och svält inom detta århundrade.

— Var och en av oss kan påverka det som ligger oss nära, fortsatte Bertil. Om vi är missnöjda med den politik som bedrivs i vårt land, kan vi stödja en annan politik. Och vi kan exempelvis skriva insändare om sådant som vi vill se förverkligat.

En känd profil i publiken, Olle Wedholm, inflikade att det gäller att förstå att demokrati inte bara betyder att vi ska vara med och bestämma, utan också att vi måste vara med och ta ansvar!

En annan person påpekade att våra åtta timmars arbetsdagar hindrar oss att engagera oss i utvecklingen tillräckligt, även om vi tar ställning: "Vi har för liten arbetslöshet! Fler människor måste få mer fri tid att vara med och göra vad som är viktigt!"

För att belysa vad ställningstagande och icke ställningstagande kan betyda nämnde Bertil Kuhlemann att enbart ett års rustningskostnader skulle, om de sparades in, räcka för att utrota världssvälten. Men vi har inte tagit ställning för att göra detta.

Som en ytterligare belysning av vad var och en av oss kan göra genom ställningstagande i stora frågor berättade Bertil om sin 23-åriga dotter. Hon tog en dag ställning för att år 2010 skall det finnas friska och tillräckligt många träd på jorden. Nu har hon startat en egen rörelse för att detta mål skall uppnås. Hon har varit i Los Angeles för att lära av trädplanterarna där och är nu som bäst i färd med att planera en artistgala till förmån för plantering av träd, där det behövs på jorden.

I en nästan fullsatt andrakammarsal i riksdagshuset i Stockholm utdelades den 9 december "alternativa nobelpriset" för sjätte gången. Detta pris, som egentligen heter The Right Livelihood Award, blir alltmer respekterat och uppmärksammat. Samtidigt blir det allt mindre en protest mot det "riktiga" nobelpriset.

Jakob von Yxkull, som grundat The Right Livelihood Foundation, vilken delar ut priset, genom att skänka sin värdefulla frimärkssamling till stiftelsen, betonar att priset inte ska ses som en protest mot, utan i stället som ett komplement till nobelpriset. För denna deklaration har han också fått erkännande från nobelstiftelsen och kunde i år läsa upp en hälsning med lycka till och uppskattning från en representant för densamma.

Likväl grundades The Right Livelihood Foundation för att Jakob ansåg att nobelpriset inte delades ut i överensstämmelse med Alfred Nobels vilja till "dem som gjort mänskligheten den största nyttan". Och fortfarande menar både Jakob och många som sympatiserar med honom att de verkliga problemen på jorden idag och de människor som arbetar för att lösa dem inte får tillräcklig uppmärksamhet.

Problemen och orättvisorna minskar inte. De blir snarare fler och allvarigare, även om också allt fler människor samlar sig till allt kraftigare påtryckningar för att få olyckliga trender att vända. Och det är sådana aktiviteter som är vårt hopp, menade flera av pristagarna på den presskonferens som föregick prisutdelningen.

Jakob von Yxkulls tal vid prisutdelningen, då också massmedia med TV mött upp i större utsträckning än förr om åren, var som vanligt fyllt av skrämmande och tankeväckande informationer om mänsklighetens situation idag.

Jakob sa att vi ska vara varken pessimister eller optimister, utan i stället realist. Pessimisten tycker att det inte är någon idé att engagera sig, och optimisten tror att allt ordnar sig i alla fall.

— Detta pris, sa Jakob, är för dem som engagerar sig och lever efter sin övertygelse. Det är för realisterna, för inget kan vara mer realistiskt än att fortsätta leva ett normalt liv i dessa onormala tider.

Han tackade också alla dem som gett donationer till stiftelsen och stöder dess arbete på olika sätt och därigenom gör det möjligt för verksamheten att fortsätta och att växa.

Det är räntor på den ursprungliga donationen samt senare tillskjutna medel som årligen delas ut i pris. 1985 uppgick den samlade prissumman till 750.000 kronor, som delades mellan fyra pristagare, eller rättare sagt fyra olika verksamheter eller organisationer, och mottogs av fem personer. Priserna går inte till enskilda personer, utan till det arbete dessa representerar. Därtill kommer ett hederspris.

Vid högtidligheten i riksdagshuset dagen för nobelprisutdelningen talade förutom Jakob von Yxkull gamle upptäcktsresanden och miljökampen Thor Heyerdahl från Norge, vilken är ledamot av den jury som utser pristagarna. Och Palle Granditsky var traditionsenligt presentator.

Elever från Adolf Fredriks musikskola underhöll med sång, och efter prisutdelningen höll pristagarna sina tack- och informationstal. Kvällen avslutades med vickning i Sjöfartshuset, där alla själsfränder i arbetet för en bättre värld — eller existensen av en värld överhuvud taget — under enkla former kunde knyta kontakter med varandra. Årets tema för The Right Livelihood Award var "Mänskliga rättigheter och makt åt de maktlösa". Priserna mottogs av:

Pat Mooney, Kanada, och Cary Fowler, USA. De gör ett viktigt pionjärarbete för att förhindra en utarmning av arvsmassan hos våra nyttoväxter, främst med tanke på u-ländernas behov.

Fr v Janos Vargha, en representant för Lokayan, Theo van Boven, Rajni Kothari, Jakob von Yxkull, Pat Mooney och Cary Fowler.

Alternativa nobelpriset blir alltmer respekterat

Reportage: Åsa Freij

Right Livelihood är ett gammalt begrepp. Det innebär att "leva rätt" på jorden, att inte utnyttja mer än vår andel av dess resurser och att ta ansvar för följderna av vårt handlande. Priset avser att ge stöd åt dem som utvecklar praktiskt användbara lösningar för den hotande atomkrigs- och miljöfaran, för fattigdomen och utarmningen i tredje världen och för den andliga nöden och överkonsumtionen i de rika länderna. The Right Livelihood Foundation är inte bunden till någon politisk eller religiös grupp. Priset erbjuder ett alternativ till det system av utnämningar och priser som enbart baseras på det begränsade västerländska kunskapsbegreppet och ofta bortser från betydelsen av traditionell folklig kunskap, speciellt den från tredje världen.

Janos Vargha från organisationen Duna Kör, Ungern. Duna Kör är en miljögrupp som startats av biologen Vargha. Den har bland annat mobiliserat ett stort motstånd mot ett enormt vattenkraftsprojekt som skulle komma att förstöra dricksvattnet och odlingsmöjligheterna inom stora områden.

Rajni Kothari från organisationen Lokayan, Indien. Författaren Kothari har startat gräsrotsrörelsen Lokayan, som betyder "dialog med folket", för att stärka och förena småsamhällen och lokala grupper som arbetar för mänskliga rättigheter, kvinnans frigörelse, miljöskydd m m.

Theo van Boven, Holland. Han fick hederspriset — inte pengar — för sitt engagemang att söka rättvisa och inge hopp åt undertryckta och rättslösa. Han har varit chef för FNs avdelning för mänskliga rättigheter och är nu ordförande i Europeiska stiftelsen för mänskliga rättigheter samt professor i internationell rätt i Holland.

Mooney och Fowler vill rädda växtgenbankerna ur storfinansens klor

Pat Mooney och Cary Fowler har i många år fört en envis kamp för att rikta uppmärksamheten på vad som håller på att hända med nyttoväxternas arvsmassa och för att få till stånd konkreta åtgärder för att rädda artrikedomen och göra de "genbanker", som finns, tillgängliga för alla länder. (En genbank består av växter som samlats in och sparas för kommande behov.)

Den stora och värdefulla artrikedomen som utvecklats under tusentals år, håller på att utarmas, och u-länderna, varifrån de flesta växtarterna kommer, utnyttjas inom detta område av de rika i-länderna. Världens genbanker är till största delen i händerna på stora företag, som använder sin kontroll över dem mer i eget kommersiellt syfte än för att bevara artrikedomen och de ursprungliga kvaliteterna hos olika frösorter. Det medför att många värdefulla växtsorter med egenskaper som passar utmärkt i u-länderna håller på att försvinna. I u-länderna behövs exempelvis hårdiga sädeslag, som är oberoende av konstgödsel och bekämpningsmedel och klarar av torka, inte högavkastande sorter som lätt slås ut. Idag hotas de hårdiga sorterna av utslagning, eftersom de odlas i allt mindre omfattning.

De båda pristagarna nämnde i sina tal bland annat läkemedelsföretagen Ciba Geigy och Sandoz. De sa att dessa företag kontrollerar stora delar av världens majsodlingar. Firestone har monopol på gummit, och två tredjedelar av världens banansorter ligger i händerna på amerikanska United Brands med Chiquita.

Mooney och Fowler anser att det som växer på jorden — hela den artrikedomen som utvecklats — är alla människors egendom och inte får utplånas. De båda idealisterna arbetar nu främst för att de arter som ännu finns kvar i u-länderna, ska bevaras och göras fritt tillgängliga för alla, bland annat genom samarbete med lokala jordbrukare. De arbetar också för att det ska skapas internationella genbanker som står under FNs beskydd.

Duna Kör protesterar: Miljön offras för tillväxtens skull

Duna Kör, en grupp ungerska miljöaktivister, fick genom eldsjälens Janos Vargha sin del av The Right Livelihood Award främst för sina insatser för att stoppa ett kraftverksbygget vid floden Donau. Vargha menar att den ungerska staten sätter produktivet före människornas behov. I tron att enda vägen till utveckling är en ständigt ökad tillväxt försummar man ekologiska hänsynstagan-

Cary Fowler, tv, och Pat Mooney, t h har så gott som ensamma visat på faran i att ersätta en stor variation av arter som är lokalt anpassade med några få högvakastande arter med smal genetisk bas och liten motståndskraft mot sjukdomar.

Den ungerska miljögruppen Duna Kör har fått sin del av priset för "stort personligt engagemang och arbete under ovanligt svåra omständigheter för att bevara en livsviktig del av miljön". Priset mottogs av eldsjelen Janos Vargha.

Många av Lokayans medlemmar har utfört ett fint ideellt arbete med risk för sin egen säkerhet och med uppoffrande av karriär för att ställa sin kunskap och sina erfarenheter till de undertrycktas förfogande. Priset mottogs av Rajni Kothari (i mitten).

Theo van Boven hedrades för sitt frimodiga och kompromisslösa engagemang för att söka rättvisa och inge hopp åt alla undertryckta och rättslösa.

den. Dessutom, säger Vargha, används utvecklingsargumentet av inflytelserika grupper för att gynna egna intressen. I Ungern är det också så att varje aktivitet från medborgarnas sida som är riktad mot staten ses som en fiendlig handling. Detta, påpekar Vargha, gör det svårare att finna lösningar där än i många andra länder.

Vargha menar att kraftverksbygget vid Donau är ett av de svåraste ingreppen i naturen i vår tid. Det får följder inte bara för Ungern, utan kanske för hela Mellaneuropa. Han räknar upp några exempel:

Mer än 100 kilometers strandskog avverkas eller över-svämmas. 30 kilometer av Donaus flodfåra blir till en stinkande vattenpöl. Omkring hälften av fiskbeståndet i floden kommer att försvinna, däribland 12-14 skyddade fiskarter. Det blir massiva ingrepp i landskapet och förstörd ekologisk balans. Växt- och djurlivet kommer att minska starkt. Dricksvattnet hotas, eftersom det grova gruslagret på Donaus botten förlorar sin naturliga reningssvaga, och grundvattnet förorenas på grund av den minskade flodvattenmängden; mindre vatten gör ju att slam och föroreningar stannar kvar. Dricksvattnet i en reservoar på 10 kubikmeter, som nu är i fara, skulle räcka till fem miljoner människor i Tjeckoslovakien och två miljoner i Ungern.

Vargha anser också att dammarna i kraftverket, som enligt uppgift skulle bli de största i Europa, har dåligt skydd mot katastrofer. Om en olycka inträffar, översvämmas Győr och Bratislava, och högvattnet skulle räcka ända fram till Budapest.

När människors oorganiserade protester mot kraftverksbygget inte vann något gehör hos myndigheterna, grundades en miljöaktivist rörelse som fick 7.000 namnunderskrifter på en petition, och gruppen Duna Kör gav ut en underjordisk tidning för att de kritiska rösterna skulle kunna göra sig hörda.

För att ta loven av miljörelsen tillsatte regeringen en utredning rörande påverkan på naturen i samband med dammbygget, berättar Vargha, men det är betecknande att den vattenmyndighet som fick i uppdrag att göra utredningen var just den institution som framför allt har verkat för att kraftverket skulle byggas!

Duna Kör hoppas nu, sedan de fått priset, att bli mer uppmärksammade och kunna väcka en bredare opinion.

Lokayan, ett nätverk av gräsrotsrörelser

Frågor som rör framtiden, demokratin, de ekonomiska, sociala och ekologiska förhållandena är alltför viktiga för att överlämnas åt experter och politiker, och fredsfrågan är alltför viktig för att handhas av militären. Det anser de drivande krafterna bakom nätverket av gräsrotsrörelser, Lokayan, i Indien, som tilldelades en del av 1985 års Right Livelihood Award. Rajni Kothari, som är författare och en av grundarna av och eldsjälarna inom Lokayan, mottog priset.

Lokayan, som bildades för sex år sedan, är enligt Kothari ännu bara i en blygsam början av sitt arbete. De vill bredda demokratin i Indien och ge de fattiga röst och inflytande, så att dessa får del i den högre levnadsstandard som är på gång och som de som bäst behöver höja sin standard annars får föga del i.

Man kan inte tala om Indien som ett land, påpekar Lokayan, utan som två: maktens Indien och maktlöshetens.

Lokayans ledare är huvudsakligen intellektuella som valt att inte göra mesta möjliga bruk av sin kompetens för egen del, utan i stället använda den i rättvisans tjänst för de röstlösa. Man lyssnar och för fram de enkla människornas åsikter om demokratiseringsprocessen. Man formulerar deras uppfattningar och ger dem sitt stöd.

Lokayan tror på värdet av en öppen dialog såväl mellan olika gräsrotsgrupper som mellan dessa och samhällets ledare. Man ser sådan dialog som en väg till en bättre demokrati. Mellan de två Indien, maktens och maktlöshetens, finns idag ett stort främlingskap och en stor tystnad.

Kothari framhöll i sitt tal att klyftan mellan de två världarna — som ju inte bara är ett indiskt fenomen — är annorlunda och allvarigare än andra klyftor vi känner, såsom mellan öst och väst och mellan kapitalism och socialism. Den går längs överlevnadsgränsen.

Kothari anser också att teknologin och utvecklingen till en modern stat gör klyftorna större.

— Vi försöker gå till kärnan av den stora klyftan mellan de två Indien genom att söka få till stånd samtal med den akademiska världen, affärsvärlden och beslutsfattarna i storstäderna liksom med aktivister utanför dessa kretsar.

Kothari framhöll också att det behövs ny kunskap, nya idéer grundade på en helhetssyn. Det separatistiska experttänkandet har gett oss den olyckliga utveckling vi haft, inte minst när det gäller miljön.

De framsteg som idag görs inom exempelvis byggnadskonsten, näringsläran och medicinen har föga betydelse

för de fattigaste i Indien. De berörs inte av dem. De fattiga drivs istället från sina boplatser och självförsörjningsmöjligheter till storstadsghettoer med än sämre levnadsbetingelser och sanitära förhållanden.

Kothari nämnde kvinnorörelsen som den kanske mest framträdande grenen av gräsrotsrörelsen och kampen för sociala förändringar. Kvinnornas inträde i politiken för med sig ett nytt tänkande på många områden, nya sätt att se på och ta itu med hälsofrågor, missbruksfrågor, tekniska frågor och miljöfrågor. Kothari tror att när kvinnorörelsen växt ur sin första och smalare strävan att komma ikapp männen, så kommer den att spela en avgörande roll för utvecklingen mot ett mer holistiskt samhälle.

Hederspris för rättvisekamp

Theo van Boven, som kämpat ensam för sina ideal, för mänskliga rättigheter, för fattiga och förtryckta som saknar möjligheter att göra sig hörda, är en stor och robust man med ett varmt och modigt hjärta. Han belönades för sin kompromisslösa kamp, som orsakat honom en del personliga problem och motgångar, med ett hedersomnämmande.

I sitt tacktal framhöll han att priset, som han ville dela med sin hustru och arbetskamrat, var ett erkännande att hans arbete var i linje med The Right Livelihoods ideal, och det glädde honom mycket.

Han fokuserade sitt tal på två ämnen, *Hotet mot vår överlevnad* och *Det tredje systemet*. Under den första rubriken tog han upp det oacceptabla förhållandet att allt större resurser tillåts gå till förintelsevapen, medan en miljard människor dagligen måste kämpa för sin överlevnad. Han framhöll att det inte bara är hotet från kärnvapen och nu rymdvapen som måste upphöra, utan i lika hög grad den orätt som tar sig uttryck i mindre krig, rasdiskriminering, åsiktsförtryck, terror och tortyr. Men trots alla övergreppen mot människor finns det ljusglimtar, exempelvis det faktum att många vetenskapsmän, ekonomer och jurister och även politiker och militärer börjar fråga sig vad de tar del i och se sig om efter andra vägar att verka.

Under rubriken *Det tredje systemet* uttryckte van Boven sitt tvivel på att de krafter som verkar genom de etablerade systemen i alla lägen är intresserade av människans väl. Det finns mycket som visar att så inte är fallet. Han deklarerade sin övertygelse att enskilda människors initiativ och arbete i grupper på gräsrotsnivå har en stor betydelse. Det är detta engagemang hos vanliga människor som han kallar *det tredje systemet*, ett begrepp som lanserats bl a av International Foundation for Develop-

ment Alternatives, IFDA. Det bygger på helt annan etik än *det första systemet*, som är det politiska militära, och *det andra systemet*, som är det storfinansiella, vilka ofta verkar hand i hand.

van Boven arbetade för FN i fem år från 1972. Han var chef för avdelningen för mänskliga rättigheter. Under den tiden hävdade han alltid att det ostrukturerade tredje systemet, de opolitiska och ideella grupperna och de enskilda människorna, bäst förverkligade FN:s ideal. Han arbetade också för att öka kontakten mellan FN och dessa folkets egna kanaler, något som inte alltid sågs med blida ögon av representanter för de två andra systemen. Det motstånd han rönt stärkte honom emellertid i hans övertygelse och har gjort att han, särskilt sedan hans arbete för FN upphört, koncentrerat sig än mer på att stödja gräsrotsrörelserna.

van Boven underströk massmedias betydelse när det gäller att bryta tystnadsbarriärer, undersöka och blottlägga de etablerade systemens maktmissbruk och lyfta fram dem som kämpar för mänskliga rättigheter. Han tillade att det tredje systemet också måste finna vägar till samarbete med maktens institutioner och inte bara sätta upp egna isolerade alternativ och arbeta i avskildhet eller i konfrontation.

Han försvarade emellertid FN och betonade dess betydelse. Han anser att FN är en förnämlig inrättning, men på den negativa sidan står dess beroende av regeringarna i medlemsländerna. Själv kom han på grund av sin frispråkighet i onåd genom att han ofta nämnde länder och regeringar vid namn, när han ansåg att de inte respekterade de mänskliga rättigheterna. Detta ledde till att hans kontrakt inte förnyades, när det löpte ut.

Svenska Right Livelihood Föreningen

Föreningen arrangerar prisutdelningen och informerar om The Right Livelihood Foundations arbete. Medlem i föreningen kan du bli, om du delar The Right Livelihood Foundations målsättning. Som medlem stöder du ideellt och ekonomiskt föreningens arbete.

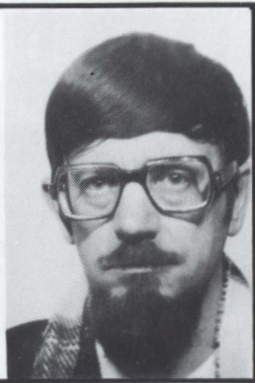
Medlemsavgift: 75:- kronor för vuxna,

30:- kronor för ungdom under 26 år.

Medlemsavgiften kan betalas in på Right Livelihood Föreningens postgironr: 77 04 46-3

c/o Eva Gisslar • Skepparg. 49 B • 114 58 Stockholm
Tel. 08-63 49 57

Ockulta fantasier och välkända fakta

Av K. E. Steffens

Mitt inlägg i Sökaren nr 5-6, 1985 har fått tre svar i nr 8, 1985. Curt Berg och Gunnar Larson försvarar H. P. Blavatsky och teosofin, medan Mikael Gejel fortsätter sin polemik mot några av mina utsagor om Steiner och antroposofin.

Jag skall i tio punkter kommentera mina meningsmotståndares argument.

1. Jag är helt oenig med Curt Berg, när han påstår att "allt vi gör har en inre grund, vårt medvetande". Ett ögonblicks reflexion talar om för oss att den väsentliga delen av vårt mentala lösöre och vårt handlingsliv kan återföras på, ja ofta är direkt frambragt av, yttre påverkan. Därför kunde Gurdjieff beskriva människan som en automat, som sätts i rörelse av yttre stimuli.
2. Gunnar Larson och jag hade en offentlig debatt i Oslo den 12 augusti i fjol. Debatten togs upp på ljudband, och jag antar att seriöst intresserade personer kan få låna och spela av dessa upptagningar. Här vill jag bara nämna att den bok som Walter Carrithers skrivit om Hodgsonrapporten, *Obituary: "The Hodgson report" on Madame Blavatsky, 1885-1960*, har utförligt anmälts av Robert Thouless, en tidigare ordförande i det brittiska sällskapet för psykisk forskning. Thouless medger att Hodgson kan ha "överstatat his case" (sagt mer än han kunnat stå för) men drar likväl slutsatsen att Blavatsky var skyldig till fusk.¹⁾
3. Teosofen Leslie Price har i ett föredrag i Oxford 1984 med rubriken "The Blavatsky Case on the Eve of the Centenary" uttryckligt

slagit fast att Madame Blavatsky själv har frambragt vissa delar av det material som går under namnet mahatmabreven. Ja, Price säger till och med att Blavatsky själv medgett detta.²⁾

4. Larson skriver att "Den Hemliga Lärans uppställning av livsutvecklingens periodiska stadier stämmer t ex anmärkningsvärt väl med nutida antropologi och geologi". Men det gör den långt ifrån! H. P. Blavatskys geologi och antropologi är ockulta fantasier som på alla väsentliga punkter kommer i strid med elementära fakta inom dessa vetenskaper.³⁾ Att Einstein läst *Den hemliga läran* är fullt möjligt, men att han "där fått vinkar som även antydde lösningen på problem som hade förbryllat honom" anser jag utomordentligt osannolikt. Bevisbördan åligger här Larson! Påståendet att Charles Leadbeater och Annie Besant under sin ockulta forskning upptäckt vissa elementarpartiklar (kvarkar) redan 1908 har så vitt jag vet inte fått stöd av någon framstående kärnfysiker. Om det var frapperande och övertygande överensstämmelser mellan modern kärnfysik och Leadbeaters *Ockult Chemistry*, antar jag att exempelvis Fritjof Capra skulle ha omtalat det i sina senaste böcker.
5. Så till Mikael Gejel och hans försvar för antroposofin. Han borde veta att Steiners lära om de sju världsperioderna är en väsentlig del av dennes "elementära antroposofi". Han borde också veta att den nutida världen och de nutida människorna enligt Steiner på ett

grundläggande sätt är bestämda av och präglade av händelser som ägde rum under den "lemuriska" och "atlantiska" perioden. Om det nu är så att de kontinenter som gett namn åt dessa tidsåldrar aldrig har existerat, då betyder det helt enkelt att Steiners kosmologi och antropologi är felaktiga och att tankekonstruktionen bryter samman. Men detta betyder inte alls att allt i antroposofin är felaktigt eller oanvändbart. Det vore egendomligt om en så kunskapsrik och intelligent person som Steiner uteslutande misstog sig. Det är knappast möjligt att allt i de cirka 350 band som utgör hans litterära verk är självbedrägeri. Därför skrev jag också i min artikel i Sökaren nr 10, 1984 att Steiner troligen hade en hel del pedagogisk intuition och att han kanske har föregripit några av vår tids ekologiska idéer. Jag har med andra ord *inte* hävdad att allt i antroposofin står och faller med huruvida Atlantis har existerat eller inte. Så kompakt sammansvetsad är nämligen inte Steiners tankebyggnad.

6. Gejel försöker i sitt svar mobilisera forskare och vetenskap som går i god för Atlantis, och han är märkligt upptagen av två källor som jag använt, nämligen *Verdens ulöste gåter* (Oslo 1980) och Sprague de Camps *Lost Continents*. Att den första är populär (men alls ingen "sensationsbok" som Gejel påstår) och att författaren till den andra också har skrivit mycket fantasifulla romaner har ingen betydelse, om böckernas innehåll för övrigt överensstämmer

med allmänt accepterade fakta.⁴⁾ Påståendet att "ryska marin-forskare" har rapporterat fynd av "murar, väggar, trappor och befästningar" vid Azorena är helt enkelt inte sant, och om Gejel uppfattar artikeln i *Illustrerad Vetenskap* nr 1, 1985 som stöd för sin mening, så har han läst med dålig uppmärksamhet. I artikeln står nämligen att "få hav är så väl genomsökta kors och tvärs som Atlanten, och man har inte funnit de minsta spår av en katastrof". *Illustrerad Vetenskap* är långt mer sensationspräglad än boken *Verdens ulöste gåter* och har tagit med några tämligen missvisande påståenden om arkeologiska fynd vid Bahamaöarna. Trots vad Berlitz och andra fantaster har kokat ihop, kan man tryggt fastslå att inga seriösa arkeologer betraktar de påstådda "fynden" på botten av Atlanten vid Bahamaöarna som människors verk.

Vad gäller Otto Mucks arbete om Atlantis, så tar inga kompetenta geologer det och liknande publikationer på allvar.

7. Klaus von Stieglitz säger uttryckligen i sin bok om Steiners "kristosofi" att denne aldrig talade om sig själv som "det tjugonde århundradets bodhisattva". Om detta uttalar sig Steiner alltid indirekt. Men det han säger om denna gestalt, bland annat att han genomgår en stor förvandling mellan sitt trettionde och trettio-tredje år och att hans uppgift är att förkunna Kristi återkomst i jordens ertersfär, passar mycket bra på Steiner själv och hans mission. Vem skulle det annars röra sig om? Steiner säger också att om Jeshu ben Pandira inkarnerade i vår tid, skulle han grunda en "ny esseerrörelse", och precis på det sättet beskriver Steiner sin egen livsuppgift. Antroposofen Maximilian Rebholz, som von Stieglitz åberopar sig på, har inte behandlat ämnet i bokform, utan i åtta "studiehäften", och mitt intryck är att von Stieglitz här som alltid använder sina källor på ett utsökt nyktert och förståndigt sätt.⁵⁾
8. Gejel hävdar att Steiner i föredrag 1908 skall ha föregripit vad Morton Smith upptäckte 1958, nämligen att tidigare okända fragment av Markusevangeliet bekräftar Steiners uppfattning av Lazarus' uppväckelse som "en

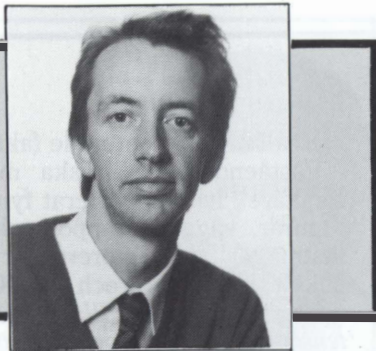
initiationsrit med dess typiska döds- och återfödelseupplevelse". Det förvånar mig att Gejel tycks vara okunnig om de tvivelaktiga drag som såväl texten som dess utläggning av Morton Smith är bemängd med. En sak är i alla fall säker: det står inget i texten om "hur Kristus Jesus initierar Lazarus!" som Gejel triumferande och med kursiv stil fastslår.⁶⁾

9. Gejel upprepar sin anklagelse att jag "nästan uteslutande anlitar polemiska verk". Invändningen är oväsentlig, ty min avsikt har varit att undersöka om Steiners lärobyggnad på en central punkt kan falsifieras med de följder detta får för hans kosmologi och antropologi. Huruvida Atlantis (och Lemurien) har existerat eller inte, är en sådan central punkt, och jag använde då naturligtvis Steiners mest omfattande arbete om detta ämne, nämligen boken *Aus der Akasha-Chronik*. För övrigt är det inte polemiska, utan i stort sett *kritiska framställningar av mycket kompetenta religionshistoriker* som jag använt mig av. Det har slagit mig att antroposofen nästan aldrig nämner den ofta lysande kritik av Steiner och antroposofin som publicerades på tyska medan Steiner ännu levde. Min önskan har varit att göra intresserade uppmärksamma på en del av dessa skrifter.
10. Till sist vill jag rekommendera Gejel att skärpa sitt kritiska sinne och göra bättre hemarbete. Om han till exempel hade läst von Stieglitz framställning grundligt och uppmärksam, kunde vi ha sluppit missförstånden när det gäller frågan om Steiner uppfattade sig som "det tjugonde århundradets bodhisattva" eller inte. Steiner är enligt min mening ingen "hård nöt att knäcka"; han har tvärtom "knäckts" gång på gång av fackfolk som omöjligen kan beskyllas för att vara enögda materialister. Det var bland annat detta som jag försökte påvisa i min artikel i Sökaren nr 10, 1984, men hittills har Gejel trotsigt vägrat inse vad som var avsikten när jag gjorde min bedömning av antroposofin.⁷⁾

Noter

- 1) Detta omtalas i en not på s. 218 i Bruce F. Campbell, *Ancient Wisdom Revived: A History of the Theosophical Movement* (University of California Press, 1980) en bok som blev mycket lovordad när den tillsammans med Marion Meades bok om H. P. Blavatsky anmälades av A. Wickremaratne, Larsons "filosofie doktor från Oxford".
- 2) Jag vet inte om föredraget är tryckt. Själv har jag av Gunnar Larson fått låna en kopia av manuskriptet.
- 3) Ett vackert exempel på vad teosofisk klarsyn kan prestera är W. Scott-Elliots bok om Atlantis från 1896, som jag har i dansk utgåva med förord av A. P. Sinnett, den namnkunnige mottagaren av mahatmabreven. Att vuxna, förståndiga människor kan fästa något avseende vid sådant pseudohistoriskt struntprat är skrämmande.
- 4) Om Gejel behöver läsa mer i detta ämne, kan jag hänvisa till D. H. och M. P. Tarling, *Continental Drift* (Penguin Books 1977), s. 17, 42 och 47 och till Edwin S. Ramage (utg.) *Atlantis, Fact or Fiction?* (Indiana University Press, 1978).
- 5) Klaus von Stieglitz, *Die Christosophie Rudolf Steiners*, s. 162-165. Om Rebholz se not 11 på s. 245!
- 6) Se kapitlet "Var Jesus magiker?" i Per Beskow, *Fynd och fusk i bibelns värld* (Stockholm 1979). Jag vill också säga att den "religionshistoria" som Gejel presterar i artikeln "Nordeuropeisk okkultism i gammal tid" (*Sökaren* nr 10, 1980) inte finner stöd hos någon kompetent forskare. Av artikeln framgår att Gejel till och med tar Carlos Castanedas fantasier om Don Juan på allvar, medan alla som håller sig väl underrättade, när det gäller Castaneda, vet att han blev avslöjad av Richard de Mille redan 1976. (Se *Sökaren* nr 8, 1977!)
- 7) En annan framgångsrik bluffmakare är Idries Shah, som lyckats dupera den världsberömda författarinnan Doris Lessing och tagits på allvar av en rad andra så kallade kulturpersonligheter. Att jag nämner Shah beror på att Lars Adelskog har hans "sufism" för god fisk i sin artikel "Skall man tro på esoterik?" i *Sökaren* nr 5/6, 1985. Adelskog har tydligen inte klart för sig att L. Elwell-Sutton i sin artikel "Sufism and Pseudo-sufism" i *Encounter* maj 1975 demaskerade Shah och påvisade hur litet han egentligen har att komma med.
- 8) Enligt min mening är "Gurdjieffs system" långt mer upplysande och överbevisande än teosofin och antroposofin. Även om Gurdjieff uppenbarligen misstog sig på enskilda punkter, vill jag hävda att han är långt svårare att "knäcka" än Blavatsky och Steiner. (Se min anmälan i *Sökaren* nr 2, 1985, "Colin Wilson om Gurdjieff")

På UFO-fronten

Helgefallet. Del 2.

Enligt anvisningar vid kontakt nr 2 skulle Helge träffa rymdmänniskorna vid en plats på ön Little Exuma. Men dagarna gick och ingenting hände. Pengarna började tryta och paret tvingades åka tillbaka till Sverige. På planet hem såg de en märklig grupp män, klädda som katolska präster.

Det hade varit pinsamt att återvända igen till Uddevalla, så istället flyttade paret tillfälligt in i en lägenhet i Stockholm. Helge fick arbete som bergsprängare i Trångsund, och för pengarna som var kvar köpte de en husvagn för att ha någonstans att bo. Under våren 1967 fick de så småningom överta en lägenhet i Ösmo, söder om Stockholm.

I september 1967 beslutade sig Helge för att åka ner till Uddevalla och hämta metallplattan som han fått av rymdmänniskorna och som fanns nergrävd i skogen. Resan gick bra, men när han stannade för att tanka på hemvägen kom en underlig man fram och frågade om han fick lifta med upp till Stockholm. Mannen var klädd i svart slängkappa, knäppkängor och en stor, svart slokhatt.

Helge lät honom följa med och efter en stunds färd frågade mannen: "Känner du inte igen mig?" Det visade sig att han var en av de "katolska präster" som Helge och Anna sett på planet från Nassau. Mannen presenterade sig som "fader Rapas" och sa att han också arbetade med rymdmänniskorna.

Rapas tyckte Helge var en slarver som glömt plattan, innan de åkte till Bahamas. Och han gav honom på nytt order att bege sig till Bahamaöarna, den här gången till Nassau, och ta plattan med sig.

Metallplattan, som Helge fick vid andra kontakten 1966, var 7 cm x 4,5 cm i storlek och cirka 1 cm tjock med ojämn baksida. Färgen var gulbrun. Materialet påminde om aluminium. Framsidan var graverad med en okänd skrift i tre rader. Troligen var den ett slags identitetskort. Någon förklaring på vad tecknen betydde gav aldrig Helge. Däremot berättade han att den tidvis blev så het att han tvingades ha den inslagen i asbest. Dessutom fick han utslag av den, om

han bar den för nära huden.

Plattor och metallbitar med hieroglyfiska tecken figurerar ofta i kontaktfall. Onekligen påminner skriften på Helges platta om tecknen på den fotografiska plåt som George Adamski påstod sig ha fått från rymdmänniskorna. Noteras kan att också amerikanen Albert Bender beskrev en metallbricka som han fått av de okända "tre männen i svart". (1)

Den enda som sett och hållit i plattan, förutom Helge, är hans fru. Hon kände bara en svag värme komma från metallen.

Hösten 1967 hade flera personer blivit intresserade av fallet och en liten grupp hade bildats kring Helge. Ledare för gruppen var en skollärare i Nyköping. De övertygade en byggmästare från Älvsjö, Jonny Häggström, att finansiera den andra resan till Bahamas.

Helge och Anna gav sig av till Bahamaöarna för andra gången julen 1967. De tog in på Columbus hotell i Nassau. När ingenting hänt på två dagar, förlorade Helge tålamodet. Han slängde metallplattan i golvet och sade: "Jag ger fan i alltihopa." Redan samma kväll kontaktades han av rymdmänniskorna, och de gav honom en rejäl uppsträckning för hans handlingssätt.

Från och med nu träffade Helge enbart mänskliga "Adamskityper", som såg ut i stort sett som vanliga människor. De spetsörade varelserna från de två första kontakterna såg han aldrig mer. Den nya gruppen rymdmänniskor var vackert byggda, smala, ganska mörka i hyn, mycket mörka ögon och långa, smala fingrar. De hade ett svagt sydlandskt eller orientaliskt drag. (2)

Rymdmänniskorna tog med Helge till en ö, en atoll, någonstans utanför Nassau. Inuti ett berg på ön fanns en stor bas, och här blev Helge instruerad för sitt kommande arbete. Hans uppgift blev bl a att försöka starta en fredsrörelse i Sverige. Han fick också se en tredimensionell film av jordens historia som tog honom så hårt att han svimmade två gånger.

Vid trettondagshelgen 1968 samlades nio personer hos skolläraren i Ny-

köping. Man hade då fått ett brev från fader Rapas nedtecknat av Helge från "en atoll i Karibiska sjön". Där gavs instruktioner hur den nya svenska fredsorganisationen skulle startas. Men brevet innehöll också indirekta hot om att inte hoppa av detta stora arbete, och gruppen blev oense och splittrades mer eller mindre.

Några i gruppen fortsatte dock arbetet, och våren 1968 skapades organisationen "The New Generation". I juni 1968 gick man ut med en presentation i tidningen Folket och förklarade sig ha 600 medlemmar samt att planer fanns för ett informationsmöte i Stockholm med Harry Belafonte, Ralph Abernathy och Coretta King som deltagare. (3)

Den nya gruppen rymdmänniskor rörde sig uppenbarligen fritt i samhället, och nu blev kontakterna mera regelbundna. De besökte honom då och då i lägenheten i Ösmo, något som intygats av hans fru. Helge fick bl a i uppdrag att åka till Mexico i oktober 1968, där han besökte en av rymdmänniskornas baser cirka tre mil väster om Mexico City. Efter resan beklagade Helge att de inte tillät honom besöka Mexico-olympiaden, som pågick vid samma tid.

Jag har många gånger undrat om dessa kurirresor var verklighet. Men Gösta Johansson, som följde händelserna på nära håll, intygar att Helge då och då var borta några veckor i taget och när han såg honom igen var han brunbränd.

Julen 1968 åkte Helge och Anna åter till Nassau. Nu finansierades inte resan av Jonny Häggström, utan pengarna kom uppenbarligen från Helges kontakter. Det var under den tredje resan som Anna för första gången träffade en av rymdmänniskorna. (4)

En kväll sade Helge att hon skulle få möta en av hans kontakter. De åkte till ett diskotek i Nassau och tog sig ett bord på andra våningen i lokalen. Helge lämnade bordet och kom tillbaka med en ganska kortvuxen man i en illasittande brun kostym. Han nickade endast en lätt hälsning till Anna, men sade ingenting. Helge pratade sedan med honom vid ett annat bord.

Mannen var brun i hyn, lite väderbiten, smal och med något odefinierat sydlandsk drag. Ögonen var mörka och hade en hypnotisk kvalitet. "Den blicken glömmar man inte", berättar Anna. Hon fascinerades av mannen och sparade till och med fimpen från den cigarett som han rökte, för att ha som minne.

Helge reste för det mesta reguljärt flyg under sina kontaktesor. Men några gånger påstod han att han fått åka med i tefaten som dessa rymdmänniskor hade. Men han tålde inte resorna och blev sjuk en tid efteråt. Farkosterna var mycket små. Helge kunde inte stå rak i dem. Metallen var halvt genomskinlig. Vid resorna fick han en bindel för ögonen och fick lägga sig raklång på golvet. Själva resan gick sedan oerhört snabbt.

Med åren isolerade sig Helge mer och mer och berättade även mindre om sina förehavanden för sin fru. Han ville hålla henne utanför så långt det var möjligt. Helge kontaktade flera svenskar som hade med fredsfrågan att göra, enligt uppgift bl a Alva Myrdal, ett påstående som jag inte lyckats bekräfta.

Men vad han för övrigt sysslade med förblir ett mysterium. Han för på diverse kuriruppdrag åt rymdmänniskorna och gjorde ibland översättningar av något slags kodad skrift. Inte ens för sin vän Gösta Johansson berättade han särskilt många detaljer. En gång sade han: "Fan ta dig om du försöker spionera ut vart jag åker."

Men det står ganska klart att Helge var inblandad i något han helst skulle velat slippa ifrån. Han vågade helt enkelt inte hoppa av. "Man måste ha dragit mitt namn i ett lotteri någonstans", klagade han.

Helge var inte ens säker på att rymdmänniskorna var vad de utgav sig för att vara, d v s att de kom från andra planeter och försökte förhindra ett kärnvapenkrig. De var hårda, krävande, helt känslökalla och kritiserade Helge för att han inte lyckats bygga upp en organisation som drog in pengar, som deras andra kontaktmän lyckats med. "Ni vet inte vilket helvete jag kommit i", sade han redan under de första åren av sina kontakter.

Helge såg aldrig dessa rymdmänniskor sova eller äta. Inte heller fanns det några kvinnor bland dem. De var mycket sparsamma med information. Helge träffade en rysk kontaktman på Bahamas som tyckte att Helge visste mer om rymdmänniskorna än vad han fått reda på under de tjugo år han arbetat för dem.

Rymdmänniskorna ville inte ha ut någon information om tefatens existens. Och de tyckte illa om UFO-föreningarna som rotade i deras förehavanden.

Själv talade jag med Helge en enda gång per telefon 1973. (5) Han gav ett seriöst intryck och förklarade helt lugnt att han inte fick dela med sig av sina upplevelser. Han hade tidigare varit för "släppmynt" och fått anmärkningar för sin öppenhet. Däremot intygade han att det var verklighet bakom upplevelserna. "Man har ju för sig att det är metafysik i det där, att det inte är konkreta saker, men det är det."

Han trodde att det skulle komma ut någon gång i framtiden, men ansåg att människorna skulle bli chockade nu. Alla upplevelser fanns nedskrivna i en bok som inte skulle få publiceras förrän tjugo år efter hans död.

Ufologen Åke Franzén ringde upp Helge i augusti 1976, alltså cirka ett år före hans död. Helge förklarade då att han råkat illa ut genom sina kontakter. "Man bli så isolerad. För 10-15 år sedan hade jag vänner. Det jag råkat på är negativt. Jag varnar dig för att gå djupare." (6)

Jag har vid flera tillfällen intervjuat Helges änka Anna, som är en jordnära och realistisk kvinna. Hon har inget som helst intresse för UFO eller ockulta ting. Men däremot intygar hon att Helge verkligen hade kontakt med dessa individer. Anna vill inte ha med dem att göra igen. Hon har en väldig respekt, närmast rädsla, för varelserna. Hon är också rädd att hon sagt för mycket. Det är åtskilligt hon inte vågar berätta.

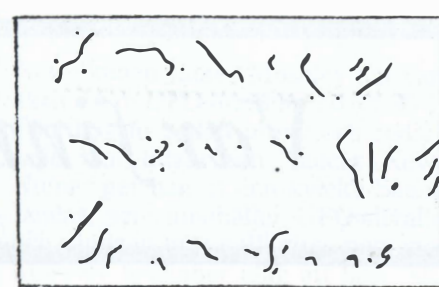
Under de sista åren var rymdmänniskorna intresserade av svenska militära anläggningar, bl a Muskö, och ville ha ritningar och kartor över platserna. Tanken på spioneri ligger här väldigt nära till hands.

Helge berättade vid ett tillfälle att en av rymdmänniskornas kontakter tipsat om deras bas för CIA. "Plötsligt kryllade det av CIA-agenter på öarna." De var då tvungna att flytta basen till Mexico. Mannen som förrätt rymdmänniskorna avpolletterades snabbt. Man fann honom på en strand med ett kulhål i pannan. Andra kontaktmän som inte hållit måttet avpolletterades på samma sätt enligt Helge. "Man skulle tro att dom är helgon och har hög moral, men det har dom inte", förklarade han för Gösta Johansson.

Helge avled av hjärtinfarkt i oktober 1977. Enligt uppgift arbetade han för rymdmänniskorna ända till sin död.

Den naturliga frågan är förstås: kan detta verkligen vara sant? Finns det några bevis för alla påståenden? Eller är alltsammans bara en tredje klassens agenthistoria från en mytoman?

De som stod Helge närmast, hans fru samt Gösta Johansson och några andra inblandade, är helt eniga om att kontakterna verkligen har inträffat. Anna har ju dessutom träffat en av

Kopia av tecknen på plattan, avritad av Helge.

varelserna själv och kunnat följa händelseutvecklingen på nära håll. Om sin mans upplevelser säger hon kort: "Jag rotar absolut inte i det. Jag bryr mig inte om att övertyga någon."

Vid den andra kontakten 1966 påstod rymdmannen att det var fara för att USA och Sovjet kunde starta ett kärnvapenkrig mot Kina. Märkligt nog var detta en riktig uppgift som inte blev känd förrän H. R. Haldeman 1978 gav sin bild av Nixonadministrationens historia.

Enligt boken "The ends of power" gjorde Sovjet, under 1960-talet, flera påstötningar till USA om att delta i en s k "kirurgisk attack" — surgical strike — mot Kina för att slå ut deras fabriker för tillverkning av kärnvapen. Haldeman skriver att "det var den farligaste konfrontation denna nation någonsin stått inför" (7). Uppgiften är en möjlig indikation på att det verkligen låg något bakom Helges påståenden.

Flera av turerna i Helgefallet är minst sagt bisarra. Jag vill inte spekulera om graden av sanningshalt i alla uppgifter utan lägger bara fram några av de fakta jag kunnat dokumentera under cirka tio års tid. Förhoppningsvis kommer Helges "självbiografi" att publiceras efter 1997. Kanske får vi då veta hela sanningen?

Noter

1. Albert Bender: Flying saucers and the three men. Neville Spearman, London, 1963, s. 93.
2. Denna "rastyp" av ofta beskriven i kontaktfall och är också det klassiska utseendet på de "svarta männen" som påstås hota ufologer. Se t ex Gordon Creighton: The Italian scene, part 4. Flying Saucer Review, vol 9:4, juli-aug. 1963, s. 11, eller John Keel: The sinister men in black. Fate, vol. 21:4, april 1968, s. 32-39.
3. De tror på absolutism i ickevåld. Folket, 1968-06-01.
4. Intervju med Anna, 1984-06-01.
5. Telefonsamtal med Helge, 1973-11-01.
6. Åke Franzén telefonsamtal med Helge, 1976-08-03.
7. H. R. Haldeman: The ends of power. W. H. Allen & Co. London, 1978, s. 115.

Var finns den fria energin?

Av Nils-Olof Jacobson

I Sökaren nr 4/85 skrev jag om "jakten efter den fria energin". Att orientera sig i litteraturen på området är inte lätt. Det finns hundratals böcker och dussintals tidskrifter på olika språk. Här ska jag ta upp de jag har kommit över som förefaller mest praktiskt användbara.

Tyskarna verkar mest framme i Europa, åtminstone om man ska bedöma efter mängden litteratur. Två böcker av tyska författare är nödvändiga för den som vill få en överblick över vad som händer.

Hans Nieper är allmänpraktiserande läkare med en egen klinik i Hannover. Han arbetar med alternativa behandlingsmetoder, bl a mineraler och vitaminer i höga doser för behandling av annars "obotliga" sjukdomar. Han synes på dessa områden ha nått en viss internationell ryktbarhet samtidigt som han står i opposition till det medicinska etablissemangen i Tyskland. Han har också intresserat sig för tachyonenergin och de "nya" energiformerna och skrivit artiklar på området. Bl a är han en flitig debattör av katalysatorteknikens välsignelser, som ju också våra bilar kommer att drabbas av efter den allvisa överhetens beslut. I nr 19 (december 1985) av tidskriften *Raum & Zeit* finns en artikel av Nieper där han varnar för tänkbara och redan visade skadliga verkningar av katalytisk avgasrening, som hittills inte förefaller ha diskuterats hos oss.

Nieper har samlat en mängd artiklar om alternativ medicin och "fri energi" i boken *Revolution in Technik, Medizin, Gesellschaft*. 1983 kom dess fjärde upplaga på tyska. En utvidgad engelsk upplaga på 384 sidor kom 1985 under titeln *Dr Nieper's Revolution in Technology, Medicine, and Society*.

Boken innehåller referat av föredrag vid de internationella konferenser om ny energiforskning som hölls i Hannover 1980 och Toronto 1981. Och många andra korta artiklar. Det finns gott om foton och teckningar. Ungefär 100 sidor handlar om Niepers synpunkter på medicinska frågor och allmänna samhällsfrågor, resten om teknik. Innehållet är dock rätt sorterat, och boken saknar en klar disposition. Det finns mycken intressant information i artiklarna och bilderna, men den är inte så lätt att vaska fram. En del artiklar förefaller vara medtagna främst för att visa Niepers storhet och betydelse på olika områden. Det var dock han som tog initiativet till den första konferensen i Hannover.

Niepers bok ger en lättillgänglig, spännande inblick i utvecklingen av ny teknik. Den som söker mer detaljerad, praktiskt

användbar teknisk information får komplettera den med *Kompendium Hypertechnik* av Sven Mielordt. Han driver ett företag i Berlin och är en av de få i Europa som helt livnär sig på ny teknik. Boken är på ca 600 sidor, med undertiteln *Tachyonenergie — Hyperenergie — Antigravitation*. Den innehåller bl a ett 30-tal patentansökningar med originaltext och ritningar, de flesta från USA men några från England och Tyskland. Till dessa har Mielordt skrivit kommentarer och sammanfattningar. "Om Ni verkligen begriper allt som står i denna bok kan Ni säkert själv bygga hyperenergi-maskiner" lovar Mielordt. Men det är inte det lättaste... boken kräver en hel del kunskaper i fysik, matematik, mekanik och elektronik. Den riktar sig främst till tekniker.

Mielordt själv arbetar med utveckling av en typ av hyperenergimaskin, den s k N-maskinen. Han anser denna vara den som snabbast kan bli praktiskt användbar, exempelvis som energikälla i en villa. Jag har brevväxlat lite med honom och väntade mig en medelålders forskare som hade hoppat av etablissemangen, men han visar sig vara endast 21 år gammal!

Den som inte behärskar tyska men vill prova på att bygga en frienergimaskin får hjälp av amerikanen John Bedini. Han ger på 16 sidor en fullständig principbeskrivning av sin motor. Den drivs av ett bilbatteri. Men batteriet laddas inte ur, utan återladdas av motorn som samtidigt lämnar överskott av energi som kan användas för önskat ändamål. Evighetsmaskinen med andra ord!

Patentansökningarna om frienergimaskiner är ofta svåra att förstå och verkar ofullständiga. Mielordt kommenterar att detta kan bero på att uppfinnaren vill vara ensam om sin hemlighet och därför avsiktligt gör några "fel" i text eller ritningar. Men orsaken kan också vara att han är tvungen att ljuga om maskinens verkliga egenskaper. Patentverken vägrar att befattna sig med "evighetsmaskiner" eftersom sådana inte kan finnas. Och maskiner som producerar mer energi än vad de förbrukar hänförs automatiskt till gruppen evighetsmaskiner. Om sedan maskinerna fungerar därför att de utnyttjar en ännu inte erkänd energikälla (som kan kallas "tachyonenergi", "implosionsenergi" eller annat) spelar ingen roll — sådana maskiner kan inte finnas och kan följaktligen inte få patent. Det var därför en sensation att amerikanen Joseph Newman fick patent på en uppfinning med namnet *Energy Generation System Having Higher Energy Output than Input*. Det

skedde genom domstolsbeslut 31.10.84 och var slutet på en lång strid mellan Newman och patentverket.

Jag har sökt tidskrifter som ägnas den fria energin. Det kom provnummer från flera håll, men somliga var flera år gamla. Dessa tidskrifter förefaller komma ut regelbundet och det verkar vanskligt att prenumerera på dem. Den tyska *Raum & Zeit* kommer dock stabilt sex gånger om året och innehåller i varje nummer minst en längre artikel om fri energi, ofta flera. I decembernumret 1985 ger en tekniker Wolfgang Volkrodt en översikt över den omvälvande tekniska utveckling som han anser väntar oss alla inom några år, när tachyonenergin blir mer accepterad och börjar utnyttjas allmänt.

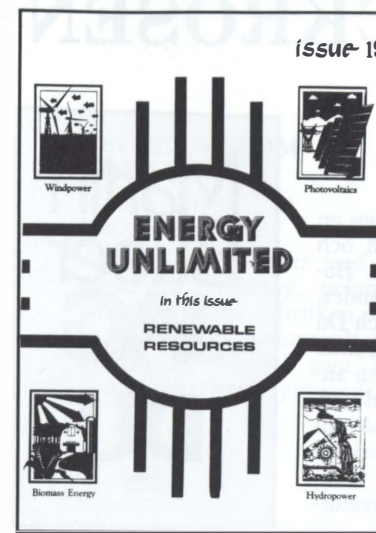
Den oomstridda pionjären på frienergiområdet är jugoslaven Nikola Tesla, 1856-1943. Han gjorde revolutionerande uppfinningar inom energiområdet redan i slutet av 1800-talet då han hade flyttat till USA, där han levde resten av sitt liv. Intresset för hans verk tycks ständigt växa. Biografier om honom kommer ut, och hans föredrag, artiklar och patentskrifter ges ut på nytt. Nieper återger i sin bok en notis om Tesla som han påstår vara väl dokumenterad:

1931 byggde Tesla en frienergimotor som sattes in i en bil av märket Pierce Arrow, en av den tidens lyxbilar. "Bensinmotorn ersattes med en rund, helt inkapslad elektrisk motor, 1 m lång och 65 cm i diameter. — Själva 'energimottagaren' mätte 60×25×15 cm. — Bilen provades under en vecka och nådde en topphastighet av 145 km/timmen. Vid en trafiksignal anmärkte en förbipasserande att det inte kom någon rök ur avgasröret. Teslas medhjälpare svarade: 'Vi har ingen motor!' Den ekonomiska krisen under 30-talet bidrog till att motorn aldrig kom att utvecklas vidare. En annan orsak var att Tesla uppenbarligen var alltför långt före sin tid.

Nu tycks dock tiden ha hunnit ifatt honom. Ett *International Tesla Society* har bildats, som håller konferenser och försöker rekonstruera de av hans uppfinningar som har fallit i glömska. Sällskapet ger också ut en enkelt producerad medlems-tidning sex gånger om året. 30.7—3.8 1986 hålls ett internationellt symposium i Colorado Springs, där Tesla vid sekelskiftet hade sitt laboratorium.

En ambitiös och mycket läsvärd tidskrift med något osäker utgivning är *Energy Unlimited*. Hittills har 19 nummer kommit ut.

I Sverige finns centrum för forskning och information kring fri-energin hos

SET, Stockholmsföreningen för Ekologisk Teknik, som är öppen för medlemmar från hela landet. Den ägnar sig inte enbart åt frienergi utan tar upp de ekologiska problemen i ett brett perspektiv.

Litteratur m m

Hans Nieper: *Revolution in Technology, Medicine, and Society*. MIT Verlag, Friedrich-Rüder-Strasse 1, D 2900 Oldenburg, Västtyskland. Pris 98 DM + porto.

Sven Mielordt: *Kompendium Hypertechnik*. Kan beställas genom inbetalning av 198 DM till Postgiro 44 06 37-109 Berlin-West, Sven Mielordt. Kan också beställas från Raum & Zeit Verlag.

John C Bedini: *Bedini's Free Energy Generator*. Tesla Book Co, 1580 Magnolia Ave., Millbrae, Ca 94030, USA.

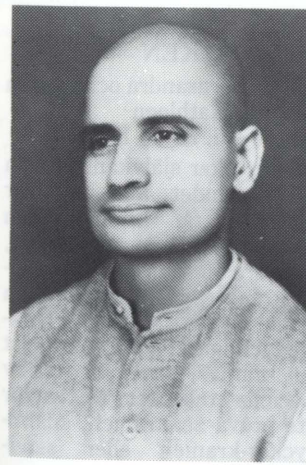
Tom Bearden: *Toward a New Electromagnetics, Part 4*. Tesla Book Co, 1983 (Bedini anger denna skrift nödvändig att läsas tillsammans med hans egen.)

Provnummer på tidskriften Raum & Zeit kan beställas från Raum & Zeit Verlag, Postfach 1207, D-3007 Gehrden 1, Tyskland.

International Tesla Society, Inc., 330-A West Uintah, Suite 115, Colorado Springs, CO 80905 USA.

Energy Unlimited, P.O. Box 35367, Sta. D., Albuquerque, NM 87176, USA.

Stockholmsföreningen för Ekologisk Teknik, Box 45 255, 104 30 Stockholm.

N.U. YOGA CAMP • Gylling • 1986

Var med på **Swami Narayanandadas** yoga och meditationsläger i sommar.

Närmare upplysningar får du från

N.U. Yoga Ashrama, 31402 Långaryd.

Hypnotiserade vittnen

Kan hypnos användas för att få vittnen att bättre erinra sig vad de varit med om? Det råder delade meningar om den saken. En amerikansk vetenskaplig panel meddelade nyligen att hypnotiserade personer kan erinra sig mer än icke hypnotiserade, men att dessa erinringar kan vara felaktiga.

I en undersökning kunde hypnotiserade personer komma ihåg dikter som de lärt sig tidigare — de kunde inte återge dem, när de inte befann sig i hypnotiskt tillstånd. När man jämförde de återgivna dikterna med originalen visade det sig emellertid att improvisationer och rena påhitt förekom.

Hypnotiserade personer tycktes också lättare än icke hypnotiserade påverkas av ledande frågor.

Panelen rekommenderade att hypnos används i undersökningssyfte endast när det som framkommer kan bekräftas på annat sätt.

Rapporten har varit publicerad i tidskriften *Scientific American* 252:73.

Källa: *Brain/Mind Bulletin*, July 8, 1985.

Naturligt skick

Zevs Cosmos, alias Aesfyza Esyedepaea, vill starta en kristen nudistkyrka i Iowa, USA. Han menar att en sådan kyrka har en fast grund i Bibeln. Enligt Jesaja 20:2, 3 befälde ju Gud Jesaja att gå naken och barfota. Och Gud skapade förvisso Adam och Eva nakna, inte med fikonlöv. Fikonlöven var människornas eget påhitt, liksom alla senare tiders mer eller mindre extravaganta dräkter.

Moseley blir skeptisk

Amerikanen James Moseley har varit aktiv inom UFO-området i över 30 år. För flera år sedan utgav och redigerade han tidskriften *Saucer News*. Numer ger han ut den kvicka *Saucer Smear*, som innehåller UFO-skvaller och sänds ut gratis till vissa personer. Moseley bekänner idag att han "står alldeles vid gränsen till skepticisms fruktansvärda avgrund". I ett nummer av sin tidskrift förklarar han att han är på väg att förlora tron: När en som det synes utomordentlig UFO-rapport undersöks ordentligt, verkar den antingen falla sönder eller också visa upp stora svagheter! Moseley säger också att flera gamla "UFO-experter" i grund och botten är skeptiker idag, fast de inte vill medge detta offentligt.

Källa: *Skeptical Inquirer*, hösten 1985.

Titta på färger är bra

Experiment i Florida, USA, nyligen har visat att man kan vidga synfältet, förbättra den visuella uppmärksamheten samt bättra på minnet och inlärningsförmågan genom att titta på färger. Jack Liberman behandlade 15 barn och tre vuxna. De fick titta på vissa föreskrivna ljusfrekvenser i 20-minutersperioder fyra gånger i veckan under sex veckor. En kontrollgrupp testades om omtestades utan färgbehandling. Där konstaterades inga förbättringar.

Det visade sig också att tillbakadragna barn kom ut ur sitt skal, medan hyperaktiva lugnade ner sig. 75 procent förbättrade sina skolresultat.

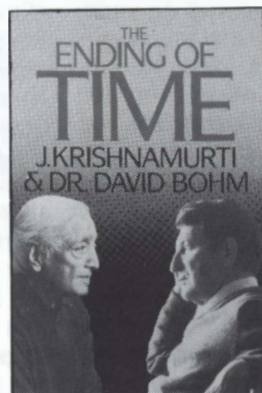
Källa: *Brain/Mind Bulletin*, 19 augusti, 1985.

BOKNYHETER FRÅN NÄCKROSEN

THE ENDING OF TIME

Krishnamurti, J./Bohm, D.
Hft. 268 sid. 83.00 Kr

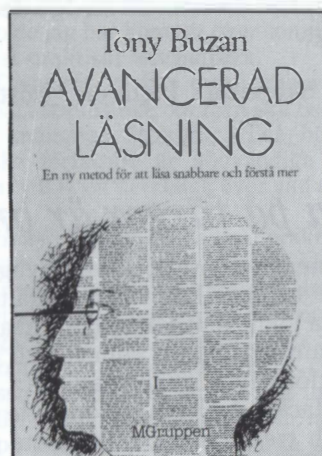
This book offers a penetrating dialogue between the great spiritual leader and the renowned physicist that sheds light on fundamental issues of existence. The starting point of this in-depth, sustained discussion is the question: "Has humanity taken a wrong turn, which has brought about endless division, conflict, and destruction?"

JAG OCH DU

Buber, Martin
Inb. 128 sid. 100.00 Kr

"Jag och Du" kan ses som en introduktion till diktaren och religionsfilosofen Martin Bubers livsverk. Förhållandet, "dialogen" mellan Jag och Du är för Buber den avgörande verklighetskontakten. Den anger förhållandet till Gud och människorna men också till den rent materiella verkligheten, och är därför den viktigaste av alla andliga livsformer.

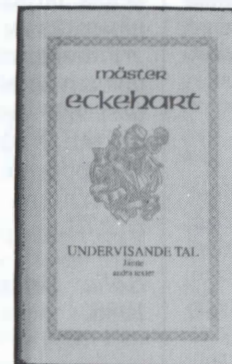
AVANCERAD LÄSNING

En ny metod för att läsa snabbare och förstå mer.

Buzan, Tony

Hft. 144 sid. 146.00 Kr

Snabbläsning är meningslös om man inte förstår eller kommer ihåg det man läst. Förmågan att uppfatta stoffet måste därför hålla jämna steg med den ökade hastigheten. — Men detta räcker inte. Att komma ihåg och förstå det lästa är inte hälften så viktigt som att veta hur man skall sätta det nya stoffet i relation till det man redan vet. I denna bok finns teknikerna.

UNDERSÄNDIG TAL

Mäster Eckehart
Häft. 239 sid. 76.00 Kr

Mäster Eckehart (1260-1328) är en av de viktigaste källorna till det moderna Europas existentiella filosofi. Han är prosakonstnär av den svåra skola som vill säga det osägbara. I traktaterna talar själsanalytiker och själsörjaren Eckehart omedelbart till den moderna människan i "ett evigt grönskande nu" — de 700 åren i tid utgör inget avstånd.

BLI MER MÄNNISKA

Hof, Hans
Hft. 261 sid. 108.00 Kr

Utan tillgång till din inre människa, till ditt livs källor, riskerar du att stelna, slockna och stagna. En viktig del i livet är därför att regelbundet gå till den inre källan och hämta kraft och klarsyn där. Denna bok ger vägledning i hur man med zen-meditation kan nå denna inre resurs.

SEJD — EN VÄGLEDNING I NORDISK SHAMANISM

Eriksson/Gejel/Hedlund
Hft. 122 sid. 60.00 Kr

Shamanism är beteckningen på en samling uråldriga metoder som använts för att få kraft, förebygga och bota sjukdomar, se in i det fördolda och rätta till obalanser i naturen som människan ställt till. Här ges anvisningar om hur man kan ta de första stegen på shamanens väg men också betydelsen av fornnordiska riter och bruk.

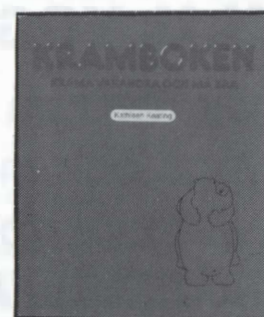
LEV OCH LÄR KÄRLEK

— Attitydernas betydelse för tillfrisknande

Jampolsky, Gerald

Hft. 125 sid. 84.00 Kr

Kärleken är en grundläggande funktion i vårt väsen. I denna nya bok berättar Gerald Jampolsky om några av de upplevelser som lärde honom att tillämpa Kärlekens principer. Förhoppningen är att vi skall kunna överföra detta till våra egna liv, och lära oss att bemöta rädsla och ersätta vår egen rädsla med kärlek.

KRAMBOKEN

— Krama varandra och må bra
Keating, Kathleen
Hft. 60 sid. 31.00 Kr

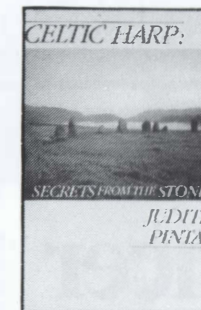
Kramar ökar självkänslan och välbefinnandet, inte bara för den som får kramar utan också för den som ger kramar, inte bara för den ensamme eller kränkta. Kramar gör den sunde sundare och den lyckliga lyckligare. Vem som helst kan kramas, boken är full av speciella tekniker så varför inte prova zenkramen, snabbtryckar-kramen eller sandwichkramen.

MUSIK

SECRETS FROM THE STONE

Pinthar, Judith
Kassett 85.00 Kr

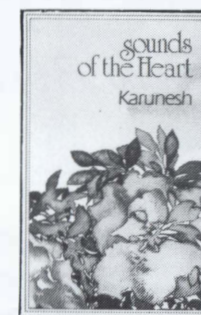
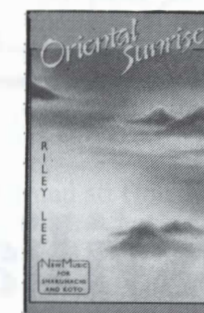
Äventyrliga melodier med en spröd och blid klang, spelade på keltisk harpa. Musiken passar som bakgrundsmusik för avspänning likaväl som för mer koncentrerat lyssnande.

ORIENTAL SUNRISE

Lee, Riley
Kassett 85.00 LP 85.00

Mjuk, meditativ japansk musik. Riley Lee som spelar bambuflöjt ackompanjeras av Gabriel Lee på stränginstrumentet koto. I bakgrunden hörs havets brus och andra naturljud. Oriental Sunrise är ett av banden i en trilogi där de två andra heter "Evening Mist" och "As the waters flow".

SOUNDS OF THE HEART

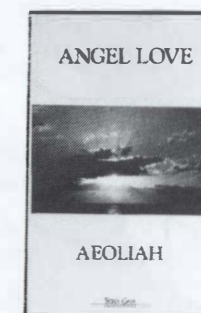
Karunesh
Kassett 85.00 LP 85.00

Ett extatiskt elektroniskt mästerverk som upplyfter och förfriskar. Med denna debut-LP placerar sig Karunesh direkt i klass med musiker som Deuter och Kitaro. "Sounds of the Heart" gör lyssnaren glad.

ANGEL LOVE

Aeolia
Kassett 85.00 LP 85.00

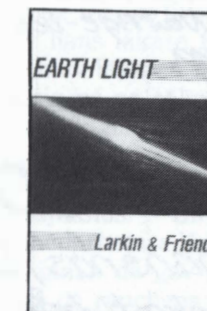
Detta är Aeolia's senaste LP och är kanske ett av hans mest omtyckta verk. Musiken är roigivande och värmande — en smekning för själen. Kan användas för avslappning och som insomningsmusik.

EARTH LIGHT

Larkin
Kassett 85.00 LP 85.00

En spännande nyhet från en av de ledande New-Age-musikerna. På denna skiva visar Larkin till fullo sin musikaliska räckvidd. Instrumenten är mångfaldiga: panflöjt, tvärflöjt, santur, cymbaler, synthesizer, akustisk gitarr och olika rytminstrument. Musiken uttrycker glädje över naturen men som kontrast har Larkin i låten "Rush Hour" speglat storstadens tempo.

DREAMS OF IMMORTALITY

Hughes, David and Amanda
Kassett 85.00

Här blandas västerländska och indiska instrument. Sätt på "Dreams of Immortality", slut ögonen och sjunk in i en spännande värld. En dal i Himalaya. Tidig morgon. Morgonsolen som avslöjar allt fler detaljer i landskapet. Munkarna på väg till morgonmeditationen. En tupp som gal. Fantasin får flöda.

SUMMER ROSE

Williams, Anne
Kassett 85.00

Äventyrlig, mjuk harpmusik med en mjuk nynnande stämma i bakgrunden. Övriga instrument är flöjt, klockor och cittra.

Kan beställas från

Näckrosen Bokhandel

Storgatan 10, Box 3022, 400 10 Göteborg
Tel. 031-13 60 85, 13 60 20

Sökarguiden

Livsvilja botar cancer

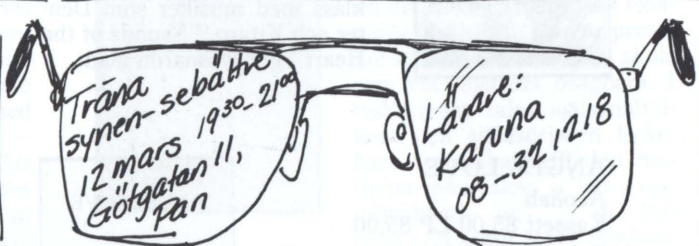
Föredrag på PAN, Götgatan 11, 11 april kl. 1900

ALTERNATIV CANCERBEHANDLING - seminarium med Penny Brohn från Bristol Cancer Help Center.

Föredrag 12 mars. Seminarium 16 mars. Arr. Nyttänkarna Vuxenskolan, Enkelsbäcksq. 8B.

De danska psykoterapeuterna Hanne Röschke och Claus Bülow säger att ingen cancersjuk som helhjärtat har följt deras ledning har gått förlorad. Under två dagar med hela den cancer-sjukas familj tvättar de bort det negativa tankemönster som de anser vara sjukdomens huvudorsak och ersätter det med befriande kraft och livsvilja

Boken som visar på och beskriver hur man tvättar bort negativt tankemönster. Heter Kreativ Visualisering, finns hos New Age-bok-handlarna

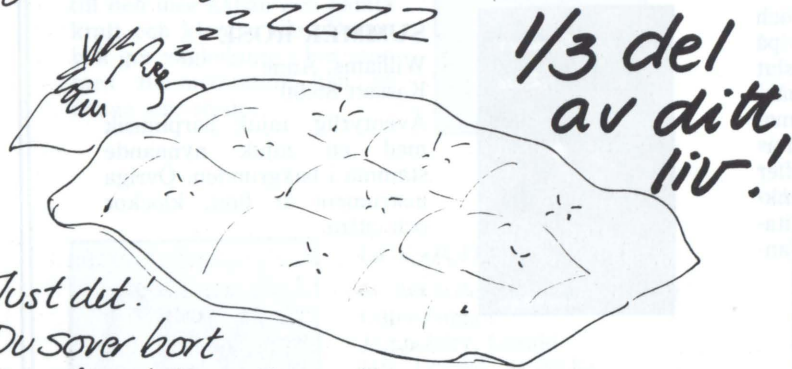

Ny hälso- & kursgård

i Siljansnäs, Dalarna ett 'stenkast' från Masesgården.

Kurser i Levande föda, färghealing, Vegetarisk matlagning mm.

Begär kursprogram: 0247-23400

Just det! Du sover bort en stor del av ditt liv. Gör det skönt med/under naturtäckor och ovan skön naturmadrass (Futon)

Information från:

Lönneberg Bomull
Lönneberg 523 00 Ulricehamn
0321-14646

Elektromagnetisk förorening
STRESSAR
vårt centrala nervsystem!!!
ELF BIOPULS hjälper dig mot detta. Information:
08-34 73 49

SAMVERKANSKOLAN för
Hälsuterapi i Hedemora.
2-årig utbildning. Begär prospekt
Box 118, 776 00 Hedemora
0225-10237

Släpp kropparna Loss
Det är vår.....
Så att lägga hand på dig

Svenska Rebalancing Institutet

Fd Persekonstn

Lasse Klevby sadlar om till

Foto Mik Eskestad, Jyllands Posten.

Sind — Krop — Ånd

8-10 november förra året arrangerade tidskriften Nyt Aspekt efter engelsk förebild en alternativutställning i KB-hallen, Köpenhamn. Utställningens namn var Sind — Krop — Ånd.

Nyt Aspekt är en förespråkare för "nya tidsåldern" och pläderar bl a för vegetarisk kost, yoga, astrologi och skilda former av andlighet och ockultism.

På utställningen vimlade det av budskap. En andlig grupp inbjöd intresserade att "vandera mot ljuset". Ett ekologiskt samhälle på Själland ville "dela kärleken till livet och våra medvarelser" med andra ekologiskt medvetna människor. Skolor och kurser lovade hälsa och visdom och utvidgning av medvetandet.

Det fanns exempel på alternativa terapier och naturläkekonst, såsom zonerapi, akupunktur och blomstermedicin, vidare astrologi och spå-

dom, andliga rörelser, yoga och nya metoder för att uppnå hälsa, hälso-kost, den nya tidens tänkande och levnadssätt. Man kunde också lyssna till den nya tidens musik och titta på den nya tidens danser. Man kunde prova meditation och få behandling av healer. Det fanns också ett stort utbud av litteratur om den nya tidens ämnen från bl a sådana förlag som Borgen och Strube.

Rikligt med föredrag och seminarier förekom.

Drivkraften bakom utställningen var Nyt Aspekts redaktör Steen Landsy, d v s den tionde upplagan av honom — han är nämligen författare till en självbiografisk bok med titeln *Ni tidigare liv* (nio tidigare liv). Han kunde glädja sig åt ett stort publikt intresse och sa att utställningen torde komma att upprepas, kanske redan 1986.

Hos guru Bhagwan.

Forts.

det mest perekta självmordsmedlet, en litet komplicerad femstegsraket. Han hade till synes redan sört för att medlen fanns tillgängliga, och recepten var utställda på ett antal sannysins, så många som det finns i en storfamilj. Allihop var kärnfriska människor, säger Sheela. Då blev Sheela chockerad.

Det är god grund att tro att hon inte bara blev moraliskt chockerad. Hon blev givetvis också rädd för sitt eget liv.

Emellertid: Trots alla de fantastiska anklagelserna om mordförsök har ännu ingen dött.

Lekte Bhagwan återigen med sin innersta krets, eller vad? Hade han i båda dessa fall det andliga syftet, som stämmer överens med all gammal indisk visdom och med hans egna ord att man för att bli upplyst först måste möta och genomleva ångesten för att bli utstött av sin guru och för att mista livet? Eller ville han skapa panik bland sina närmaste i något annat syfte? — Många orsaker kan tänkas.

I vilket fall som helst verkar det ha funnits mycket panaroi på toppen. Även om ingen dött, tycks många i toppen ha fruktat för sitt liv. — Enligt Bhagwan blev hans läkare förgiftad. Enligt Sheela blev läkaren hysterisk, då han stack sig på en säkerhetsnål. Hur som helst ville han bli flugen till ett lasarett utanför ranchen, eftersom han inte vågade låta sig behandlas på ranchens eget sjukhus. — En av Sheelas närmaste medarbetare låg de sista tre veckorna, innan de gav sig iväg, sjuk i isolering på ranchens sjukhus, varifrån jag fått veta att hon bland annat led av matvägran. — Sheela fruktar för sitt liv och har fått Stern att flytta henne och hennes grupp från hotell till hotell och beskydda dem, vilket Stern också gör för att inte andra journalister skall komma i närheten av dem. Från en annan förstahandskälla vet jag att sannysins från Zürichcentret har jagat henne i Sydtyskland, där Sheela-folket först uppehöll sig.

Det är onekligen ett spännande drama som Bhagwan låter uppföra i dessa dagar, litet för spännande för att jag fortfarande skall vilja vara medlem i rörelsen. Därför gjorde jag i september allvar av en tanke som under de senaste två åren växt sig stark, och sände tillbaka min mala.

Men vad får en vanlig dansk som t ex jag att gå in i en sådan rörelse och stanna kvar där i 14 år? Därom handlar en artikel i ett följande nummer.

Anm. Artikeln har varit införd i den danska dagliga tidningen Information den 14 oktober 1985.

Vår och Sommarkurser

- Healing
- Kreativitet
- Inre växt

Ring eller skriv för information

SUNBEAM
Rosengårdsvägen 227
186 00 Vallentuna
Tel. 0762-782 59

Tarots, Kristallkuler

Vi har nu fått in en sändning *kristallkuler* och *pendlar*.

Vi säljer även olika *tarotkort/spåkort* med svensk beskrivning alltifrån nybörjarkort till mer avancerade kort.

Vi har *litteratur* på engelska och svenska för den som vill lära sig mer om tarotkort.

Om Du vill veta mer om vårt sortiment, ber vi Dig skicka in 4 kr i frimärken och Du får vår broschyr som också innehåller kort historik och allmän beskrivning av tarotkort, m m.

MYSTERY HOUSE
POSTBOX 64
150 32 STALLARHOLMEN

"SUNRISE"

är en Engelskspråkig tidskrift från
TEOSOFISKA SAMFUNDET –
PASADENA

Pris 60:— för 6 nr/år. Skriv gärna och begär ett gratis ex. till Anne Eek, Eriksbergsgatan 18, 114 30 Stockholm.

L. Ron Hubbard har avlidit

L. Ron Hubbard, scientologins skapare, avled genom ett slaganfall den 24 januari vid 74 års ålder - eller "lämnade sin kropp", som man säger inom hans organisation. Hubbard hade inte uppträtt offentligt sedan 1980, med undantag för en tidningsintervju 1983 i samband med att en ny bok av honom utkom.

WÄXTHUSET KAPRIFOL människoplantan

28 febr.-2 mars	YOGA MEDITATION OCH BILDTERAPI med Mikael Lammgård, Gunnel Darning
8-9 mars	LIVSKRAFTIG KOMMUNIKATION med Anders Ekströmer
15 mars	YOGA INTRODUKTIONS DAG
10-13 april	KROPP, KÄNSLOR, SJÄL OCH ANDE
25-27 april	VAD SÄGER DIN KROPP OCH VAD STÅR SJUKDOMAR FÖR med Anita Ejrup; läkare, sjukgymn. och gymn.dir
10-11 maj	VEGETARISK KOST OCH ODLING UTAN GIFTER
23-25 maj	FASTA FRAM LIVSGLÄDJEN OCH KROPPENS VÄLLUST

WÄXTHUSET KAPRIFOL
Branneby, 450 71 Fjällbacka
Tel. 0524-700 75

DRÖMDOKUMENT FÖR DIG SOM SAMLAR DRÖMMAR

En 25-sidig sats DRÖMDOKUMENT*

Satsen kostar 20 kr (inkl. moms o. porto)
Betalning och beställning via
postgiro 496 80 65-5

DREAMWORLD DOCUMENT OFFICE**

Ättekullagatan 10
253 58 Helsingborg

* DDO:s ifyllnadsblanketter

** Enskild firma (minivinsten till drömforskning)

Drömdokument finns på svenska, engelska, tyska, franska, spanska, italienska, finska och s-kroatiska. Kasta inte bort drömsamlingar, skänk till DDO!
... och du är med att bygga drömfenomenets "Disneyland"!

Brev

Sven Magnusson:

Hallå där, din gamla surdeg!

Hur går världens genom alla tider toraste, tråkigaste och minst sålda och spridda tidning, Sökaren?

Säkert lika illa som alltid, och inte lär det bli bättre med dig vid rodet!

Jag tänkte bara upplysa dig och din läsekrets om, vilka jag numera jobbar för.

Herrsextidningen AKTUELL RAPPORT, Herrsextidningen STOPP, Våldsbrottsidningen VECKANS BROTT, Kriminaltidningen KRIMINALJOURNALEN, och några familjetidningar.

I dem skriver jag om allt och alla.

Inklusive den senaste militära teknologin, nya sofistikerade dödsvapen, brott och brottslingar — och om sex. De sistnämnda artiklarna kommer i Veckans Brott under 1986, och skulle säkert intressera dig.

I motsats till din påstådda kulturtext, fiskeförnäm och bara avsedd för de närmast sörjande, läses min av upp emot 1,5 miljoner människor numera!

Må du en dag besinna dig, hälsar

Jan-Ove Sundberg
Sveriges seriösaste journalist

Säga vad man vill om "Texas" Sundberg, men självironi har han! "Sveriges seriösaste journalist"... vilken dräplig självkaraktäristik!

Men Sökaren är inte så liten som Sundberg tror. Den är ju till exempel 3.000 gånger större än hans Det Okända, som idag har upplagan 0.

SM

Det är utmärkt att Sökaren (nr 10, 1985) publicerade Sven Ove Hanssons artikel om Elisabeth Kübler-Ross, eftersom den anmärkningsvärt tydligt visar på vilket sätt Hansson för sitt korståg mot allt som han subjektivt uppfattar som ovetenskapligt. Framför allt är de logiska kullerbyttorna bakom artikeln häpnadsväckande.

Jag kan tänka mig en rad logiska slutsatser som helt eller delvis är analoga med Hanssons:

(1) Läkaren X är en dålig fiolspelare, alltså är han en dålig läkare.

(2) Violinisten Y spelar bara sådan musik som jag inte tycker om, alltså är han en dålig violinist.

(3-4) Violinisten Y uppges av en slasktidning alt. av en personlig motståndare ha sagt att han bara spelar sådan musik jag inte tycker om, alltså är han en dålig violinist.

Några dagar efter att Sökaren anlände publicerade Svenska Dagbladet en intervju med överläkare Göran Grip i Lidköping om den första fullt vetenskapliga undersökningen av nära-döden-upplevelser, en undersökning som bekräftar vad Kübler-Ross länge har hävdad.

Kommer Hansson nu att misstänkliggöra dr Grip genom att hävda att han skrev poesi som gymnasist eller att han tidigare varit på en läkarkongress i Tokyo?

Jorden är rund, Sven Ove Hansson, även om en del vetenskapliga auktoriteter fortfarande skulle hävda att den är platt. Välkommen ut ur medeltiden!

Hans Granqvist
Jönköping

Psykiskt Forums HANDBOKSSERIE

Utveckling av mediumitet ...	30:-
Healing i teori & praktik	30:-
Färghealing/kromoterapi	25:-
NYHET: Cirkelarbete	35:-
Spiritualism - en livsåskådning med LOGIK, netto	8:-

Häftena sändes portofritt. Du rekommenderar dem enklast genom att sätta in beloppet på PG 24 76 47-1.

PSYKISKT FORUM

Klaragatan 7, 214 34 MALMÖ
Mängdrabatt till fören. & cirklar -

Söker Du...

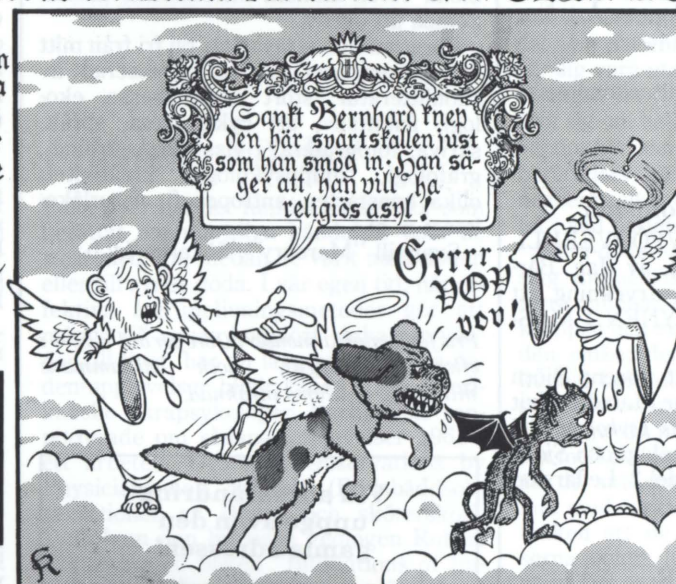
- Vidare kunskap om Dig själv.
- Perspektiv på egen växt och utveckling.
- Personligt syfte och djupare livsmening.
- Utbildad psykolog som partner för samtal.
- Djupare förståelse för och hjälp till bearbetning av personlig kris.

Kontakta

**Jan Romander för
astrologisk konsultation**
Tel: 08-42 61 39

PROFETEN

Anteckningar från Nimmelen: En Grigjords Själs berättelse. Vill denna Tidsskrifts läsekrets' Läsare förmedla av det astrala skribmediet Fru **ELSA WIRRENKNOPPF**.

Av Sven Rosén

Tommy Olsson, Uppsala, 60:-, Edvin Wiktorsson, 10:-, Bernt Pettersson, Uppsala, 110:-, Lilly Pehrsson, Stockholm, 10:-, Arnold Nordenberg, Arvika, 10:-, Rune Sjöblom, Täby, 10:-, Kenneth Nyström, Stockholm, 60:-, Claude Thorlin, Eskilstuna, 15:-, Kenneth Revland, Norrköping, 60:-, C. R. Andersen, Stockholm, 60:-, Ruzica Blazic, Örkellunga, 60:-, Sylvi Strömsten, Angered, 60:-, Birger Andersson, Nässjö, 10:-, Ilge Bosh-Willebrand, Torsås, 10:-, Oscar Ohlsson, Västra Frölunda, 100:-, Thomas Andersson, Oviken, 20:-, Allan Rosberg, Malmö, 10:-, Arvid Nilsson, Landskrona, 60:-, H. Kehlmán, Farsta, 60:-, Kari T. Buzzi, Järna, 30:-, Tommy Thörning, Köping, 25:-, B. Engfeldt, Uddevalla, 10:-, Gunnar Svensson, Göteborg, 20:-, Valter Sjöberg, Bredbyn, 10:-, Eva Andersson, Trollhättan, 10:-, Eva Bring, Bräkne-Hoby, 60:-, E. Leskosek, Södertälje, 60:-, A. M. Bjurberg, Brottbj, 110:-, Christine Heuser-A., Göteborg, 10:-, Helen Pettersson, Oviken, 10:-, Margot Helmfrid, Stockholm, 100:-, Ingallil Karlsson, Stegungund, 60:-, Rino Moscova, Göteborg, 10:-, Lennart Nordström, Västerås, 60:-, Carl-Erik Landegren, Halmstad, 20:-, Siv Borén, Fjälkinge, 10:-, Edith Schmitz, Sjöbo, 60:-, Gert Kaffa, Arkelstorp, 60:-, Britt-Inger Olsson, Bjärträ, 10:-, Kurt Ericsson, Malmö, 160:-, Christer Elmerfeldt, Tumba, 20:-, Bela Molnar, Landskrona, 10:-, Leif Malmström, Hovås, 20:-, Dan Waern, Bollebygd, 60:-, Eric Westberg, Bankeryd, 35:-, Nils Arozenius, Olofström, 60:-, Åke Andersson, Skärholmen, 35:-, Björn Zakrisson, Östersund, 60:-, Henrik Elofsson, Broaryd, 10:-, Mary-Ann Sörlin, Rättvik, 10:-, Per Norberg, Västerhaninge, 60:-, Einar Lünell, Rødovre, Danmark, 20:-, Vera Siöcrona, Malmköping, 20:-, Birgitta Jönsson, Stockholm, 25:-, Lennart Brolin, Vällingby, 40:-, Sven Nyberg, Piteå, 10:-, P. O. Arvidsson, Täby, 30:-, Mary Karlsson, Skellefteå, 10:-, Franz Schwabe, Stockholm, 60:-, Ewy Wilhelmsson, Kinna, 60:-, Lennart Palm, Malmö, 10:-, Vera Österlind, Stockholm, 60:-, Anna Söderström, Göteborg, 10:-, Stig Hartman, Halmstad, 10:-, Gunnar Johansson, Farsta, 60:-, Olle Bäckman, Älvsjö, 60:-, Agnar Åström, Umeå, 35:-. Forts.

Hjärtligt tack för värdefullt ekonomiskt stöd! Red.

Information om titelkollision

Titeln på boken SJÄLVFÖRVERKLIGANDETS PSYKOLOGI av Jan Bärmark kommer vid en ny tryckning att ändras till MÄNNISKOSYNNEN I MAS-LOWS TÄNKANDE.

Anledningen härtill är att docent Björn Sjövall på Studentlitteratur i Lund utgivit verket *Självförverkligandets psykologi*, del 1, Grundbok i allmän psykologi och *Självförverkligandets psykologi*, del 2, Ledarskapets psykologi.

**BOKFÖRLAGET
NATUR OCH KULTUR**

Söker kontakt med kvinna (35-45 c:a) med intresse för alternativ livskvalité, känsla för livets valörer i något djupare mening. Ex.vis esoterik, ärlighet, havet, musik, känslor, färg, litteratur och värme. Är själv, vågar jag påstå, en ung 51-åring, 182 cm, med statlig anställning men ej fast i byråkratin. Ensamstående med två flickor (12 o 14) som är min enda förmögenhet. Svar helst med foto till "Vattumann nr 5 Göteborg", Sökaren f.v.b.

TRÄDGÅRDSKVINNA söker manlig kamrat för gemensam glädje och skönhetskapande. Är du i 50-årsåldern, frisk, ungdomlig, härdig, estet, naturvän, självständigt tänkande sökare (fri från dogmer), har kultur och humor, då har vi det väsentligaste gemensamt. Anser du att livet är ett outtömligt äventyr och precis vad vi gör det till samt bör utnyttjas till fullo i alla avseenden, då finns det inte mycket till att önska sig. Då bör du skriva till mig, även om det endast leder till vänskap. Svar till "Skogsbo S.Sv.", Sökaren f.v.b.

Om du är intresserad av taoism, confucianism, buddhism och har lust att samtala ibland med likasinnade i Malmöregionen, svara till "Void", Sökaren f.v.b.

Jag söker allvarligt intresserade för tantrianska hängivelser. Skriv några rader och berätta varför du vill vara med.

Pa Prem Push
Armégatan 32, rum 727
171 59 Solna

Sökare — tjej — som har drabbats av oral galvanism vill lära känna (gärna per brev) människor som är intresserade av problematiken i samband med kvicksilverförgiftning. Kanske är Du drabbad själv? Känner någon som har haft samma problem? Även allmänt intresserade är välkomna att skriva.

Förutom min strävan att bli fri från mitt kvicksilvergissel är jag intresserad av skönlitteratur, stort naturintresse, ekologi, friluftsliv, att cykla, resa, språk, skriva, fotografera, i viss mån astrologi, grafologi, djuppsykologi, kreativitet, olika konstarter, antroposofi, naturläkekonst m.m.

Svar till "Mercury", Sökaren f.v.b.

Pris för kontaktannonser 50 öre per ord + 5:— i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst 15:—. Moms inräknad.

**Vid adressändring
uppge även den
gamla adressen!**

Kärlekens förvandlande kraft

Jerry Jampolsky är en av dessa nyttiga New Age-figurer som lär ut positivt tänkande och kärlek. Han hämtar sitt kärleksförstånd huvudsakligen från *A Course in Miracles*, den märkliga vishetslära som kommit till psykologen Helen Schucman genom en inre röst. (Se Sökaren nr 10, 1985!) Med den största entusiasm förmedlar Jampolsky läran från mirakelkursen att *kärleken är vårt sanna väsen*. Vi är kärlek. Inser vi detta, då har vi en läkande inställning, läkande på både oss själva och andra.

Kärleksläran sprider psykiatern Jerry Jampolsky bland annat genom två böcker som finns översatta till svenska, utgivna av Anders Ekströmers New Age-förlag Livskraft — först "Kärlek är att släppa rädslan" och nu *Lev och lär kärlek*, väl översatt av Lars Adelskog.

Kärleken är själva livets väsen, det universella Medvetandets väsen, får vi veta. Och eftersom det förhåller sig så, är mirakler något fullkomligt naturligt! Men det gäller att förstå vad som är vår natur och ta bort hindren för kärlekens utövande. Då frigörs den förvandlande kraften.

Förlåtelse är ett nyckelord hos Jampolsky. Med det menar han inställningen att man förlåter livet och alla människor och ser alla som utan skuld. Själv är man också utan skuld. Om man på det sättet blir försonad med livet, då behöver man inte känna någon vrede, utan kan i stället uppleva frid och kraft.

Vi är alla utan skuld, ty vi är delar av livets hav, alla med samma fel och samma förmåga. Men vi är inte utan synd, ty synd är brist på kärlek, och den bristen har vi alla. Men vi kan minska synden genom att öva oss i att lyssna till kärlekens ledning och följa denna.

Vår inre rädsla ger oss i allmänhet de råd vi följer. Men om vi i stället lyssnar till kärlekens röst, då blir vi läkande personer, som positivt påverkar allt.

Vad är kärlek? frågar Jampolsky och svarar: total frånvaro av rädsla och insikten att det råder fullständig enhet mellan allt liv. Det finns en enda källa, ett ursprung, där alla medvetanden är förenade i ett. — Det råder alltså på djupet av vårt väsen en identitet med allt. Vi är alla i

grunden samma — på liknande sätt som varje våg på havet är uttryck för samma hav. Inser vi detta, då är det lätt att visa andra varelser vänlighet. Ja, vår uppgift som ett instrument för att ge vänlighetens gåva åt andra. Gör vi det, då upplever vi också själva frid.

Genom att vi i vårt väsens grund är förbundna med alla andra levande varelser, påverkas vi av andra, och vi påverkar dem. Vi lever inte isolerade. Har vi frid, så ger vi frid åt andra. Om vi har en positiv inställning, så sprider vi den inställningen till andra.

När vi ser på vår nästa, som kommer ur samma universella källa som vi, då skall vi förstå att nästan också har den inre kärlekens röst. Vi kan lyssna efter den och upptäcka att den verkligen finns. Ideligen kan vi observera små eller stora kärlekens handlingar hos våra medmänniskor — om vi söker efter dessa handlingar och inte bara efter fel och brister, som vi kan klandra. Det är lätt att hitta fel hos andra och därefter döma dem, men det är också lätt att inse att de också hör en kärlekens röst och ofta vill följa den.

Jerry Jampolsky är kanske ingen absolut förstklassig författare. Han utprepar sig ofta. Men inte minst hans berättelser ur livet, om människor med svåra öden, som han mött, är instruktiva och kan ge inspiration.

Jampolsky är en prydnad för New Age-rörelsen, en Nya Tidens guru.

SM

Ett bibliskt likhetstecken

"Att vara människa är inte bara detta att äta och sova, arbeta och kämpa, tänka och planera, sträva och tröttna. Men det är heller inte bara att försöka leva upphöjd över allt materiellt. Ty i grunden är kanske det andliga och det materiella utflöde ur samma gudomliga skapande kärlek."

Detta är några ganska typiska rader ur Ludvig Jönssons posthumt publicerade skrift *Kärlekens manifest* (Legenda). Boken kunde lika väl ha hetat "Guds manifest", Ludvig Jönsson tog alltid fasta på det bibliska talet att Gud är kärleken. Gud = kärleken. Detta förhållande, som uppstår vid predikatsfyllnad, nämligen att man kan byta ut verbet (vara, bliva,

varda, heta, kalla etc.) mot ett likhetstecken, tog Ludvig Jönsson till intäkt för att i stället för att tala om Gud tala om Kärleken.

"Kärlekens manifest" skulle ha blivit en bok med 20 kapitel. Han hann bara skriva de fyra första. De har nu publicerats tillsammans med predikningar, radio-morgonböner och meditationer.

Det har blivit något så ovanligt som en riktigt läsvärd predikosamling, vilket inte är så konstigt. Ludvig Jönsson har kanske inte så mycket nytt att säga oss. För budskapet är bekant. Vad han däremot gör är att han renodlar vissa bitar, de som kan kallas för de kristnaste, avskalade från dogmatik och finurlig teologi av den här typen som blåser upp uttalanden i Bibeln och gör dem till stridsrop i den missriktade kampen mot t ex kvinnliga präster.

Ludvig Jönsson är förvisso ingen stelbent bokstavstroende. Han tar fasta på anda och mening. Det han vaskar fram är medmänsklighet, kärlek, värme, hänsynstagande, kvaliteter som borde vara självklara för oss, men som inte är det.

Det var kanske fel av mig att här ovan tala om de kristnaste bitarna av budskapet. För Ludvig Jönsson själv var det alldeles uppenbart så att medmänsklighet inte bara kan knytas till Kristi budskap. Han framhöll själv, när jag intervjuade honom för Sökaren bara en månad innan han gick bort, att det egentligen var honom ganska likgiltigt om människor som kom till honom var kristna eller ateister eller buddhister.

Det väsentliga i livet är att vara sann människa, sann mot sig själv och andra. Ludvig Jönssons betydelse kan inte över-skattas. Redan som social rådgivare i samlevnads- och andra livsviktiga frågor betydde han mycket för hundratusentals radiolyssnare. Denna betydelse växte med åren. Hans insatser av skilda slag i Storkyrkan och hans andakter i radion skänkte stadga åt många vacklande i tillvarons utkanter och labrynter.

Den här boken spränger, precis som Ludvig Jönsson alltid brukade göra, ramarna för vad en kristen förkunnare i dagens statskyrka vanligen sysslar med. Ludvig Jönsson nådde långt utanför de fåtaliga kyrkbesökarnas led med sitt budskap.

Bertil Falk

I dödens närhet

I alla tider har det funnits människor som berättat om märkliga händelser som de varit med om, medan de varit nära döden eller till synes döda. I vår egen tid, när effektiva återupplivningsmetoder gör att många till synes hopplöst sjuka återvänder till livet, har en lång rad så nära-döden-upplevelser blivit kända. Den amerikanske parapsykologen Karlis Osis rapporterade om sådana upplevelser 1961 i ett arbete, "Deathbed Observations by Physicians and Nurses" (Dödsbäddsobservationer av läkare och sköterskor). 1965 kom den brittiske geologen Robert Crookall med boken "Intimations of Immortality" (Antydningar om odödlighet),

där han behandlade fenomenet att vara utanför kroppen, bland annat dödsbäddsoberationer. 1968 utgav den brittiska forskaren Celia Green "Out-of-the-Body-Experiences" (Utanförkroppsliga upplevelser). I Sverige har överläkare Werner Duvernoy rapporterat om patienters upplevelser i dödens närhet, bland annat i ett kapitel i Per Ragnars antologi "På väg mot en världsbild?", 1972. Men den som gjort den stora allmänheten medveten om att märkliga nära-döden-upplevelser förekommer är den amerikanske läkaren Raymond Moody, vars bok "I dödens gränsland", 1975, som är skriven i populär stil, har fått stor spridning.

Den amerikanske hjärtspecialisten professor Michael Sabom läste Moodys bok med skeptiskt sinne. Han hade aldrig själv hört någon patient omtala sådana händelser, och han kände ett behov av att kontrollera om detta verkligen var sant. Till sin överraskning fick han höra flera patienter berätta om just sådana erfarenheter som Moody redogjort för. Döende människor tycktes ha sett sin egen kropp utifrån och blivit vittnen till hur läkare och sköterskor arbetat med återupplivning.

Moody var medveten om att han inte gjort en vetenskaplig undersökning. Hans bok lämnade många avgörande frågor obesvarade. För att om möjligt få svar på dessa frågor beslöt dr Sabom att försöka göra en noggrann kartläggning av nära-döden-upplevelserna. Han påbörjade sin forskning 1976, och i boken "Recollections of Death. A medical investigation", 1982, svensk översättning *Vi upplevde döden* (Natur och Kultur 1985) redovisar han på ett lättillgängligt sätt metoder och resultat.

Boktiteln är förstås inte alldeles adekvat. De patienter som berättat om sina upplevelser har ju inte varit verkligt döda, utan endast mycket nära döden — vilket Sabom själv påpekar. Frågan vad döden är ger Saboms studie inget svar på.

Men upplevelser av detta slag i dödens närhet förefaller viktiga och måste tas på stort allvar. De kan tänkas ge en nyckel till en djupare förståelse av människans andliga väsen. I ett förord skriver den svenske översättaren, överläkare Göran Grip, att Sabom "har lyckats komma så nära ett bevis som man kan komma för att det som patienterna ser, medan de upplever sig vara utanför sin kropp, *är vad som verkligen inträffar*". Det tycks alltså inte röra sig om hallucinationer eller fantasier. Sabom har nämligen jämfört patienternas berättelser med journaler och ögonvittnesberättelser och inte kunnat hitta några fel i vad patienterna uppger.

Nära-döden-upplevelserna är av två slag, *autoskopiska* och *transcendentala*. De förra innebär ett skådande av den egna kroppen och av den verklighet som omger den sjuke; det är dessa syner som har kunnat bekräftas. De senare är upplevelser av *en annan värld* med underbara landskap, ljuvlig musik, ljusgestalter och möten med avlidna anhöriga. Konstaterandet att de autoskopiska upplevelserna stämmer med verkligheten utgör inget stöd för tanken att de transcendentala upplevelserna också har med en verklighet att göra. Det är tänkbart att själen/medvetan-

det utanför kroppen ser vad som faktiskt finns omkring den, men att själen i detta frigjorda tillstånd också med tanken skapar en egen värld, precis så som sker i drömmen, men att nu en värld uppkommer som är så tydlig och klar att drömmaren tror att det är fråga om en verklighet som existerar utanför hans eget medvetande.

Även om alltså nära-döden-upplevelser inte utgör något vetenskapligt bevis för att själen överlever kroppens död och går vidare till en annan värld, så tyder de i alla fall på att själen faktiskt kan existera utanför kroppen. I alla händelser kan den möjligheten inte uteslutas. Och det betyder att själen kan tänkas överleva kroppen. Det är inte säkert att allt är slut med döden.

SM

Leo Wikman

Själsens oro

Leo Wikman, som för ett par decennier sedan gav ut "Själsens revolution", har nu samlat sig till en ny bok med titeln *Själsens oro* (Livskraft 1985, 157 s.). Från revolution till oro? Ja, men oro som rörelse, som pådrivande kraft framåt bort från stagnation, bort från all slags programmering. Människan som andligt väsen, som psyke med kött och blod, är sig tämligen lik i skilda kulturer och skilda delar av världen. Den som vill förstå hennes natur får ej begränsa sitt sökande till västvärlden. I östern har författaren funnit den "kärna av människokunskap med urgammal tradition och djup insikt, som bör bli alla människors egendom". Omärkligt får vi en skiss över hur människosinnet fungerar, hur våra förvrängda känslor ger sina signaler men också hur våra kontakter med djupare skikt inom oss blir ett villkor för frigörelse.

I ett kapitel berättar Wikman om Leo Tolstojs dramatiska liv som beskriver en spännande utvecklingskurva, i ett annat tar han upp syner och visioner för en analys av skillnaden mellan äkta och falska budskap. Vår personlighet, säger han, utgör ett filter för yttre och inre intryck. Låt oss därför studera personligheten! Här kommer självklart den store själsläkaren C. G. Jung i blickfältet liksom Freuds lärjunge Karen Horney (som modifierade Freuds teser).

Framställningen blir aldrig torr eller trist utan livas upp av bilder ur livet. I kapitlet om kärleken låter Wikman ett ungt

par närgånget dryfta sina innersta tankar inför äktenskapet i en fingerad brevväxling. Hos den schweiziske läkaren Medard Boss, som under en föreläsningsturné i Indien reviderade sitt västerländska tänkande, har han mycket att hämta. Var finns väl människan, detta förnimmande och förstående väsen, bakom begrepp som "jaget, detet, överjaget, det omedvetna, libido"? frågade han sig och fick svar av en indisk visman: Bara i en kunskap om människor som samtidigt är en kunskap om världen och som alltid frågar om världens och människans väsensursprung!

Naturligtvis kommer man ej förbi den form av buddhism som benämns zen. Wikman är speciellt skicklig i att påvisa, hur viljan och intellektet "stänger dörren", d v s blockerar kontakten med livsenergin. Dagens människa är som en icke simkunnig som kastats i vattnet, hon vet inte hur hon skall bete sig. Om hon spänner sig, sjunker hon. Men om hon slappnar av och överger det viljemässiga, bärs hon av vattnet. På samma sätt: det är vårt förhållningssätt — öppet eller slutet — till vår omgivning, uppfostran, arbetsplats, familj, social ställning som gör oss till vad vi är, det är våra reaktioner och ej dessa förhållanden i sig som faller utslaget. De helande krafterna kommer ej fram, så länge intellektet spärrar vägen. Lidandets uppgift är att väcka upp oss till omvärdering av vår situation, att rycka loss oss ur den vanemässiga attityden, kort sagt att öka vår självkänedom.

Livsenergin kallas i en indisk religiös riktning den gudomliga modern, Shakti. I ett kapitel om Vahamcara, den vänstra vägen, beskriver författaren denna speciella trosform som av européer mestadels missuppfattats. Det är aldrig för sent få nya synpunkter och lära mer. Och det gör man i sällskap med Wikman.

Livet ingriper på olika mer eller mindre drastiska sätt för att leda oss tillbaka till vägen mot målet. Det ständiga viljandet ligger i tron att all mänsklig utveckling beror på försök att göra saker och ting bättre, hävdar han. Så länge viljandet hålls inom vettiga gränser, hålls också lidandet inom vissa gränser. Men i vår tid och i vår del av världen har vi för länge sedan överskridit dessa. Med industrialismens och stordriftens hänsynslöshet och profitbegär gäller ej längre det som är bäst för alla. Därför måste de rastlösa begären, den ångsliga vakthållningen om de egna fördelarna omvandlas så att impulserna från vårt inre kan få utlopp. Det är i vardagslivet som denna omvandling skall ske; där finns redskapen till frigörelse. I rikliga mått, ty livet är ju mest vardag!

Det finns i boken också tankvärda kapitel om intuitionen och om onskans problem.

Den transcendentala upplevelse som en gång öppnade författarens sinne för andliga frågor och förde honom in på sökarvägen tycks fortfarande verka inom honom och i den här boken delar han med sig av sina nya erfarenheter och jag tror den kan vara till god hjälp för människor som söker förstå sig själva och sin livssituation. En värdefull rapport från en medvandrande utan skygglappar.

Barbro Melander

Abraham Maslow

Maslow

Psykologen Abraham Maslow är känd för sina teorier om behovsskalan, d v s idén att de mänskliga behoven är hierarkiskt ordnade med biologiska drifter längst ned och behov av självförverkligande och jagöverskridande högst upp. De sistnämnda behoven kan leda till en maximalupplevelse, en s k "peak experience" av mystisk, religiös karaktär, eller till en ny kreativ insikt i kunskapsmässiga, vetenskapliga problem. Han vänder sig mot den ortodoxa vetenskapens tendens att söka psykologiska normer från studier av sjuka och neurotiska vardagsmänniskor och hävdar att man finner en förståelse för människans särart endast genom studier av självförverkligade personer. Från sådana studier kan en etik och regler för samlevnad formuleras, vilka då får status av vetenskaplighet. Maslow har till följd därav framträtt som en förgrundsgestalt i den framväxande humanistiska psykologin, vilken uppfattar människan som potentiellt kärleksfull, altruistisk och kreativ.

Vetenskapsteoretikern Jan Bärmark har i *Självförverkligandets psykologi — ett centralt tema i Maslows tänkande* (Natur och Kultur, 1985) kritiskt granskat Maslows egen vetenskapsteoretiska utveckling från behaviorist till psykodynamisk holist. Maslow hade som experimentell psykolog själv genomgått en utveckling i sin syn på människan, då han fann att enbart studier på primitiva djur, såsom råttor, efter en enkel stimulus-responsmodell ej kunde förklara mänskligt beteende och upplevande. Han ställde sig även kritisk till psykoanalysen och menade att mänskligt beteende bör förklaras även utifrån högre former av behov som ej är direkt biologiskt anknutna. Maslow framhåller också det inlyssnande empatiska sättet att vid t ex intervjuer skaffa sig kunskap om människor. Vill man nå så stor sanning som möjligt, får man ej ha några förutfattade meningar och teoretiska modeller vid kontakten med den som skall undersökas (Maslow var här klinisk psykolog) ej heller bör man belastas med egna neurotiska begränsningar, utan bör helst själv vara självförverkligad för att kunna uppleva andra "rent" utan bias. Maslow refererar här till Martin Buber som har kallat dessa två förhållningssätt som ett Jag-Det- och Jag-Du-förhållande. I Jag-Du-förhållandet har man således en inlyssnande, öppen och holistisk (helhetsinriktad) hållning.

Ett sådant öppet förhållningssätt är tillämpbart även i andra sammanhang, t ex vid vetenskapsmannens studier av sitt undersökningsmaterial. Genom att poängtera denna subjektiva och obegränsade sida hos undersökaren, vill Maslow lägga grunden till vad han kallar en taoistisk vetenskap till skillnad från den gamla ortodoxa, som är kategoriskt begränsad och analytisk.

Jan Bärmarks egen hållning till Maslows produktion är således vetenskapsteoretikerns, som ser teorierna som "fall" och granskar och kritiserar de olika påståendena.

Vill man tränga in i Maslows tankevärld, bör man nog i första hand gå till dennes originalarbeten. Men vill man få en inblick i hur Maslows teorier utvecklades och få dem granskade och preciserade, är Bärmarks bok värdefull. Bärmark tar också upp en del svagheter hos Maslow. Det är bl a många frågor som Maslow borde ha besvarat, men som han lämnat utanför diskussionen. Bärmark påvisar även hur Maslow lånat idéer och begrepp från andra författare, men omtolkat dem för eget ändamål etc.

Boken kan te sig trögläst i början, där Bärmark beskriver de rent vetenskapliga förutsättningarna för sin studie, men när han sedan kommer in på Maslows egen idévärld, blir det hela mera spännande och lättläst. Titeln på boken bör inte förläda någon att tro att den handlar om en utförlig beskrivning av självförverkligandets process som psykoterapi; den är mer en kritisk granskning och belysning av Maslows insatser från en vetenskapsteoretisk referensram.

Bo G. Johnson

Vänskapens värde

Ma Oftedal är en tjej som är präst i Storkyrkan, Stockholm. Hon har samlat 358 citat om vänskapens betydelse och gett ut dem i en bok som heter *Små, små ord om vänskap* (Idéförlaget). Det är ett fint urval med många ord att tänka på och minnas. Några exempel:

En vän är en människa i vars närvaro man tors vara sig själv.

Crane

En vän är någon man delar sin tystnad med.

Marianne Rydin, 14 år

En vän är någon man inte behöver känna sig generad inför.

Ellinor Witalis, 16 år

En vän är den som vet allt om en och ändå fortfarande tycker om en.

Elbert Hubbard

Vänskap är att vara nära.

Urban Jörén

Världen behöver mer, mycket mer, av verklig vänskap.

Erik Lindkvist

SM

Var vid gott mod och se att det finns ett tydligt mönster, en plan för alla dina liv. Ingenting sker av en slump. Det finns tillfällen då du är blind

då du inte ser mönstret; då du faktiskt undrar över att vissa saker händer och till och med blir upprörd över att saker och ting inte utvecklar sig så som du tänkt dig.

Det är bäst att inte ha några bestämda föreställningar.

Såvida inte Jag inger dig tankar och idéer och ber dig bevara dem i ditt medvetande så att de kan ta form

och förverkligas på detta plan.

När så sker, lyd då min uppmaning med all din kraft och låt ingenting hindra dig därifrån.

Mina vägar är fullkomliga, fastän de ibland ter sig egendomliga, ja, så besynnerliga att de får dig att förvånas och förundras. Kom ihåg att Mina vägar inte är människornas vägar.

Välj alltid att gå Mina vägar och gör det utan att se varken åt vänster eller höger, låt dig inte påverkas av någon.

Du önskar intet annat än att göra Min vilja så gör då det.

Var ständigt lyhörd för vad som är Min vilja och lyd den utan minsta betänkande i vetskap om att allt är som det ska vara.

Många många människor kommer att söka sig till denna plats några kommer för att ge, andra för att ta emot. En del kommer starka i sin tro och insikt, andra svaga och osäkra, undrande varför de fördes hit, undrande över vad det hela rör sig om.

Ni måste se till allas behov

Var och en av er har något unikt att ge till var och en som kommer.

Giv och giv obegränsat, låt ingenting vara för mycket besvär.

Det är Mitt arbete ni utträttar, så gör det med glatt hjärta.

Öppna era hjärtan för alla som kommer. Räds ingen.

Kärlek bryter ned alla murar

kärlek övervinner alla hinder

kärlek enar alla och bringar frid och harmoni,

låt därför Min gudomliga kärlek flöda genom er, ut till alla som behöver den.

Försök inte återgå till gamla vanor och invanda spår.

Allt är nytt.

Stora förändringar äger rum

och ingenting kommer någonsin att bli som det var förr.

Framför er ligger det underbara nya.

Se inte bakåt, bara ständigt framåt, i glädje och förväntan, aldrig med oro, för allt är i Mina händer.

Håll er mycket nära Mig,

så kan bara det som är fullkomligt ske.

Gläd er, för i dessa dagar sker stora och härliga ting.

Ur "Footprints on the Path" av Eileen Caddy.

Övers. Maria Adkinson. Ill Charles Adkinson.

Reprinted by permission of the Findhorn Foundation.

Det är ofrånkomligt att inte alla prenumeranterna förnyar sin prenumeration. Sökaren brukar ha ett bortfall av omkring 17 procent varje år. Men i fjol var det ovanligt många som föll ifrån. Vi undrade varför dessa inte ville fortsätta att läsa vår tidskrift och sände ut enkätfrågor till 100 av dem. Svaren tillåter knappast några slutsatser. Men här några citat:

"Sökaren fladdrar omkring bland alla möjliga rörelser, som presenteras på ett alltför ytligt sätt."

"Det verkar som om gräset är grönnare i grannens trädgård, nämligen i österlandet. Det finns ju massor av visdom på närmare håll."

"Sökaren är den bästa tidningen i sitt slag och håller alltid samma höga kvalitet."

"Goda nyheter! Jag har glömt skicka en inbetalningslapp!"

"Sökaren är en tidning som man inte läser som en vanlig veckotidning, dvs. mer eller mindre engagerat eller förstrött, utan man tänker till. När man då som jag arbetar halvtid, pendlar och studerar, kommer man ibland till en gräns, när man inte orkar ta emot mer information. Jag har nått den nu och därför står jag över som prenumerant tills vidare."

"Efter hand har intresset avtagit inom vår grupp för att läsa om alla falska profeters läror samt om sekter vars initiativtagare huvudsakligen varit ute för att tjäna pengar på godtrogna medmänniskor och samtidigt känna maktens berusning..."

"Likartade ämnen återkommer för mycket."

"Det är för mycket artiklar om UFO. Annars är den bra och *nödvändig* i vår tid."

"Återkommer. En *mycket bra* tidning!"

"Den är viktig. Jag saknar inget i den. Det har inte blivit av att förnya prenumerationen."

"Jag läser inte någon annan tidning i stället. Det bästa kan inte ersättas. Men jag har inte råd. Har ett nyfött barn och är arbetslös."

"Ibland har ni artiklar med ett slags negativ uppgivenhet i. De drar ner energin i andra artiklar. Vore det inte härligt med några galna, starka positivt brakande artiklar?"

Nr 2, 1986

Åsa Freij:

Tony Buzan vill lära oss förstå hur fantastiska vi är!

Kreativitet är lycka. Kreativitet är framgång!

Åsa Freij och SM:

Inom affärsvärlden formas den nya människan.

Nyföretagare (i Amerika) utgör ett veritabelt självförverkligandets broderskap!

Brian Inglis:

Arthur Koestler och parapsykologin.

Han förstod vad blott ett fåtal intellektuella idag begriper: att psi är viktigt.

Per Beskow:

Reinkarnationslära i den tidiga kristendomen?

SM:

Slut på rajneeshismen

Ma Rabia Prabhudasi Lundberg:

Omskakande upplevelser.

"Bhagwans budskap: I 30 års tid har han talat om Frihet, Sanning, Kärlek. Han har lockat oss till tusentals skratt, och hela hans väsen utstrålar godhet, accepterande, ljus och sanning."

Rabia

Torben Blond:

Vad är det som sker hos guru Bhagwan?

SM:

Stanislav Grofs psykoterapi har sin grund i mystik.

Åsa Freij:

Bertil Kuhlemann om hur vi tar ställning.

Åsa Freij:

Alternativa nobelpriset blir alltmer respekterat.

Jakob von Yxkull

K. E. Steffens:

Ockulta fantasier och välkända fakta. Debatten går vidare.

Håkan Blomqvist:

På UFO-fronten. Helgefallet, del 2. 26

Nils-Olof Jacobson:

2 Var finns den fria energin? 28

Evighetsmaskiner kan väl inte finnas — eller?

Sven Rosén:

Profeten. 35

4 Efter att ha varit försvunnen sedan november är nu Profeten återfunnen — alltjämt i Paradiset. Nya märkliga erfarenheter av den hinsides världen.

Bokrecensioner. 36

Eileen Caddy:

6 Footprints on the path. 39

Bilden på första sidan har tagits av Per Frisk.

Oberoende tidskrift för livssynsfrågor.

Redaktör och ansvarig utgivare:

Sven Magnusson

Adress: Östra Kanalgatan 18, 652 20 Karlstad

Telefon: 054-11 16 89

Prenumerationspris:

Helår (10 nr) 140:-
Halvår 80:-

Postgiro: 70 60 47-8

Bankgiro: 372-8128

Annonsspriser: (moms tillkommer):

Helsida 1.000:-, halvsida 600:-, småannonser 20:- per spalt-cm, men minst 60:-.

Värmlandstryck i Karlstad AB, Karlstad 1986

ISSN 0038-0504

**Vågar du
förändra
ditt liv?**

Kreativ visualisering

är
konsten att använda mental föreställningsförmåga och affirmationer för att skapa positiva förändringar i ditt liv.

Denna bok är en praktisk guide med användbara metoder för att:

- bli mer avslappnad och fridfull
- öka din vitalitet och förbättra din hälsa
- utveckla dina kreativa talanger
- skapa meningsfulla relationer
- nå dina yrkesmål
- lösa upp/bryta negativa vanebeteenden
- öka dina möjligheter till ett rikt liv
- med mera, med mera

KREATIV VISUALISERING används mycket framgångsrikt inom områden som psykologi, hälsa, utbildning, management och företagande, kroppskultur och inom den skapande konsten.

Energivågen

ISBN 87056-003

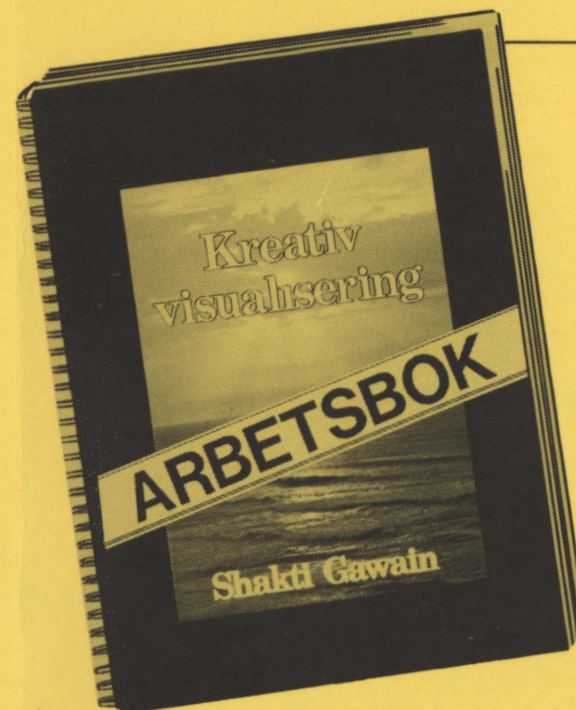
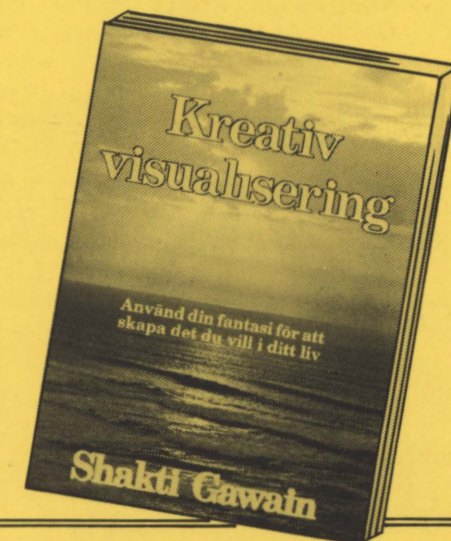
KREATIV VISUALISERING
av Shakti Gawain

En riktig handbok i konsten att förändra sitt liv.

Boken är en av de mest sålda "New Age" böckerna i USA.

Häftad. 168 sidor.

Pris: 95:–

ARBETSBOK
i Kreativ Visualisering
av Shakti Gawain

Ett praktiskt hjälpmedel för dig som vill förändra ditt liv till det bättre. Arbetsboken följer tankegången i "Kreativ Visualisering" och gör det möjligt att mer effektivt tillgodogöra sig bokens innehåll.

Spiralinbunden, 144 sidor
A4-format

Pris: 149:–

Sänd mig följande:

..... ex KREATIV VISUALISERING av Shakti Gawain
168 sidor. Pris 95:—

..... ex ARBETSBOK i Kreativ Visualisering av Shakti
Gawain. A4-format, spiralbunden. Pris 149:—

(15:— tillkommer i porto & pfskavg. Portofritt vid förskottsinbet-
alning på Pg 35 16 37—4 Energivågen)

- ☐ Jag vill prenumerera på **Energivågen**, informationstid-
skrift för en ny tid, helårspren. 5 nr. Pris 60:—
- ☐ Jag vill gå en kurs i Kreativ Visualisering. Kontakta
mig snarast.
- ☐ Sänd mig bokhandel Vattumannens katalog över in-
tressanta böcker och kassetter.

TEXTA TYDLIGT

Namn.....

Adress.....

Postadress.....

Telefon.....

Brevporto

E N E R G I C A

Box 45096

104 30 Stockholm

Sänd mig följande:

..... ex KREATIV VISUALISERING av Shakti Gawain
168 sidor. Pris 95:—

..... ex ARBETSBOK i Kreativ Visualisering av Shakti
Gawain. A4-format, spiralbunden. Pris 149:—

(15:— tillkommer i porto & pfskavg. Portofritt vid förskottsinbe-
talning på Pg 35 16 37—4 Energivågen)

- ☐ Jag vill prenumerera på **Energivågen**, informationstid-
skrift för en ny tid, helårspren. 5 nr. Pris 60:—
- ☐ Jag vill gå en kurs i Kreativ Visualisering. Kontakta
mig snarast.
- ☐ Sänd mig bokhandel Vattumannens katalog över in-
tressanta böcker och kassetter.

TEXTA TYDLIGT

Namn.....

Adress.....

Postadress.....

Telefon.....

Brevporto

E N E R G I C A

Box 45096

104 30 Stockholm